

ЗАКОН ЗА ДАНЪЦИТЕ ВЪРХУ ДОХОДИТЕ НА ФИЗИЧЕСКИТЕ ЛИЦА

В сила от 01.01.2007 г.

Обн. ДВ. бр.95 от 24 ноември 2006г., изм. ДВ. бр.52 от 29 юни 2007г., изм. ДВ. бр.64 от 7 август 2007г., изм. ДВ. бр.113 от 28 декември 2007г., изм. ДВ. бр.28 от 14 март 2008г., изм. ДВ. бр.43 от 29 април 2008г., изм. ДВ. бр.106 от 12 декември 2008г., изм. ДВ. бр.25 от 3 април 2009г., изм. ДВ. бр.32 от 28 април 2009г., изм. ДВ. бр.35 от 12 май 2009г., изм. ДВ. бр.41 от 2 юни 2009г., изм. ДВ. бр.82 от 16 октомври 2009г., изм. ДВ. бр.95 от 1 декември 2009г., изм. ДВ. бр.99 от 15 декември 2009г., изм. ДВ. бр.16 от 26 февруари 2010г., изм. ДВ. бр.49 от 29 юни 2010г., изм. ДВ. бр.94 от 30 ноември 2010г., изм. ДВ. бр.100 от 21 декември 2010г., изм. ДВ. бр.19 от 8 март 2011г., изм. ДВ. бр.31 от 15 април 2011г., изм. ДВ. бр.35 от 3 май 2011г., изм. ДВ. бр.51 от 5 юли 2011г., изм. ДВ. бр.99 от 16 декември 2011г., изм. ДВ. бр.40 от 29 май 2012г., изм. ДВ. бр.81 от 23 октомври 2012г., изм. и доп. ДВ. бр.94 от 30 ноември 2012г., изм. и доп. ДВ. бр.23 от 8 март 2013г., изм. ДВ. бр.66 от 26 юли 2013г., изм. и доп. ДВ. бр.100 от 19 ноември 2013г., изм. и доп. ДВ. бр.109 от 20 декември 2013г., изм. ДВ. бр.1 от 3 януари 2014г., изм. ДВ. бр.53 от 27 юни 2014г., изм. ДВ. бр.98 от 28 ноември 2014г., изм. и доп. ДВ. бр.105 от 19 декември 2014г., доп. ДВ. бр.107 от 24 декември 2014г., изм. ДВ. бр.12 от 13 февруари 2015г., изм. и доп. ДВ. бр.22 от 24 март 2015г., доп. ДВ. бр.61 от 11 август 2015г., изм. и доп. ДВ. бр.79 от 13 октомври 2015г., изм. и доп. ДВ. бр.95 от 8 декември 2015г., изм. и доп. ДВ. бр.32 от 22 април 2016г., изм. ДВ. бр.74 от 20 септември 2016г., доп. ДВ. бр.75 от 27 септември 2016г., изм. и доп. ДВ. бр.97 от 6 декември 2016г., изм. ДВ. бр.98 от 9 декември 2016г., изм. ДВ. бр.58 от 18 юли 2017г., изм. ДВ. бр.63 от 4 август 2017г., изм. и доп. ДВ. бр.97 от 5 декември 2017г., изм. ДВ. бр.15 от 16 февруари 2018г., изм. и доп. ДВ. бр.98 от 27 ноември 2018г., изм. ДВ. бр.102 от 11 декември 2018г., изм. ДВ. бр.105 от 18 декември 2018г., изм. ДВ. бр.24 от 22 март 2019г., доп. ДВ. бр.79 от 8 октомври 2019г., изм. и доп. ДВ. бр.96 от 6 декември 2019г., изм. ДВ. бр.101 от 27 декември 2019г., изм. и доп. ДВ. бр.14 от 18 февруари 2020г., доп. ДВ. бр.18 от 28 февруари 2020г., доп. ДВ. бр.38 от 24 април 2020г., доп. ДВ. бр.60 от 7 юли 2020г., изм. и доп. ДВ. бр.104 от 8 декември 2020г., доп. ДВ. бр.14 от 17 февруари 2021г., изм. и доп. ДВ. бр.14 от 18 февруари 2022г., изм. и доп. ДВ. бр.17 от 1 март 2022г., доп. ДВ. бр.52 от 5 юли 2022г., изм. ДВ. бр.100 от 16 декември 2022г., изм. и доп. ДВ. бр.102 от 23 декември 2022г., изм. ДВ. бр.102 от 8 декември 2023г., изм. и доп. ДВ. бр.106 от 22 декември 2023г., изм. ДВ. бр.70 от 20 август 2024г., изм. и доп. ДВ. бр.26 от 27 март 2025г.

Част първа.

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Глава първа.

ПРЕДМЕТ И ОБЕКТ НА ОБЛАГАНЕ И ДАНЪЧНО ЗАДЪЛЖЕНИ ЛИЦА

Предмет на закона

Чл. 1. Този закон урежда облагането на доходите на физическите лица, включително от дейност като едноличен търговец.

Обект на облагане

Чл. 2. Обект на облагане по този закон са доходите на местните и чуждестранните физически лица.

Данъчно задължени лица

Чл. 3. Данъчно задължени лица по този закон са:

1. местните и чуждестранните физически лица, които са носители на задължението за данъци по този закон;
2. местните и чуждестранните лица, задължени да удържат и внасят данъци по този закон.

Местни физически лица

Чл. 4. (1) Местно физическо лице, без оглед на гражданството, е лице:

1. което има постоянен адрес в България, или
 2. което пребивава на територията на България повече от 183 дни през всеки 12-месечен период, или
 3. което е изпратено в чужбина от българската държава, от нейни органи и/или организации, от български предприятия, и членовете на неговото семейство, или
 4. чийто център на жизнени интереси се намира в България.
- (2) За целите на ал. 1, т. 2 лицето се смята за местно за годината, през която пребиваването надхвърли 183 дни. Денят на излизане и денят на влизане в страната се смятат поотделно за дни на пребиваване в страната.
- (3) За целите на ал. 1, т. 2 периодът на престой в България единствено с цел обучение или медицинско лечение не се смята за пребиваване в България.
- (4) За целите на ал. 1, т. 4 центърът на жизнените интереси се намира в България, когато интересите на лицето са тясно свързани със страната. При тяхното определяне могат да се вземат предвид семейството, собствеността, мястото, от което лицето осъществява трудова, професионална или стопанска дейност, и мястото, от което управлява собствеността си.
- (5) Не е местно физическо лице лицето, което има постоянен адрес в България, но центърът на жизнените му интереси не се намира в страната.

Чуждестранни физически лица

Чл. 5. Чуждестранни физически лица са лицата, които не са местни лица по смисъла на чл. 4.

Задължения за данъци на местните физически лица

Чл. 6. Местните физически лица са носители на задължението за данъци за придобити доходи от източници в Република България и в чужбина.

Задължения за данъци на чуждестранните физически лица

Чл. 7. Чуждестранните физически лица са носители на задължението за данъци за придобити доходи от източници в Република България.

Доходи от източници в Република България

- Чл. 8. (1) Доходите, които произтичат от стопанска дейност чрез определена база на територията на Република България или от разпореждане с имуществото на такава определена база, са от източник в Република България.
- (2) Доходите от труд, положен на територията на Република България, или от услуги, извършени на територията на Република България, са от източник в Република България.
- (3) Доходите от дивиденди и ликвидационни дялове от участие в местни юридически лица и неперсонифицирани дружества, включително договори за съвместна дейност,

са от източник в Република България.

(4) Доходът от прехвърляне на предприятие на едноличен търговец, регистриран в Република България, е доход от източник в Република България, без значение дали прехвърлителят е местно лице.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г.) Наградите и възнагражденията за дейност, извършена на територията на страната от чуждестранни физически лица - общественици, дейци на науката, изкуството, културата и спорта, включително когато доходът е изплатен/начислен чрез трето лице като импресарска агенция, продуцентска къща и други посредници, са от източник в страната.

(6) От източник в Република България са и следните доходи, начислени/изплатени от местни лица, от търговски представителства, както и от място на стопанска дейност или определена база в Република България:

1. неустойки и обезщетения, реализирани вместо или заедно с друг доход от източник в Република България;
2. парични и предметни награди от игри, състезания и конкурси, които не са предоставени от работодател или възложител;
3. възнаграждения, различни от възнаграждения по трудови правоотношения, изплащани на служител или на член на управителен или контролен орган на българско юридическо лице, на клон на чуждестранно лице, служител в търговско представителство на чуждестранно лице или на друго лице, изпълняващо идентични или подобни функции;
4. лихви, включително лихви по договор за лизинг;
5. (изм. - ДВ, бр. 106 от 2023 г., в сила от 01.01.2024 г.) доходи от наем или друго предоставяне за ползване на движимо имущество;
6. възнаграждения по договори за франчайз и факторинг;
7. авторски и лицензионни възнаграждения;
8. възнаграждения за технически услуги;
9. възнаграждения по договори за управление и контрол на предприятия;
10. (нова - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г.) стипендии за обучение в страната и чужбина;
11. (нова - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г.) доходи от осигуряване и от застраховане.

(7) (Изм. - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г.) Доходи по ал. 6, начислени от местни юридически лица или местни еднолични търговци чрез място на стопанска дейност или определена база извън страната или изплатени от местни физически лица, чрез определена база извън страната, не са от източник в страната.

(8) Доходите от акции, дялове, компенсаторни инструменти, инвестиционни бонове и други финансови активи, издадени от държавата, общините, местни юридически лица, неперсонифицирани дружества и други форми на съвместна дейност, както и от сделки с тях, са от източник в България.

(9) Доходите от селско, горско, ловно и рибно стопанство на територията на страната са от източник в страната.

(10) Доходите от използване, продажба, замяна или друго прехвърляне на недвижимо имущество, включително на идеална част или ограничено вещно право върху него, намиращо се на територията на страната, са от източник в страната.

(11) (Нова - ДВ, бр. 94 от 2010 г., в сила от 01.01.2011 г., изм. - ДВ, бр. 1 от 2014 г., в сила от 01.01.2014 г.) Неустойки и обезщетения от всякакъв вид, с изключение на обезщетенията по застрахователни договори, начислени от местни юридически лица, местни еднолични търговци или чуждестранни юридически лица и еднолични търговци чрез място на стопанска дейност или определена база в страната в полза на чуждестранни физически лица, установени в юрисдикции с преференциален

данъчен режим, са доходи от източник в страната.

(12) (Предишна ал. 11 - ДВ, бр. 94 от 2010 г., в сила от 01.01.2011 г.) При определяне на източника на доход по този член мястото на изплащане на дохода не се взема предвид.

Документиране и отчитане на доходите

Чл. 9. (1) (Изм. - ДВ, бр. 23 от 2013 г., в сила от 08.03.2013 г.) Данъчно задължените лица са длъжни да регистрират и отчитат извършените продажби на стоки и услуги в търговски обект чрез издаване на фискална касова бележка от фискално устройство (фискален бон) или чрез издаване на касова бележка от интегрирана автоматизирана система за управление на търговската дейност (системен бон) по ред, определен с наредба на министъра на финансите, освен когато заплащането се извършва по банков път или чрез прихващане.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 23 от 2013 г., в сила от 08.03.2013 г., изм. - ДВ, бр. 95 от 2015 г., в сила от 01.01.2016 г., изм. - ДВ, бр. 104 от 2020 г., в сила от 01.01.2021 г.) Данъчно задължените лица, които не са длъжни да издават фискална касова бележка от фискално устройство или касова бележка от интегрирана автоматизирана система за управление на търговската дейност съгласно ал. 1, издават документ за придобитите от тях доходи от източници по чл. 10, ал. 1, т. 3 и 4, съдържащ реквизитите по чл. 6, ал. 3 от Закона за счетоводството. Документът се издава в два екземпляра, като единият се предоставя на платеща на доходите, а вторият се съхранява от физическото лице.

(3) (Доп. - ДВ, бр. 99 от 2011 г., в сила от 16.12.2011 г., изм. - ДВ, бр. 104 от 2020 г., в сила от 01.01.2021 г.) Документът по ал. 2 не се издава, когато:

1. за доходите платецът издава предвидения в този закон формуляр "Сметка за изплатени суми", или
2. доходите са обложени с окончателен данък по реда на глава шеста, или
3. доходите са освободени от облагане на основание чл. 13, ал. 1, т. 24, или
4. доходите са платени по банкова сметка на физическото лице, освен в случаите по ал. 4.

(4) (Нова - ДВ, бр. 104 от 2020 г., в сила от 01.01.2021 г.) Когато платец на доходите по чл. 10, ал. 1, т. 3 е предприятие или самоосигуряващо се лице, което е задължено да прилага Закона за счетоводството и на основание чл. 45, ал. 6 не издава "Сметка за изплатени суми", в документа по ал. 2 физическото лице, придобило доходите, включва и реквизитите по чл. 6, ал. 1, т. 3 от Закона за счетоводството.

Глава втора. ДОХОДИ И ДАНЪЦИ

Видове доходи

Чл. 10. (1) В зависимост от източника видовете доходи по този закон са:

1. доходи от трудови правоотношения;
2. доходи от стопанска дейност като едноличен търговец;
3. доходи от друга стопанска дейност;
4. доходи от наем или от друго възмездно предоставяне за ползване на права или имущество;
5. доходи от прехвърляне на права или имущество;
6. (изм. - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г., доп. - ДВ, бр. 26 от 2025 г., в сила от 01.01.2025 г.) доходи от източници по чл. 35, както и доходи, облагаеми с алтернативен данък по чл. 41а и/или с окончателни данъци по този закон.

(2) В зависимост от формата на плащане доходите могат да бъдат парични и непарични.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 70 от 2024 г. [*]) Когато паричните доходи са във валута, те се преизчисляват в евро по курса на Българската народна банка към датата на придобиването им.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 70 от 2024 г. [*]) Непаричните доходи се остойностяват в евро към датата на придобиването им по пазарна цена.

Придобиване на доходи

Чл. 11. (1) Ако не е предвидено друго в този закон, доходът се смята за придобит на датата на:

1. плащането - при плащане в брой;

2. заверяването на сметката на получателя на дохода или получаването на чека - при безналично плащане;

3. получаването на престацията - за непаричен доход.

(2) В случаите на продажба, замяна или друго възмездно прехвърляне на права или имущество по чл. 33, ал. 3 доходът се смята за придобит към датата на прехвърлянето.

(3) Доходът се смята за придобит от физическото лице и когато по негово нареждане или по споразумение между него и платеща плащането или престацията са получени от трето лице. За определяне датата на придобиване се прилагат ал. 1 и 2.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г., изм. - ДВ, бр. 94 от 2010 г., в сила от 01.01.2011 г.) Доходът по чл. 33, ал. 11 се смята за придобит на датата на вписване на прехвърлянето със заличаване на едноличния търговец.

(5) (Нова - ДВ, бр. 94 от 2012 г., в сила от 01.01.2013 г., изм. - ДВ, бр. 105 от 2014 г., в сила от 01.01.2015 г., отм. - ДВ, бр. 17 от 2022 г., в сила от 01.04.2022 г.)

Облагаеми доходи

Чл. 12. (1) Облагаеми по този закон са доходите от всички източници, придобити от данъчно задълженото лице през данъчната година, с изключение на доходите, които са необлагаеми по силата на закон.

(2) Когато в този закон е предвидено приспадане на разходи, при определяне на облагаемия доход от съответния източник се вземат предвид разходите, определени по този закон.

Необлагаеми доходи

Чл. 13. (1) Не са облагаеми:

1. доходите, придобити през данъчната година от продажба или замяна на:

а) (изм. - ДВ, бр. 95 от 2009 г., в сила от 01.01.2010 г.) един недвижим жилищен имот, ако между датата на придобиването и датата на продажбата или замяната са изминали повече от три години;

б) до два недвижими имота, както и селскостопански и горски имоти независимо от броя им, ако между датата на придобиването и датата на продажбата или замяната са изминали повече от 5 години;

2. доходите от продажба или замяна на движимо имущество, с изключение на:

а) пътни, въздухоплавателни и водни превозни средства, ако периодът между датата на придобиването и датата на продажбата или замяната е по-малък от една година;

б) произведения на изкуството, предмети за колекции и антикварни предмети;

в) акции, дялове, компенсаторни инструменти, инвестиционни бонове и други финансови активи, както и доходите от търговия с чуждестранна валута;

г) (отм. - ДВ, бр. 106 от 2023 г., в сила от 01.01.2024 г.)

3. (изм. - ДВ, бр. 106 от 2008 г., в сила от 01.01.2009 г.) доходите от разпореждане с финансови инструменти по смисъла на § 1, т. 11 от допълнителните разпоредби;

4. разпределенията под формата на нови дялове и акции печалба или друг източник на собствен капитал в търговски дружества, както и разпределенията печалба или друг източник на собствен капитал под формата на увеличаване на номиналната стойност на съществуващите дялове и акции;

5. доходите на обезщетените по реда на нормативен акт лица от продажба или замяна на получените като обезщетение компенсаторни инструменти и инвестиционни бонове;

6. доходите от задължително осигуряване в България или в чужбина;

7. доходите от допълнително доброволно осигуряване, получени след придобиване право на допълнителна пенсия; доходите от инвестиции на техническите резерви, получени по застрахователни договори; доходите от инвестиции на активите на фондовете за допълнително пенсионно осигуряване, разпределени по индивидуалните партии на осигурените лица;

8. (изм. - ДВ, бр. 106 от 2008 г., в сила от 01.01.2009 г., изм. - ДВ, бр. 94 от 2012 г., в сила от 01.01.2013 г., отм. - ДВ, бр. 105 от 2014 г., в сила от 01.01.2015 г., нова - ДВ, бр. 17 от 2022 г., в сила от 01.04.2022 г.) доходите от лихви по влогове в установени в държава - членка на Европейския съюз, или в друга държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство:

а) банки;

б) клонове на банки;

9. (изм. - ДВ, бр. 32 от 2009 г., в сила от 01.01.2010 г.) лихвите и отстъпките от български държавни, общински и корпоративни облигации, както и от подобни облигации, емитирани съгласно законодателството на друга държава - членка на Европейския съюз, или на държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство;

10. лихвите по съдебно установени вземания, които не подлежат на облагане, и присъдените обезщетения за разноси по съдебни дела;

11. присъдените обезщетения и други плащания при средна и тежка телесна повреда, професионална болест или смърт;

12. обезщетенията за принудително отчуждаване на имущество за държавни и общински нужди;

13. обезщетенията за имуществени и неимуществени вреди, с изключение на обезщетенията за пропуснати ползи;

14. застрахователните обезщетения, когато е настъпило застрахователно събитие;

15. (изм. - ДВ, бр. 105 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) помощите и добавките от социално подпомагане, получени на основание на Закона за хората с увреждания, Закона за закрила на детето, Закона за семейни помощи за деца или на друг нормативен акт, както и обезщетенията и помощите при безработица, получени на основание на нормативен акт;

16. помощите от организации със социална дейност, създадени със закон, и от юридически лица с нестопанска цел, регистрирани за осъществяване на общественополезна дейност;

17. сумите, получени на основание на Закона за семейни помощи за деца, както и сумите за издръжка, получени от правоимащи лица съгласно разпоредбите на Семейния кодекс;

18. стипендиите, получени от физически лица за обучението им в страната и в чужбина;

19. паричните суми и подаръците, получени на основание на нормативен акт от донори на кръв, кръвни съставки и биопродукти за хуманни цели;

20. (изм. - ДВ, бр. 97 от 2016 г., в сила от 01.01.2017 г.) паричните и предметните печалби, получени от участие в хазартни игри, организирани с лиценз, издаден по реда на Закона за хазарта или съгласно законодателството на друга държава - членка на Европейския съюз, или държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство;
21. (изм. - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г., изм. - ДВ, бр. 97 от 2016 г., в сила от 01.01.2017 г.) наградите, които се дават във вид на допълнителна игра или предметна печалба с незначителна стойност от развлекателни автомати по смисъла на Закона за хазарта или съгласно законодателството на друга държава - членка на Европейския съюз, или държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, както и предметните печалби с незначителна стойност от други игри на случайността, извън посочените в т. 20;
22. (изм. - ДВ, бр. 94 от 2012 г., в сила от 01.01.2013 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 97 от 2016 г., в сила от 01.01.2017 г.) предоставените държавни и национални награди на творци в областта на културата и на спортисти, наградите на лауреати на конкурси по проекти и програми, финансирани изцяло или частично от Национален фонд "Култура", предоставените държавни парични награди за особени заслуги към българската държава и нацията, както и наградите, предоставени на ученици с изяви дарби за участие в национални и международни олимпиади, състезания и конкурси;
23. (изм. - ДВ, бр. 106 от 2008 г., в сила от 01.01.2009 г.) получените суми за командировъчни пътни и квартирни пари по правоотношения, които не са трудови, когато са за сметка на възложителя и са доказани документално по реда на действащото законодателство, както и дневните командировъчни пари, но не повече от двукратния им размер, определен за лицата по трудови правоотношения;
24. доходите, получени от рента, аренда или от друго възмездно предоставяне за ползване на земеделска земя;
25. възнагражденията на: членовете на персонала на дипломатическите представителства съгласно Виенската конвенция за дипломатическите отношения; членовете на консулствата съгласно Виенската конвенция за консулските отношения; служителите на междудържавни и междуправителствени организации съгласно международния договор, сключен със съответната организация, и членовете на семействата на изброените лица, доколкото това е предвидено в съответния международен договор;
26. доходите от продажба или замяна на имущество, придобито по наследство и завет, както и на имущество, реституирано по реда на нормативен акт;
27. потребителските дивиденди от кооперации, създадени по Закона за кооперациите;
28. (нова - ДВ, бр. 95 от 2015 г., в сила от 01.01.2016 г.) средствата, получени по програма "Еразъм +" на Европейския съюз в областта на образованието, обучението, младежта и спорта;
29. (нова - ДВ, бр. 32 от 2016 г., в сила от 01.01.2017 г.) доходите от дейност по таксиметров превоз на пътници, извършвана от физически лица - водачи, от името на регистриран превозвач, но за тяхна сметка, ако за автомобила, с който се извършва дейността, е платен данък върху таксиметров превоз на пътници по реда на Закона за местните данъци и такси.
- (2) (Изм. - ДВ, бр. 95 от 2009 г., в сила от 01.01.2010 г.) Не се смята за доход полученото имущество по наследство, завет и дарение, както и полученото имущество с възстановено право на собственост по реда на нормативен акт.
- (3) (Отм. - ДВ, бр. 95 от 2009 г., в сила от 01.01.2010 г.)

(4) (Нова - ДВ, бр. 95 от 2009 г., в сила от 01.01.2010 г., доп. - ДВ, бр. 97 от 2016 г., в сила от 01.01.2017 г.) Не се определя данък към датата на придобиване на акции и дялове, които са получени срещу направени непарични вноски в търговски дружества. Когато впоследствие търговското дружество извърши продажба, замяна или друго възмездно прехвърляне на имуществото - предмет на непаричната вноска, и вследствие на това намали капитала си и направи плащане (в пари или в натура) в полза на лицето, направило непаричната вноска, за данъчни цели се смята, че физическото лице - съдружник или акционер в това дружество, е извършило продажба на имуществото на датата на вписването на непаричната вноска в търговския регистър. В тези случаи доходът се смята за придобит от физическото лице на датата на вписването на намаляването на капитала в търговския регистър и се облага по реда на чл. 33, освен ако не е освободен от облагане по реда на ал. 1.

(5) (Предишна ал. 4, изм. - ДВ, бр. 95 от 2009 г., в сила от 01.01.2010 г., доп. - ДВ, бр. 31 от 2011 г., в сила от 01.01.2011 г., изм. - ДВ, бр. 100 от 2013 г., в сила от 01.01.2014 г., изм. - ДВ, бр. 12 от 2015 г.) Разпоредбите на ал. 1, 2 и 4 не се прилагат за доходите от стопанска дейност като търговец по смисъла на Търговския закон, включително като едноличен търговец, както и за физическите лица, регистрирани като земеделски стопани, които определят облагаем доход по чл. 26.

Облагане на доходите

Чл. 14. (Изм. - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г.) (1) (Доп. - ДВ, бр. 31 от 2011 г., в сила от 01.01.2011 г.) С данък върху общата годишна данъчна основа се облагат доходите по глава пета, придобити през данъчната година, с изключение на доходите от стопанска дейност като едноличен търговец и на доходите от друга стопанска дейност по чл. 29а.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 31 от 2011 г., в сила от 01.01.2011 г.) С данък върху годишната данъчна основа по чл. 28 се облагат доходите от стопанска дейност като едноличен търговец и доходите от друга стопанска дейност по чл. 29а.

(3) С окончателен данък се облагат доходите по глава шеста.

(4) Физическите лица, включително едноличните търговци, за доходи от патентни дейности се облагат с патентен данък при условията и по реда на Закона за местните данъци и такси. За доходите от други дейности лицата се облагат по реда на този закон.

(5) (Нова - ДВ, бр. 32 от 2016 г., в сила от 01.01.2017 г.) Едноличните търговци, които се смятат за данъчно задължени лица по смисъла на чл. 61у от Закона за местните данъци и такси, се облагат с данък върху таксиметров превоз на пътници по реда на същия закон. За доходите от други дейности, с изключение на случаите по ал. 4, лицата се облагат по реда на този закон.

(6) (Нова - ДВ, бр. 106 от 2023 г., в сила от 01.01.2024 г.) Доходите на физическите лица, които не са търговци по смисъла на Търговския закон, от събиране на диворастящи гъби и плодове, с изключение на такива от лечебните растения, се облагат с алтернативен данък.

Част втора.

ОБЩА ГОДИШНА ДАНЪЧНА ОСНОВА

Глава трета.

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Данъчна година

Чл. 15. Данъчна година е календарната година.

Определяне на облагаемия доход и на данъчната основа

Чл. 16. (1) Облагаемият доход и данъчната основа се определят за всеки източник на доход поотделно съгласно разпоредбите на този закон.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г., доп. - ДВ, бр. 32 от 2016 г., в сила от 01.01.2017 г., доп. - ДВ, бр. 26 от 2025 г., в сила от 01.01.2025 г.) При определяне на облагаемия доход не се включват доходите, подлежащи на облагане с алтернативен данък по чл. 41а и/или с окончателни данъци по реда на този закон или с окончателни данъци по реда на Закона за корпоративното подоходно облагане, както и доходите, подлежащи на облагане с патентен данък и/или данък върху таксиметров превоз на пътници по реда на Закона за местните данъци и такси.

Обща годишна данъчна основа

Чл. 17. (Изм. - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г.) Общата годишна данъчна основа е сумата от годишните данъчни основи по чл. 25, 30, 32, 34 и 36, намалена с предвидените в този закон данъчни облекчения.

Глава четвърта. ДАНЪЧНИ ОБЛЕКЧЕНИЯ

Данъчно облекчение за лица с намалена работоспособност

Чл. 18. (Изм. - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г.) (1) Сумата от годишните данъчни основи по чл. 17 за лица с 50 и с над 50 на сто намалена работоспособност, определена с влязло в сила решение на компетентен орган, се намалява със 7920 лв., включително за годината на настъпване на неработоспособността и за годината на изтичане срока на валидност на решението.

(2) Месечната данъчна основа по чл. 42, ал. 2 за доходи от трудови правоотношения на лица с 50 и с над 50 на сто намалена работоспособност се намалява с 660 лв., включително за месеца на настъпване на неработоспособността и за месеца на изтичане срока на валидност на решението.

Данъчно облекчение за лични вноски за доброволно осигуряване и застраховане

Чл. 19. (1) (Изм. - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г.) Сумата от годишните данъчни основи по чл. 17 се намалява с направените през годината лични вноски за допълнително доброволно осигуряване в общ размер до 10 на сто от сумата от годишните данъчни основи по чл. 17, както и с внесените през годината лични вноски за доброволно здравно осигуряване и премии/вноски по договори за застраховки "Живот" в общ размер до 10 на сто от сумата от годишните данъчни основи по чл. 17.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г.) Месечната данъчна основа по чл. 42, ал. 2 за доходи от трудови правоотношения се намалява с направените през месеца чрез работодател лични вноски за допълнително доброволно осигуряване в общ размер до 10 на сто от месечната данъчна основа по чл. 42, ал. 2, както и с внесените през месеца за сметка на лицето лични вноски за доброволно здравно осигуряване и премии/вноски по договори за застраховки "Живот" в общ размер до 10 на сто от месечната данъчна основа по чл. 42, ал. 2.

(3) Данъчното облекчение по ал. 1 и 2 се ползва, когато съгласно сключения със застрахователното/осигурителното дружество договор физическото лице - носител на задължението за данъка, е застраховано/осигурено.

(4) Данъчното облекчение по ал. 1 и 2 се ползва и в случаите, когато по

споразумение с лицата се променя застрахователното/осигурителното дружество и прехвърлянето на набраните до този момент средства се извършва по банков път.

Данъчно облекчение за лични вноски за осигурителен стаж при пенсиониране

Чл. 20. (Доп. - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г., изм. - ДВ, бр. 31 от 2011 г., в сила от 01.01.2011 г.) Сумата от годишните данъчни основи по чл. 17 се намалява с внесените през годината за сметка на лицето осигурителни вноски по чл. 9а от Кодекса за социално осигуряване.

Поредност за ползване на данъчните облекчения

Чл. 21. (Изм. - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г., изм. - ДВ, бр. 105 от 2014 г., в сила от 01.01.2015 г.) Данъчните облекчения по чл. 18, ал. 1, чл. 19, ал. 1, чл. 20, 22в и 22г се ползват в следната последователност:

1. от сумата от годишните данъчни основи по чл. 25, 30, 32, 34 и 36;
2. (изм. - ДВ, бр. 31 от 2011 г., в сила от 01.01.2011 г.) от годишната данъчна основа по чл. 28, ал. 1.

Данъчно облекчение за дарения

Чл. 22. (1) (Изм. - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г.) Сумата от годишните данъчни основи по чл. 17 се намалява с направени през годината дарения:

1. (изм. - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г.) до 5 на сто, когато дарението е в полза на:

а) здравни заведения по чл. 21, ал. 2, т. 1 - 3 от Закона за здравето;

б) лечебни заведения;

в) (изм. - ДВ, бр. 51 от 2011 г., изм. - ДВ, бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.07.2020 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 101 от 2019 г.) социални услуги за резидентна грижа съгласно Закона за социалните услуги, както и на Агенцията за социално подпомагане и на Фонд "Социална закрила" към министъра на труда и социалната политика;

г) (изм. - ДВ, бр. 79 от 2015 г., в сила от 01.08.2016 г., отм. - ДВ, бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.07.2020 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 101 от 2019 г.)

д) детски ясли, детски градини, училища, висши училища или академии;

е) бюджетни предприятия по смисъла на Закона за счетоводството;

ж) регистрирани в страната вероизповедания;

з) (изм. - ДВ, бр. 105 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) специализирани предприятия или кооперации на хората с увреждания, вписани в регистъра по чл. 83 от Закона за хората с увреждания, както и в полза на Агенцията за хората с увреждания;

и) Българския Червен кръст;

к) културни институти, читалища, както и за целите на културния, образователния или научния обмен по международен договор, по който Република България е страна;

л) (изм. - ДВ, бр. 74 от 2016 г., в сила от 01.01.2018 г.) юридически лица с нестопанска цел със статут в обществена полза, с изключение на организации, подпомагащи културата по смисъла на Закона за меценатството;

м) (доп. - ДВ, бр. 35 от 2011 г., в сила от 03.05.2011 г.) фонд "Енергийна ефективност и възобновяеми източници";

н) комуни за лечение на наркозависими;

о) (нова - ДВ, бр. 106 от 2008 г., в сила от 01.01.2009 г.) детския фонд на Организацията на обединените нации (УНИЦЕФ).

2. до 15 на сто за дарение за културата;

3. (доп. - ДВ, бр. 95 от 2009 г., в сила от 01.01.2010 г., изм. - ДВ, бр. 99 от 2011 г., в

сила от 01.01.2012 г., изм. - ДВ, бр. 97 от 2016 г., в сила от 01.01.2017 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) до 50 на сто, когато дарението е в полза на Националната здравноосигурителна каса - за дейности във връзка с лечението на деца, финансирани с трансфери от бюджета на Министерството на здравеопазването, и/или Център за асистирана репродукция.

(2) Общият размер на данъчното облекчение за дарения не може да превишава 65 на сто от сумата от годишните данъчни основи по ал. 1.

(3) Когато дарението е в непарична форма, неговият размер е цената на придобиване, отразена в документите за придобиване на предмета на дарението от дарителя, ако придобиването е станало до три месеца преди датата на дарението. В останалите случаи размерът на дарението е пазарната цена към датата на предоставяне на предмета на дарението.

(4) За дата на извършване на дарението се смята датата на придобиване на дарението от дареното лице по смисъла на чл. 11.

(5) (Отм. - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г., нова - ДВ, бр. 32 от 2009 г., в сила от 01.01.2010 г.) Данъчно облекчение за дарения се ползва и за дарения, направени в полза на идентични или сходни на изброените в ал. 1 лица, установени в друга държава - членка на Европейския съюз, или държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство.

Данъчно облекчение за млади семейства

Чл. 22а. (Нов - ДВ, бр. 106 от 2008 г., в сила от 01.01.2009 г., отм. - ДВ, бр. 95 от 2009 г., в сила от 01.01.2010 г., нов - ДВ, бр. 99 от 2009 г., в сила от 01.01.2010 г.) (1)

Местните физически лица могат да ползват данъчно облекчение за млади семейства, като приспадат от сумата от годишните данъчни основи по чл. 17 направените през годината лихвени плащания по ипотечен кредит за закупуване на жилище, когато едновременно са налице следните условия:

1. договорът за ипотечния кредит е сключен от данъчно задълженото лице и/или от съпруг/а, с който/която имат сключен граждански брак;

2. данъчно задълженото лице и/или съпругът/ата не са навършили 35-годишна възраст към датата на сключване на договора за ипотечен кредит;

3. ипотекираното жилище е единствено жилище за семейството през данъчната година.

(2) Когато размерът на ипотечния кредит е по-голям от 100 000 лв., данъчното облекчение по ал. 1 може да се ползва за направени през годината лихвени плащания по първите 100 000 лв. от главницата.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 98 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) Данъчното облекчение се ползва до размера на сумата от годишните данъчни основи по чл. 17 и при условие че съпругът/съпругата няма да ползва данъчното облекчение за съответната данъчна година.

(4) Обстоятелствата и условията по ал. 1 - 3 се декларира от лицето в годишната данъчна декларация по чл. 50.

(5) (Нова - ДВ, бр. 100 от 2013 г., в сила от 01.01.2014 г.) Данъчното облекчение за млади семейства се ползва и от чуждестранни физически лица, установени за данъчни цели в държава - членка на Европейския съюз, или в друга държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство.

(6) (Нова - ДВ, бр. 98 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) Когато в нарушение на условието по ал. 3 и двамата съпрузи са ползвали данъчното облекчение, всяко от лицата дължи частта от данъка, съответстваща на размера на ползваното облекчение.

Данъчно облекчение за доходи, непревишаващи минималната работна заплата

Чл. 22б. (Нов - ДВ, бр. 109 от 2013 г., в сила от 01.01.2014 г., отм. - ДВ, бр. 105 от 2014 г., в сила от 01.01.2015 г.)

Данъчно облекчение за деца

Чл. 22в. (Нов - ДВ, бр. 105 от 2014 г., в сила от 01.01.2015 г.) (1) Местните физически лица и чуждестранните физически лица, установени за данъчни цели в държава - членка на Европейския съюз, или в друга държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, ползват данъчно облекчение за деца, като приспадат от сумата от годишните данъчни основи по чл. 17:

1. двеста лв. - при едно ненавършило пълнолетие дете;
2. четиристотин лв. - при две ненавършили пълнолетие деца;
3. шестстотин лв. - при три и повече ненавършили пълнолетие деца.

(2) Данъчното облекчение се ползва, когато едновременно са налице следните условия:

1. към 31 декември на данъчната година детето е местно лице на държава - членка на Европейския съюз, или на друга държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство;
2. детето не е навършило пълнолетие;
3. (изм. - ДВ, бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.07.2020 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 101 от 2019 г.) към 31 декември на данъчната година детето не е настанено в социална или интегрирана здравно-социална услуга за резидентна грижа на пълна държавна издръжка.

(3) Данъчното облекчение се ползва от лице по ал. 1, което към 31 декември на данъчната година е:

1. родител, който не е лишен от родителски права, и при условие че:
 - а) детето не е настанено извън семейството, и
 - б) не е учредено попечителство или настойничество, или
2. настойник или попечител - в случаите на настойничество или попечителство, или
3. член на семействата на роднини или близки - в случаите, когато детето е настанено за срок не по-кратък от 6 месеца при роднини или близки по смисъла на Закона за закрила на детето, или
4. приеман родител - в случаите на дългосрочно настаняване на детето за отглеждане в приемно семейство по смисъла на Закона за закрила на детето.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 98 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) Данъчното облекчение се ползва до размера на сумата от годишните данъчни основи по чл. 17 и при условие че другият родител, съответно другият приеман родител, близък или роднина, няма да ползва намалението за съответната данъчна година. Когато размерът на данъчното облекчение е по-висок от сумата на годишните данъчни основи по чл. 17, разликата може да се ползва от другия родител, съответно от другия приеман родител, близък или роднина, чрез подаване на годишна данъчна декларация по чл. 50.

(5) (Отм. - ДВ, бр. 98 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.)

(6) (Изм. - ДВ, бр. 98 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 01.01.2023 г.) Данъчното облекчение може да се ползва и чрез приспадане от сумата от годишните данъчни основи по чл. 17 на следните лица, когато за тях са налице условията по ал. 1 - 3:

1. (доп. - ДВ, бр. 26 от 2025 г., в сила от 01.01.2025 г.) родител, на когото не е предоставено упражняването на родителските права в случаите на развод, при условие че другият родител няма да ползва данъчното облекчение за съответната данъчна година; когато другият родител не е ползвал данъчното облекчение в пълен

размер, разликата може да се ползва по реда на ал. 4;

2. (нова - ДВ, бр. 26 от 2025 г., в сила от 01.01.2025 г.) родител, на когото не е предоставено упражняването на родителските права в случаите, в които не е налице сключен брак между родителите, при условие че другият родител няма да ползва данъчното облекчение за съответната данъчна година; когато другият родител не е ползвал данъчното облекчение в пълен размер, разликата може да се ползва по реда на ал. 4;

3. (предишна т. 2 - ДВ, бр. 26 от 2025 г., в сила от 01.01.2025 г.) лице по ал. 1, което е починало през данъчната година и при условие че другият родител, съответно другият приеман родител, близък или роднина, няма да ползва данъчното облекчение за съответната данъчна година; в този случай облекчението се ползва чрез подаване на годишна данъчна декларация по чл. 50, ал. 9 за доходите на починалото лице, като условията по ал. 3 се прилагат към датата на смъртта.

(7) (Изм. - ДВ, бр. 17 от 2022 г., в сила от 01.01.2022 г.) Данъчното облекчение се ползва включително за годината, в която детето е родено, навършило е пълнолетие или е починало. Когато детето е починало, условията по ал. 2, т. 1 и 3 се прилагат към датата на смъртта.

(8) Обстоятелствата и условията по ал. 1 - 7 се декларират с декларация по образец.

(9) (Нова - ДВ, бр. 98 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г., изм. - ДВ, бр. 26 от 2025 г., в сила от 01.01.2025 г.) Когато в нарушение на условието:

1. по ал. 4 пълният размер на данъчното облекчение е ползван от повече от едно лице, всяко от лицата по ал. 3 дължи частта от данъка, съответстваща на размера на ползваното облекчение;

2. по ал. 6, т. 1 пълният размер на данъчното облекчение е ползван от родител, на когото не е предоставено упражняването на родителските права в случаите на развод, то този родител дължи частта от данъка, съответстваща на размера на ползваното облекчение;

3. по ал. 6, т. 2 пълният размер на данъчното облекчение е ползван от родител, на когото не е предоставено упражняването на родителските права в случаите, в които не е налице сключен брак между родителите, то този родител дължи частта от данъка, съответстваща на размера на ползваното облекчение.

(10) (Нова - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 01.01.2023 г.) Възстановената сума въз основа на данъчното облекчение не подлежи на принудително изпълнение.

Данъчно облекчение за деца с увреждания

Чл. 22г. (Нов - ДВ, бр. 105 от 2014 г., в сила от 01.01.2015 г.) (1) Сумата от годишните данъчни основи по чл. 17 на местни физически лица и на чуждестранни физически лица, установени за данъчни цели в държава - членка на Европейския съюз, или в друга държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, се намалява с 2000 лв. за отглеждане на дете с 50 и с над 50 на сто вид и степен на увреждане, определени с влязло в сила решение на компетентен орган.

(2) Данъчното облекчение се ползва, включително за годината, през която са установени видът и степента на увреждане, и за годината на изтичане срока на валидност на решението, когато едновременно са налице следните условия:

1. към 31 декември на данъчната година детето е местно лице на държава - членка на Европейския съюз, или на друга държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство;

2. (изм. - ДВ, бр. 97 от 2016 г., в сила от 01.01.2017 г.) към 1 януари на данъчната година детето не е навършило пълнолетие;

3. (изм. - ДВ, бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.07.2020 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 101 от 2019 г.) към 31 декември на данъчната година детето не е настанено в

социална или интегрирана здравно-социална услуга за резидентна грижа на пълна държавна издръжка.

(3) Данъчното облекчение се ползва от лице по ал. 1, което към 31 декември на данъчната година е:

1. родител на дете с 50 и с над 50 на сто вид и степен на увреждане, който не е лишен от родителски права, и при условие че:

а) детето не е настанено извън семейството, и

б) не е учредено попечителство или настойничество, или

2. настойник или попечител на дете с 50 и с над 50 на сто вид и степен на увреждане - в случаите на настойничество или попечителство, или

3. член на семействата на роднини или близки на дете с 50 и с над 50 на сто вид и степен на увреждане - в случаите, когато детето е настанено за срок не по-кратък от 6 месеца при роднини или близки по смисъла на Закона за закрила на детето, или

4. приеман родител на дете с 50 и с над 50 на сто вид и степен на увреждане - в случаите на дългосрочно настаняване на детето за отглеждане в приемно семейство по смисъла на Закона за закрила на детето.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 98 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) Данъчното облекчение се ползва до размера на сумата от годишните данъчни основи по чл. 17 и при условие че другият родител, съответно другият приеман родител, близък или роднина, няма да ползва намалението за съответната данъчна година. Когато размерът на данъчното облекчение е по-висок от сумата на годишните данъчни основи по чл. 17, разликата може да се ползва от другия родител, съответно от другия приеман родител, близък или роднина, чрез подаване на годишна данъчна декларация по чл. 50.

(5) (Отм. - ДВ, бр. 98 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г., нова - ДВ, бр. 17 от 2022 г., в сила от 01.01.2022 г.) Данъчното облекчение се ползва включително за годината, в която детето е починало, като условията по ал. 2, т. 1 и 3 се прилагат към датата на смъртта.

(6) (Изм. - ДВ, бр. 98 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 01.01.2023 г.) Данъчното облекчение може да се ползва и чрез приспадане от сумата от годишните данъчни основи по чл. 17 на следните лица, когато за тях са налице условията по ал. 1 - 3:

1. (доп. - ДВ, бр. 26 от 2025 г., в сила от 01.01.2025 г.) родител, на когото не е предоставено упражняването на родителските права в случаите на развод, при условие че другият родител няма да ползва данъчното облекчение за съответната данъчна година; когато другият родител не е ползвал данъчното облекчение в пълен размер, разликата може да се ползва по реда на ал. 4;

2. (нова - ДВ, бр. 26 от 2025 г., в сила от 01.01.2025 г.) родител, на когото не е предоставено упражняването на родителските права в случаите, в които не е налице сключен брак между родителите, при условие че другият родител няма да ползва данъчното облекчение за съответната данъчна година; когато другият родител не е ползвал данъчното облекчение в пълен размер, разликата може да се ползва по реда на ал. 4;

3. (предишна т. 2 - ДВ, бр. 26 от 2025 г., в сила от 01.01.2025 г.) лице по ал. 1, което е починало през данъчната година и при условие че другият родител, съответно другият приеман родител, близък или роднина, няма да ползва данъчното облекчение за съответната данъчна година; в този случай облекчението се ползва чрез подаване на годишна данъчна декларация по чл. 50, ал. 9 за доходите на починалото лице, като условията по ал. 3 се прилагат към датата на смъртта.

(7) Обстоятелствата и условията по ал. 1 - 6 се декларират с декларация по образец.

(8) (Нова - ДВ, бр. 98 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г., изм. - ДВ, бр. 26 от 2025 г., в сила от 01.01.2025 г.) Когато в нарушение на условието:

1. по ал. 4 пълният размер на данъчното облекчение е ползван от повече от едно лице, всяко от лицата по ал. 3 дължи частта от данъка, съответстваща на размера на ползваното облекчение;

2. по ал. 6, т. 1 пълният размер на данъчното облекчение е ползван от родител, на когото не е предоставено упражняването на родителските права в случаите на развод, то този родител дължи частта от данъка, съответстваща на размера на ползваното облекчение;

3. по ал. 6, т. 2 пълният размер на данъчното облекчение е ползван от родител, на когото не е предоставено упражняването на родителските права в случаите, в които не е налице сключен брак между родителите, то този родител дължи частта от данъка, съответстваща на размера на ползваното облекчение.

(9) (Нова - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 01.01.2023 г.) Възстановената сума въз основа на данъчното облекчение не подлежи на принудително изпълнение.

Данъчно облекчение за извършени безкасови плащания

Чл. 22д. (Нов - ДВ, бр. 97 от 2016 г., в сила от 01.01.2017 г.) (1) Физическите лица могат да ползват данъчно облекчение за извършени през годината безкасови плащания, когато едновременно са налице следните условия:

1. лицето е придобило през годината доходи, подлежащи на облагане с данък върху общата годишна данъчна основа;

2. сто на сто от паричните доходи по т. 1 са получени по банков път;

3. извършените безкасови плащания от лицето са в размер 80 или над 80 на сто от доходите по т. 1.

(2) Данъчното облекчение по ал. 1 е в размер 1 на сто от дължимия за годината данък върху общата годишна данъчна основа, но не повече от 500 лв.

(3) Обстоятелствата и условията по ал. 1 се декларират от лицето в годишната данъчна декларация по чл. 50.

Данъчно облекчение за подобрения и/или ремонт на недвижим жилищен имот

Чл. 22е. (Нов - ДВ, бр. 104 от 2020 г., в сила от 01.01.2021 г.) (1) Местните физически лица и чуждестранните физически лица, установени за данъчни цели в държава - членка на Европейския съюз, или в друга държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, ползват данъчно облекчение, като приспадат от общата годишна данъчна основа по чл. 17 направените през годината плащания за труд във връзка с подобрения и/или ремонт на един недвижим жилищен имот в общ размер до две хиляди лева, когато едновременно са налице следните условия:

1. недвижимият жилищен имот е на територията на Република България;

2. данъчно задълженото лице е собственик или съсобственик на недвижимия жилищен имот;

3. подобренията и/или ремонтът са извършени от местни лица на държава - членка на Европейския съюз, или на друга държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство;

4. недвижимият жилищен имот не е включен в предприятието на лице, което извършва стопанска дейност като търговец по смисъла на Търговския закон;

5. данъчно задълженото лице притежава документ за платения труд във връзка с извършването на подобренията и/или ремонта на жилищния имот, съдържащ реквизитите по чл. 6, ал. 1 от Закона за счетоводството, придружен от документ за плащането му (фискален бон, разписка, банков или друг документ);

6. данъчно задълженото лице и лицето, извършило ремонта, не са свързани лица.

(2) Данъчното облекчение се ползва до размера на сумата от годишните данъчни

основи по чл. 17.

(3) Когато недвижимият жилищен имот е собственост на повече от едно физическо лице, облекчението може да се ползва от всеки съсобственик, при условие че общият размер на облекчението, ползван от всички съсобственици, за имота не превишава сумата по ал. 1.

(4) Когато в нарушение на условието по ал. 3 е ползван по-голям общ размер на данъчното облекчение, всяко от лицата, ползвали облекчението, дължи частта от данъка, съответстваща на размера на ползваното облекчение.

(5) Обстоятелствата и условията по ал. 1 и 3 се декларират от лицето в годишната данъчна декларация по чл. 50.

Данъчни облекчения за физически лица, регистрирани като земеделски стопани

Чл. 22з. (Нов - ДВ, бр. 106 от 2023 г. (*)) Физически лица, регистрирани като земеделски стопани, които са получили субсидия или друго подпомагане от Европейския фонд за гарантиране на земеделието и Европейския фонд за развитие на селските райони, могат да ползват данъчно облекчение, като намалят сумата от годишните данъчни основи по чл. 17 с размера на получената през годината субсидия, съответно подпомагане от двата фонда, до размера на годишните данъчни основи преди намалението, но с не повече от 100 000 лв.

Ползване на данъчните облекчения

Чл. 23. (1) (Предишен текст на чл. 23 - ДВ, бр. 97 от 2016 г., в сила от 01.01.2017 г.) Данъчните облекчения се ползват с подаване на годишна данъчна декларация по чл. 50, към която се прилагат:

1. (изм. - ДВ, бр. 95 от 2009 г., в сила от 01.01.2010 г., изм. - ДВ, бр. 40 от 2012 г., отм. - ДВ, бр. 96 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г.)
2. (отм. - ДВ, бр. 96 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г.)
3. (отм. - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г.)
4. (доп. - ДВ, бр. 32 от 2009 г., в сила от 01.01.2010 г.) копия на документи, удостоверяващи, че дареното лице е от изброените в чл. 22, ал. 1 и че предметът на дарението е получен - за данъчното облекчение по чл. 22, ал. 1;
5. (нова - ДВ, бр. 106 от 2008 г., в сила от 01.01.2009 г., отм. - ДВ, бр. 95 от 2009 г., в сила от 01.01.2010 г., нова - ДВ, бр. 99 от 2009 г., в сила от 01.01.2010 г., доп. - ДВ, бр. 100 от 2013 г., в сила от 01.01.2014 г.) документ, издаден от банката кредитозаемател, удостоверяващ размера на направените през годината лихвени плащания по първите 100 000 лв. от главницата на ипотечния кредит за закупуване на жилище - за данъчното облекчение по чл. 22а. Когато банката кредитозаемател е установена за данъчни цели в държава - членка на Европейския съюз, или в друга държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, документът е придружен от легализиран превод на български език, извършен от заклет преводач;
6. (нова - ДВ, бр. 32 от 2009 г., в сила от 01.01.2010 г.) официален легализиран документ, удостоверяващ статута на получателя на дарението, издаден или заверен от компетентен орган на съответната чужда държава, и неговият превод на български език, извършен от заклет преводач - в случаите по чл. 22, ал. 5.
7. (нова - ДВ, бр. 100 от 2013 г., в сила от 01.01.2014 г.) официални легализирани документи, удостоверяващи наличието на условията по чл. 22а, ал. 1, издадени от компетентните органи на съответната чужда държава, и техният превод на български език, извършен от заклет преводач - в случаите по чл. 22а, ал. 5;
8. (нова - ДВ, бр. 105 от 2014 г., в сила от 01.01.2015 г.) декларация по чл. 22в, ал. 8 - за данъчното облекчение по чл. 22в; когато данъчното облекчение се ползва от

чуждестранно физическо лице - местно на държава - членка на Европейския съюз, или на друга държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, към декларацията по чл. 22в, ал. 8 се прилагат и копия на официални документи, доказващи наличието на условията за ползване на данъчното облекчение по чл. 22в, както и техният превод на български език, извършен от заклет преводач;

9. (нова - ДВ, бр. 105 от 2014 г., в сила от 01.01.2015 г., изм. - ДВ, бр. 96 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г.) декларация по чл. 22г, ал. 7 - за данъчното облекчение по чл. 22г; когато данъчното облекчение се ползва от чуждестранно физическо лице - местно на държава - членка на Европейския съюз, или на друга държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, към декларацията по чл. 22г, ал. 7 се прилагат и копия на официални документи, доказващи наличието на условията за ползване на данъчното облекчение по чл. 22г, както и техният превод на български език, извършен от заклет преводач.

(2) (Нова - ДВ, бр. 97 от 2016 г., в сила от 01.01.2017 г., доп. - ДВ, бр. 98 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) Данъчните облекчения се ползват, при условие че данъчно задълженото лице няма подлежащи на принудително изпълнение публични задължения към датата на подаване на годишната данъчна декларация, включително когато декларацията се подава по реда на чл. 53, ал. 2, както и по реда на чл. 103 и 104 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс.

(3) (Нова - ДВ, бр. 97 от 2016 г., в сила от 01.01.2017 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2022 г., в сила от 18.02.2022 г.) Документите по ал. 1, т. 4, 8 и 9 не се прилагат към годишната данъчна декларация, когато са представени пред работодателя по основното трудово правоотношение и облекченията по чл. 18, 20, 22, 22в и 22г са ползвани в пълен размер по реда на чл. 49, ал. 3 и 4.

Глава пета.
ГОДИШНИ ДАНЪЧНИ ОСНОВИ
Раздел I.
Доходи от трудови правоотношения

Облагаем доход

Чл. 24. (1) Облагаемият доход от трудови правоотношения е трудовото възнаграждение и всички други плащания в пари и/или в натура от работодателя или за сметка на работодателя, с изключение на доходите, посочени в ал. 2.

(2) В облагаемия доход от трудови правоотношения не се включват:

1. стойността на:

а) безплатната храна и/или добавки към нея, предоставени в натура по чл. 285 от Кодекса на труда;

б) безплатната предпазна храна и противоотровите, предоставени в натура по реда на други закони;

в) безплатната храна, предоставена в натура на: членовете на корабните екипажи - за дните в експлоатация, риболовците - за дните на улов, а на водолазите - и за дните при спускане под вода, на дежурния персонал, изпълняващ 12-часови дежурства в лечебните заведения, на операционните екипи, екипите за спешна медицинска помощ и на екипите по кръвонабиране;

г) (доп. - ДВ, бр. 28 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 35 от 2009 г., в сила от 12.05.2009 г., изм. - ДВ, бр. 16 от 2010 г., в сила от 26.02.2010 г., доп. - ДВ, бр. 61 от 2015 г., в сила от 01.11.2015 г., изм. - ДВ, бр. 98 от 2016 г., доп. - ДВ, бр. 60 от 2020 г., в сила от 01.08.2020 г.) храна и ободряващи напитки на служителите на Министерството на

вътрешните работи съгласно чл. 181, ал. 3 от Закона за Министерството на вътрешните работи, безплатната храна, предоставена на военнослужещите и цивилните служители съгласно чл. 224, ал. 1, т. 3 и чл. 286, ал. 1, т. 1 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България, чл. 67 от Закона за Националната служба за охрана и на служителите съгласно чл. 74, ал. 2, т. 1 от Закона за Държавна агенция "Национална сигурност";

д) (доп. - ДВ, бр. 28 от 2008 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 43 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 25 от 2009 г., в сила от 01.06.2009 г., изм. - ДВ, бр. 35 от 2009 г., в сила от 12.05.2009 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 16 от 2010 г., в сила от 26.02.2010 г., изм. - ДВ, бр. 53 от 2014 г., доп. - ДВ, бр. 61 от 2015 г., в сила от 01.11.2015 г.) порционните пари, изплатени на основание на Закона за гражданското въздухоплаване, Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража, Закона за Държавна агенция "Национална сигурност", Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България, Закона за Националната служба за охрана и на сумите по чл. 181, ал. 1 от Закона за Министерството на вътрешните работи;

е) ваучерите за храна, получени в размера и по реда на Закона за корпоративното подоходно облагане;

2. стойността на специалното работно облекло и личните предпазни средства, които се предоставят в натура при условия и по ред, предвидени в нормативен акт;

3. стойността на работното, униформеното и представителното облекло, предоставени при условия и по ред, предвидени в нормативен акт;

4. (изм. и доп. - ДВ, бр. 28 от 2008 г., доп. - ДВ, бр. 61 от 2015 г., в сила от 01.11.2015 г.) вещевото имущество и снаряжение, осигурени на основание на Закона за Министерството на вътрешните работи, Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България, Закона за Националната служба за охрана и Закона за Държавна агенция "Национална сигурност";

5. стойността на:

а) пътните и квартирните пари, доказани документално по реда на действащото законодателство;

б) дневните командировъчни пари, но не повече от двукратния им размер, посочен в нормативен акт;

6. (изм. и доп. - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г.) допълнителните разходи за храна, които се заплащат вместо командировъчни дневни пари на работниците и служителите в автотранспортната дейност и железопътния транспорт, във вагон-ресторантите, в подвижните пощенски служби, в подвижната охрана и в други подобни дейности, при които служебната работа се изпълнява по време на пътуване до друго населено място или обект - до двукратния размер на определените в нормативен акт минимални размери на допълнителните разходи;

7. (изм. и доп. - ДВ, бр. 28 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 35 от 2009 г., в сила от 12.05.2009 г., изм. - ДВ, бр. 16 от 2010 г., в сила от 26.02.2010 г., изм. - ДВ, бр. 53 от 2014 г.) компенсационните суми по чл. 226в, ал. 1 и чл. 298а от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България, по чл. 186 от Закона за Министерството на вътрешните работи и по чл. 81 от Закона за Държавна агенция "Национална сигурност";

8. (изм. - ДВ, бр. 64 от 2007 г., доп. - ДВ, бр. 28 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 35 от 2009 г., в сила от 12.05.2009 г., изм. - ДВ, бр. 95 от 2009 г., в сила от 01.01.2010 г., изм. - ДВ, бр. 53 от 2014 г., доп. - ДВ, бр. 61 от 2015 г., в сила от 01.11.2015 г.) обезщетенията по чл. 200, чл. 216, ал. 1, т. 1 и 2, ал. 2 и 3, чл. 222, ал. 2 и 3 и чл. 226, ал. 3 от Кодекса на труда, обезщетенията по чл. 227, 229, 232 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България, по чл. 67, ал. 2 и 3, чл. 121 и чл. 124 от Закона за Националната служба за охрана, по чл. 234, ал. 1 - 7 и чл. 236 от Закона за Министерството на вътрешните работи, по чл. 74, ал. 4 и чл. 117 от Закона за

Държавна агенция "Национална сигурност", по чл. 225, чл. 277, ал. 3 и чл. 354 от Закона за съдебната власт и обезщетенията по чл. 78, чл. 81б, ал. 4, чл. 82, ал. 5, чл. 85, ал. 5, чл. 104, ал. 3 и 4 и чл. 106, ал. 3 от Закона за държавния служител;

9. социалните разходи за сметка на работодателя, обложени по реда на Закона за корпоративното подоходно облагане, както и разходите за транспорт от местоживеенето до местоработата за сметка на работодателя, които не подлежат на облагане съгласно Закона за корпоративното подоходно облагане;

10. еднократните помощи за лечение, предоставени от работодателя за сметка на социалните разходи - до стойността на лечението;

11. (изм. - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г., доп. - ДВ, бр. 79 от 2019 г.) стойността на еднократните помощи, предоставени от работодателя за сметка на социалните разходи при: раждане или осиновяване на дете, сключване на граждански брак или смърт на член от семейството - общо до 2400 лв.;

12. (доп. - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г.) направените от работодателя социални разходи до 60 лв. месечно за всяко осигурено лице за вноски/премии за допълнително доброволно осигуряване, доброволно здравно осигуряване и/или застраховка "Живот", отчетени от предприятията и търговските представителства, независимо дали извършват стопанска дейност;

13. направените от работодателя разходи за застраховки, определени като задължителни с нормативен акт;

14. (доп. - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г., изм. - ДВ, бр. 100 от 2010 г., в сила от 01.01.2011 г.) обезщетенията и помощите по част първа от Кодекса за социално осигуряване, включително изплатените на основание чл. 40, ал. 5 от същия кодекс;

15. паричните и предметните награди, получени на основание и по реда на нормативен акт;

16. (доп. - ДВ, бр. 28 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 35 от 2009 г., в сила от 12.05.2009 г., изм. - ДВ, бр. 16 от 2010 г., в сила от 26.02.2010 г., изм. - ДВ, бр. 53 от 2014 г., доп. - ДВ, бр. 61 от 2015 г., в сила от 01.11.2015 г.) паричните средства по чл. 226з и 298а от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България, паричната помощ по чл. 69, ал. 1 от Закона за Националната служба за охрана, по чл. 182, ал. 1 от Закона за Министерството на вътрешните работи и по чл. 76, ал. 1 от Закона за Държавна агенция "Национална сигурност";

17. (нова - ДВ, бр. 79 от 2015 г., в сила от 01.11.2015 г.) паричните средства и помощи по чл. 67, ал. 1 - 5, чл. 69, ал. 1, чл. 108 и чл. 111, ал. 1 от Закона за Държавна агенция "Разузнаване".

(3) (Нова - ДВ, бр. 75 от 2016 г., в сила от 01.01.2016 г.) Работодателите могат да изберат да облагат с данък върху разходите по чл. 204, ал. 1, т. 4 от Закона за корпоративното подоходно облагане доходите в натура, представляващи разходи в натура по смисъла на § 1, т. 83 от допълнителните разпоредби на Закона за корпоративното подоходно облагане при условията на същия закон. Правото на избор се упражнява по реда на чл. 217, ал. 3 от Закона за корпоративното подоходно облагане и не може да се прилага за отделни физически лица.

(4) (Нова - ДВ, бр. 75 от 2016 г., в сила от 01.01.2016 г.) Доходите в натура, обложени по реда на чл. 204, ал. 1, т. 4 от Закона за корпоративното подоходно облагане, не се включват в облагаемия доход по ал. 1.

(5) (Нова - ДВ, бр. 18 от 2020 г., в сила от 01.01.2020 г.) В облагаемия доход от трудови правоотношения не се включват средствата за пътуване и престой, които са за сметка на Европейския съюз, международна организация или приемаща страна и са определени и предоставени съгласно техните правила във връзка с командироване от работодателя на работници и служители в бюджетни предприятия.

Годишна данъчна основа

Чл. 25. (1) (Доп. - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г., предишен текст на чл. 25 - ДВ, бр. 95 от 2009 г., в сила от 01.01.2010 г.) Годишната данъчна основа за доходите от трудови правоотношения се определя, като облагаемият доход по чл. 24, придобит от данъчно задълженото лице през данъчната година, се намалява с удържаните от работодателя задължителни осигурителни вноски, които са за сметка на физическото лице, по реда на Кодекса за социално осигуряване и на Закона за здравното осигуряване, както и с внесените в чужбина задължителни осигурителни вноски, които са за сметка на физическото лице.

(2) (Нова - ДВ, бр. 95 от 2009 г., в сила от 01.01.2010 г.) Годишната данъчна основа по ал. 1 на самоосигуряващи се лица, придобили доходи от трудови правоотношения по § 1, т. 26, буква "и" от допълнителните разпоредби, се намалява и с осигурителните вноски, които самоосигуряващото се лице е задължено да прави за данъчната година за своя сметка по реда на Кодекса за социално осигуряване и Закона за здравното осигуряване.

(3) (Нова - ДВ, бр. 95 от 2009 г., в сила от 01.01.2010 г.) Годишната данъчна основа за доходите, придобити като морско лице, е 10 на сто от определената по ал. 1 годишна данъчна основа.

Раздел II.

Доходи от стопанска дейност като едноличен търговец

Облагаем доход

Чл. 26. (1) Облагаемият доход от стопанска дейност като едноличен търговец е формираната по реда на Закона за корпоративното подоходно облагане данъчна печалба, включваща и финансовия резултат от прехвърляне на предприятието на едноличния търговец без заличаване на едноличния търговец от търговския регистър.

(2) В облагаемия доход по ал. 1 не се включва счетоводният финансов резултат, формиран от дейности:

1. които се облагат с алтернативни данъци по Закона за корпоративното подоходно облагане;

2. (изм. - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г.) които се облагат с патентен данък по реда на Закона за местните данъци и такси;

3. (отм. - ДВ, бр. 95 от 2009 г., в сила от 01.01.2010 г., нова - ДВ, бр. 32 от 2016 г., в сила от 01.01.2017 г.) които се облагат с данък върху таксиметров превоз на пътници по реда на Закона за местните данъци и такси.

(3) При формиране на данъчната печалба едноличните търговци прилагат разпоредбите за пренасяне на данъчна загуба по Закона за корпоративното подоходно облагане.

(4) За целите на определянето на облагаемия доход по ал. 2 частта от неразпределяемите приходи/разходи, съответстващи на дейностите по ал. 2, се определя, като общият размер на неразпределяемите приходи/разходи се умножи по съотношението между нетните приходи от продажби от дейностите по ал. 2 и всички нетни приходи от продажби.

(5) Едноличните търговци, които извършват дейности, които подлежат на облагане с алтернативен данък по смисъла на Закона за корпоративното подоходно облагане, се облагат при условията и по реда на същия закон.

(6) (Нова - ДВ, бр. 106 от 2008 г., в сила от 01.01.2009 г.) В облагаемия доход по ал. 1 се включва и превишението над двукратния размер, посочен в нормативен акт, на

дневните командировъчни пари на собственика на предприятието на едноличния търговец.

(7) (Предишна ал. 6, изм. - ДВ, бр. 106 от 2008 г., в сила от 01.01.2009 г.) По реда на ал. 1 - 6 се облагат и доходите от стопанска дейност на физическо лице, което е търговец по смисъла на Търговския закон, но не е регистрирано като едноличен търговец.

Използване на лично имущество на физическото лице за дейност като едноличен търговец

Чл. 27. (1) Физическо лице - собственик на предприятието на едноличния търговец, може да включи в имуществото на едноличния търговец придобити от него движими и недвижими вещи, които:

1. не са в режим на съсобственост, или

2. са част от съпругеска имуществена общност.

(2) Вещите по ал. 1 се завеждат в счетоводството на едноличния търговец по документално доказаната им цена на придобиване.

(3) В случаите по ал. 1 физическото лице - собственик на едноличния търговец, съставя протокол, в който посочва вида на вещта и цената по ал. 2.

(4) В случаите по ал. 1, т. 2 другият съпруг декларира с нотариално заверена декларация съгласието си за включване на вещта в имуществото на едноличния търговец.

(5) Ако впоследствие вещта по ал. 1 бъде изключена от имуществото на едноличния търговец и премине към физическото лице - собственик, за данъчни цели се смята, че физическото лице - собственик на едноличния търговец, извършва продажба на тази вещ по пазарна цена, независимо от обстоятелствата по чл. 13. Облагаемият доход се определя като разлика между:

1. пазарната цена и данъчната стойност - за данъчни амортизируеми активи по Закона за корпоративното подоходно облагане;

2. пазарната цена и документално доказаната цена на придобиване - за всички други вещи.

(6) Данъчните временни разлики по смисъла на Закона за корпоративното подоходно облагане, които са свързани с вещ по ал. 1, не се признават за данъчни цели към момента на продажбата по ал. 5 и през следващите години.

(7) Пазарната цена по ал. 5 се приема за цена на придобиване при последваща продажба или замяна на вещта от физическото лице - собственик, както и при последващо прилагане на ал. 2.

Годишна данъчна основа

Чл. 28. (Изм. - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г.) (1) Годишната данъчна основа за доходите от стопанска дейност като едноличен търговец се определя, като облагаемият доход по чл. 26 за данъчната година се намалява с вноските, които самоосигуряващото се лице е задължено да прави за данъчната година за своя сметка по реда на Кодекса за социално осигуряване и на Закона за здравното осигуряване, както и с внесените в чужбина задължителни осигурителни вноски, които са за сметка на физическото лице.

(2) Годишната данъчна основа по ал. 1 се намалява със:

1. направените през годината лични вноски за допълнително доброволно осигуряване в общ размер до 10 на сто от годишната данъчна основа по ал. 1, както и с внесените през годината лични вноски за доброволно здравно осигуряване и премии/вноски по договори за застраховки "Живот" в общ размер до 10 на сто от годишната данъчна основа по ал. 1;

2. разликата между 7920 лв. и размера на ползваното облекчение по чл. 18, ал. 1,

включително за годината на настъпване на неработоспособността и за годината на изтичане срока на валидност на решението - за лица с 50 и с над 50 на сто намалена работоспособност, определена с влязло в сила решение на компетентен орган;

3. (изм. - ДВ, бр. 31 от 2011 г., в сила от 01.01.2011 г.) разликата между направените през годината осигурителни вноски по чл. 9а от Кодекса за социално осигуряване и размера на ползваното облекчение по чл. 20;

4. (нова - ДВ, бр. 105 от 2014 г., в сила от 01.01.2015 г.) разликата между допустимия размер на данъчното облекчение по чл. 22в и размера на ползваното облекчение от сумата от годишните данъчни основи;

5. (нова - ДВ, бр. 105 от 2014 г., в сила от 01.01.2015 г.) разликата между 2000 лв. и размера на данъчното облекчение по чл. 22г.

Раздел III.

Доходи от друга стопанска дейност

Облагаем доход

Чл. 29. (1) (Изм. - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г., предишен текст на чл. 29 - ДВ, бр. 31 от 2011 г., в сила от 01.01.2011 г.) Облагаемият доход от стопанска дейност на физическите лица, които не са търговци по смисъла на Търговския закон, се определя, като придобитият доход се намалява с разходи за дейността, както следва:

1. (нова - ДВ, бр. 95 от 2009 г., в сила от 01.01.2010 г., изм. - ДВ, бр. 100 от 2013 г., в сила от 01.01.2014 г., изм. - ДВ, бр. 12 от 2015 г.) с 60 на сто за доходи от дейността на физическите лица, регистрирани като земеделски стопани, за производство на непреработени продукти от селско стопанство, с изключение на доходите от производство на декоративна растителност;

2. (предишна т. 1 - ДВ, бр. 95 от 2009 г., в сила от 01.01.2010 г.) с 40 на сто за:

а) (изм. - ДВ, бр. 95 от 2009 г., в сила от 01.01.2010 г., изм. - ДВ, бр. 106 от 2023 г., в сила от 01.01.2024 г.) доходи от дейността на физическите лица за производство на преработени или непреработени продукти от селско стопанство (включително от продажба на произведена декоративна растителност), от горско стопанство (включително от събиране на диворастящи билки), от ловно стопанство и от рибно стопанство;

б) авторски и лицензионни възнаграждения, включително за доходи от продажба на изобретения, произведения на науката, културата и изкуството от техните автори, както и за възнаграждения за изпълнения на артисти-изпълнители;

в) доходи от упражняване на занаят, които не се облагат с патентен данък по реда на Закона за местните данъци и такси;

г) (нова - ДВ, бр. 52 от 2022 г., в сила от 01.01.2023 г.) доходи от упражняване на свободна професия като адвокат;

3. (предишна т. 2 - ДВ, бр. 95 от 2009 г., в сила от 01.01.2010 г., доп. - ДВ, бр. 52 от 2022 г., в сила от 01.01.2023 г.) с 25 на сто за доходи от упражняване на свободна професия извън тази по т. 2, буква "г" или възнаграждения по извънтрудови правоотношения.

(2) (Нова - ДВ, бр. 31 от 2011 г., в сила от 01.01.2011 г.) В облагаемия доход по ал. 1 не се включват доходи, които са участвали при формиране на облагаем доход по реда на чл. 26 за предходни данъчни години.

(3) (Нова - ДВ, бр. 97 от 2016 г., в сила от 01.01.2017 г.) В облагаемия доход по ал. 1 се включват доходи, които съгласно чл. 11 са придобити през период на облагане с данък по чл. 14, ал. 2 и които не са участвали при формиране на счетоводния

финансов резултат за годината на придобиване, а биха участвали при формирането на счетоводния финансов резултат за текущата година, ако лицето се облагаше по реда на чл. 29а.

Облагане на доходи от стопанска дейност на физически лица, регистрирани като земеделски стопани (Загл. изм. - ДВ, бр. 12 от 2015 г.)

Чл. 29а. (Нов - ДВ, бр. 31 от 2011 г., в сила от 01.01.2011 г., изм. - ДВ, бр. 100 от 2013 г., в сила от 01.01.2014 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 12 от 2015 г.) Физическите лица, регистрирани като земеделски стопани, могат да изберат доходът от стопанската им дейност да се облага с данък върху годишната данъчна основа по чл. 28.

(2) Облагаемият доход на лицата по ал. 1 се формира по реда на чл. 26, като в него:

1. не се включва финансовият резултат за доходи, които съгласно чл. 11 са придобити през данъчни години, предхождащи данъчната година, от която започва облагането на доходите с данък по чл. 14, ал. 2, и за които приходът възниква и следва да се начисли в периода на облагане със същия данък;
2. се включва финансовият резултат за доходи, които съгласно чл. 11 са придобити през периода на облагане с данък по чл. 14, ал. 2 и които не участват при формиране на счетоводния финансов резултат за годината на придобиване или за следващи години.

(3) Редът на облагане с данък върху годишната данъчна основа по чл. 28, избран от лицата по ал. 1, се прилага за срок, не по-кратък от 5 последователни данъчни години.

(4) Правото на избор за лицата по ал. 1 се упражнява чрез подаване на декларация по образец до 31 декември на предходната година.

(5) (Нова - ДВ, бр. 97 от 2016 г., в сила от 01.01.2017 г.) Новорегистрираните земеделски стопани декларират правото на избор по ал. 1 за годината на регистрацията им в годишната данъчна декларация по чл. 50 за същата година.

(6) (Нова - ДВ, бр. 97 от 2016 г., в сила от 01.01.2017 г.) След изтичането на срока по ал. 3 лицето може да:

1. продължи да се облага по избрания ред, като в този случай не е необходимо да подава нова декларация по ал. 4;

2. избере да се облага по реда на чл. 29, като упражни правото си на избор в декларацията по ал. 4 в срок до 31 декември на предходната година.

(7) (Предишна ал. 5 - ДВ, бр. 97 от 2016 г., в сила от 01.01.2017 г.) Лицата по ал. 1 прилагат Закона за счетоводството, като за тази цел се приравняват на еднолични търговци.

Годишна данъчна основа

Чл. 30. (Доп. - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г., изм. - ДВ, бр. 95 от 2015 г., в сила от 01.01.2016 г.) Годишната данъчна основа се определя, като облагаемият доход по чл. 29, придобит през данъчната година, се намалява със:

1. вноските, които самоосигуряващото се лице е задължено да прави за данъчната година за своя сметка, а ако лицето не е самоосигуряващо се - с удържаните задължителни осигурителни вноски, които са за негова сметка, по реда на Кодекса за социално осигуряване и Закона за здравното осигуряване;

2. внесените в чужбина задължителни осигурителни вноски, които са за сметка на физическото лице;

3. вноските, които лицето е задължено да прави за данъчната година за своя сметка по реда на чл. 40, ал. 5 от Закона за здравното осигуряване, когато облагаемият доход по чл. 29 се включва при годишното изравняване на осигурителния доход.

Раздел IV.

Доходи от наем или от друго възмездно предоставяне за ползване на права или имущество

Облагаем доход

Чл. 31. (1) (Изм. - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г.) Облагаемият доход от наем или от друго възмездно предоставяне за ползване на движимо или недвижимо имущество се определя, като придобитият доход се намалява с 10 на сто разходи.

(2) Придобитите вноски по договор за лизинг, в който не е изрично предвидено прехвърляне на правото на собственост върху имуществото, се смятат за доходи от наем по ал. 1.

(3) Облагаемият доход за възнаграждения по договори за франчайз и факторинг, както и по други договори за предоставяне за ползване на права, се определя по реда на ал. 1.

Годишна данъчна основа

Чл. 32. (Доп. - ДВ, бр. 99 от 2011 г., в сила от 01.01.2012 г., доп. - ДВ, бр. 95 от 2015 г., в сила от 01.01.2016 г.) Годишната данъчна основа на местни физически лица от наем или от друго възмездно предоставяне за ползване на права и имущество се определя, като облагаемият доход по чл. 31, придобит през данъчната година, се намалява с вноските, които лицето е задължено да прави за данъчната година за своя сметка по реда на чл. 40, ал. 5 от Закона за здравното осигуряване, когато облагаемият доход по чл. 31 се включва при годишното изравняване на осигурителния доход.

Раздел V.

Доходи от прехвърляне на права или имущество

Облагаем доход

Чл. 33. (1) Облагаемият доход от продажба или замяна на недвижимо имущество, включително на ограничени вещни права върху такова имущество, се определя, като положителната разлика между продажната цена и цената на придобиване на имуществото се намалява с 10 на сто разходи.

(2) Облагаемият доход е положителната разлика между продажната цена и цената на придобиване при продажба или замяна на:

1. пътни, въздухоплавателни и водни превозни средства;

2. произведения на изкуството, предмети за колекции и антикварни предмети.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 106 от 2023 г., в сила от 01.01.2024 г.) Облагаемият доход от продажба или замяна на акции, дялове, компенсаторни инструменти, инвестиционни бонове и други финансови активи, включително виртуални валути, както и от търговия с чуждестранна валута се определя, като сумата от реализираните през годината печалби, определени за всяка конкретна сделка, намалена със сумата от реализираните през годината загуби, определени за всяка конкретна сделка, се намалява с 10 на сто разходи.

(4) Реализираната печалба/загуба по ал. 3 за всяка сделка се определя, като продажната цена се намалява с цената на придобиване на финансовия актив. Когато финансови активи от един вид, издадени от едно лице, са с различни цени на придобиване и впоследствие се продава част от тях и не може да бъде доказано коя част се продава, цената на придобиване на всеки един от тях е средно претеглената цена, определена въз основа на цената на придобиване на държаните към датата на

продажбата финансови активи от същия вид и издател.

(5) Продажната цена включва всичко придобито от лицето във връзка с продажбата/замяната, включително възнаграждение, различно от пари.

(6) Цената на придобиване по ал. 1, 2 и 4 е:

1. документално доказаната цена на придобиване на имуществото;

2. документално доказаната цена на придобиване на имуществото, увеличена с документално доказаното доплащане, дължимо от физическото лице - в случаите на замяна с доплащане;

3. (доп. - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г.) нула - когато няма документално доказана цена на придобиване, включително за имущество, придобито по дарение, или за акции и дялове, получени при разпределение на печалба или друг източник на собствен капитал; Цената на придобиване по ал. 1 е нула и при последваща продажба или замяна на поземления имот по т. 8, включително на ограничени вещни права върху него;

4. документално доказаното доплащане, дължимо от физическото лице - в случаите на замяна с доплащане, когато няма документално доказана цена на придобиване на имуществото;

5. (доп. - ДВ, бр. 95 от 2009 г., в сила от 01.01.2010 г.) частта от непаричната вноски, вписана в учредителния договор, в дружествения договор или в устава на търговско дружество, съответстваща на продадените или на заменените акции и дялове - в случаите на направени непарични вноски в търговско дружество, когато вноската има за предмет имущество, доходите от продажбата или замяната на което са необлагаеми по смисъла на чл. 13, ал. 1 към датата на вписване на вноската в търговския регистър;

6. пазарната цена по чл. 10, ал. 4 на имуществото, придобито при замяна - в случаите на продажба/замяна на имущество, придобито при замяна;

7. документално доказаната цена на придобиване на имуществото, актуализирана до 1997 г. включително с общия индекс на потребителските цени, обявен от Националния статистически институт - в случаите на продажба или замяна на имущество, придобито преди 1 януари 1998 г.;

8. (нова - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г.) документално доказаната цена на придобиване на поземления имот, съответстваща на частта, за която е учредено право на строеж - в случаите на учредяване право на строеж;

9. (нова - ДВ, бр. 95 от 2009 г., в сила от 01.01.2010 г.) документално доказаната цена на придобиване на имуществото - предмет на непарична вноски в търговско дружество - в случаите на продажба или замяна на акции и дялове, получени за направени непарични вноски в търговско дружество, с изключение на случаите по т. 5;

10. (нова - ДВ, бр. 94 от 2012 г., в сила от 01.01.2013 г.) данъчната стойност на имуществото към момента на заличаването на едноличния търговец от търговския регистър - в случаите на заличаване на едноличен търговец, когато имуществото на предприятието е преминало към физическото лице - собственик;

11. (нова - ДВ, бр. 97 от 2016 г., в сила от 01.01.2017 г.) когато предмет на непарична вноски в търговско дружество са акции и дялове, получени срещу направени непарични вноски в друго търговско дружество, при продажба или замяна на новопридобитите акции и дялове, с изключение на случаите по чл. 38, ал. 7, цената на придобиване е документално доказаната цена на придобиване на имуществото, което първоначално е било предмет на непарична вноски, ако към датата на вписването ѝ в търговския регистър доходите от продажбата или замяната на това имущество са облагаеми по смисъла на този закон.

(7) Когато продажната цена по ал. 1 се плаща на части в различни данъчни години, за всяка от тези данъчни години облагаемият доход се определя по следната

формула:

$$\text{ОДДГ} = [(\text{ПЦ} - \text{ЦП}) - 0,10 \times (\text{ПЦ} - \text{ЦП})] \times \text{ЧПП} / \text{ПЦ}$$

където:

ОДДГ е облагаемият доход за данъчната година;

ПЦ е продажната цена;

ЦП е цената на придобиване;

ЧПП е частично полученото плащане през данъчната година.

(8) Когато продажната цена по ал. 2 се плаща на части в различни данъчни години, за всяка от тези данъчни години облагаемият доход се определя по следната формула:

$$\text{ОДДГ} = (\text{ПЦ} - \text{ЦП}) \times \text{ЧПП} / \text{ПЦ}$$

където:

ОДДГ е облагаемият доход за данъчната година;

ПЦ е продажната цена;

ЦП е цената на придобиване;

ЧПП е частично полученото плащане през данъчната година.

(9) Доходът, получен във връзка с предоставяне на имущество по договор за лизинг, в който изрично е предвидено прехвърляне на правото на собственост върху имуществото, подлежи на облагане независимо от обстоятелствата по чл. 13.

Облагаемият доход се определя по следната формула:

$$\text{ОДДГ} = [(\text{ДЦ} - \text{ЦП}) - 0,10 \times (\text{ДЦ} - \text{ЦП})] \times \text{ПВ} / \text{ДЦ}$$

където:

ОДДГ е облагаемият доход за данъчната година;

ДЦ е определената по договора цена на имуществото;

ЦП е цената на придобиване;

ПВ са получените вноски през данъчната година без съдържащите се в тях лихви.

(10) (Нова - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г.) При прекратяване на договор за лизинг, в който изрично е предвидено прехвърляне правото на собственост преди изтичане срока на договора и без да се прехвърли правото на собственост върху движимото или недвижимото имущество - предмет на договора, неподлежащите на връщане лизингови вноски се смятат за доход от ползване на имущество, придобит към момента на прекратяването. Облагаемият доход, определен по реда на чл. 31, се намалява с определения по формулата на ал. 9 облагаем доход, като в този случай "ПВ" е сумата на неподлежащите на връщане вноски по договора за лизинг, получени през предходни данъчни години.

(11) (Предишна ал. 10 - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г.) Облагаемият доход при прехвърляне на предприятието на едноличния търговец със заличаване на едноличния търговец е положителната разлика между определената с договора продажна цена и собствения капитал на предприятието.

Годишна данъчна основа

Чл. 34. (Изм. - ДВ, бр. 95 от 2015 г., в сила от 01.01.2016 г.) Годишната данъчна основа за доходи от прехвърляне на права или имущество се определя, като облагаемият доход по чл. 33, придобит през данъчната година, се намалява с вноските, които лицето е задължено да прави за данъчната година за своя сметка по реда на чл. 40, ал. 5 от Закона за здравното осигуряване, когато облагаемият доход

по чл. 33 се включва при годишното изравняване на осигурителния доход.

Раздел VI.

Доходи от други източници

Облагаем доход

Чл. 35. Облагаемият доход е брутната сума на облагаемите доходи, придобити през данъчната година от:

1. обезщетения за пропуснати ползи и неустойки с такъв характер;
2. (отм. - ДВ, бр. 98 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.)
3. (доп. - ДВ, бр. 94 от 2012 г., в сила от 01.01.2013 г., изм. - ДВ, бр. 17 от 2022 г., в сила от 01.04.2022 г.) лихви, в т. ч. съдържащи се във вноските по лизинг;
4. производствени дивиденди от кооперации;
5. упражняване на права на интелектуална собственост по наследство;
6. (доп. - ДВ, бр. 26 от 2025 г., в сила от 01.01.2025 г.) всички други източници, които не са изрично посочени в този закон и не са обложени с алтернативен данък по чл. 41а и/или с окончателни данъци по реда на този закон или с окончателни данъци по реда на Закона за корпоративното подоходно облагане.

Годишна данъчна основа

Чл. 36. (Доп. - ДВ, бр. 99 от 2011 г., в сила от 01.01.2012 г., доп. - ДВ, бр. 95 от 2015 г., в сила от 01.01.2016 г.) Годишната данъчна основа за доходите от други източници се определя, като облагаемият доход по чл. 35, придобит през данъчната година, се намалява с вноските, които лицето е задължено да прави за данъчната година за своя сметка по реда на чл. 40, ал. 5 от Закона за здравното осигуряване, когато облагаемият доход по чл. 35 се включва при годишното изравняване на осигурителния доход.

Част трета.

ОКОНЧАТЕЛНИ ДАНЪЦИ

Глава шеста.

ОКОНЧАТЕЛЕН ДАНЪК ЗА ДОХОДИ ОТ ИЗТОЧНИК В БЪЛГАРИЯ И ЧУЖБИНА

Облагане на доходи на чуждестранни лица

Чл. 37. (1) (Доп. - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г., доп. - ДВ, бр. 94 от 2010 г., в сила от 01.01.2011 г.) С окончателен данък независимо от обстоятелствата по чл. 13 се облагат доходите по чл. 8, ал. 11 и следните доходи от източник в България, начислени/изплатени в полза на чуждестранни физически лица, когато не са реализирани чрез определена база в страната:

1. обезщетения за пропуснати ползи и неустойки с такъв характер;
2. стипендии за обучение в страната и чужбина;
3. (доп. - ДВ, бр. 107 от 2014 г., в сила от 01.01.2015 г.) лихви, в т. ч. съдържащи се във вноските по лизинг с изключение на лихви по облигации или други дългови ценни книжа, издадени от държавата или общините и допуснати до търговия на регулиран пазар в страната или в държава - членка на Европейския съюз, или в друга държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство;
4. доходи от наем или от друго възмездно предоставяне за ползване на движимо или недвижимо имущество, включително вноски по договор за лизинг, в който не е

- изрично предвидено прехвърляне на правото на собственост;
5. възнаграждения по договори за франчайз и факторинг;
6. авторски и лицензионни възнаграждения;
7. възнаграждения за технически услуги;
8. (изм. - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г.) награди и възнаграждения за дейност, извършена на територията на страната от чуждестранни физически лица - общественици, дейци на науката, изкуството, културата и спорта, включително когато доходът е изплатен/начислен чрез трето лице като импресарска агенция, продуцентска къща и други посредници;
9. доходи от управление и контрол, от участие в управителни и контролни органи на предприятия;
10. доходи от продажба, замяна и друго възмездно прехвърляне на недвижимо имущество;
11. (доп. - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г.) вноски по договор за лизинг, в който изрично е предвидено прехвърляне на правото на собственост на недвижимо имущество;
12. доходи от продажба, замяна и друго възмездно прехвърляне на акции, дялове, компенсаторни инструменти, инвестиционни бонове и други финансови активи, с изключение на доходите от замяна по чл. 38, ал. 5.
- (2) (Изм. - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г., доп. - ДВ, бр. 94 от 2010 г., в сила от 01.01.2011 г.) Окончателният данък за доходите по ал. 1, т. 1 - 9 и по чл. 8, ал. 11 се определя върху брутната сума на начислените/изплатените доходи.
- (3) (Нова - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г.) Окончателният данък за доходите по ал. 1, т. 10 и 11 се определя върху положителната разлика между продажната цена и документално доказаната цена на придобиване на имуществото, намалена с 10 на сто разходи.
- (4) (Нова - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г.) Окончателният данък за доходите по ал. 1, т. 12 се определя върху положителната разлика между продажната цена и документално доказаната цена на придобиване на имуществото.
- (5) (Нова - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г.) Когато е платена част от продажната цена, при определяне на окончателния данък за продажна цена и документално доказана цена на придобиване на имуществото по ал. 3 и 4 се приемат получената част от продажната цена и съответстващата на нея част от документално доказаната цена на придобиване.
- (6) (Нова - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г.) При прекратяване на договор за лизинг, в който изрично е предвидено прехвърляне на правото на собственост преди изтичане срока на договора и без да се прехвърли правото на собственост върху движимото или недвижимото имущество - предмет на договора, неподлежащите на връщане лизингови вноски се смятат за доход от ползване на имущество, придобит от чуждестранното физическо лице към момента на прекратяването. Внесеният окончателен данък по ал. 1, т. 3 и 11 до момента на прекратяване на лизинговия договор се приспада от дължимия окончателен данък по ал. 1, т. 4.
- (7) (Предишна ал. 3 - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г., изм. - ДВ, бр. 106 от 2008 г., в сила от 01.01.2009 г.) Не се облагат с окончателен данък доходите по ал. 1, освободени от облагане по чл. 13 и начислени/изплатени в полза на чуждестранни физически лица, установени за данъчни цели в държава - членка на Европейския съюз, или в друга държава - членка на Европейското икономическо пространство.
- (8) (Предишна ал. 4 - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г., изм. - ДВ, бр. 106 от 2008 г., в сила от 01.01.2009 г.) Обстоятелствата по ал. 7 се удостоверяват пред платеца на дохода с документ, издаден от данъчната администрация на държавата, в която лицето е установено за данъчни цели, и декларация от лицето, придобило

дохода, че са налице обстоятелствата по чл. 13.

Преизчисляване на окончателен данък по чл. 37

Чл. 37а. (Нов - ДВ, бр. 95 от 2009 г., в сила от 01.01.2010 г.) (1) Чуждестранно физическо лице, което е местно лице за данъчни цели на държава - членка на Европейския съюз, или на друга държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, има право да избере да преизчисли окончателния данък за доходите по чл. 37. Когато чуждестранното лице избере да преизчисли окончателния данък, преизчислението се извършва за всички придобити от лицето доходи през годината, подлежащи на облагане с окончателен данък по чл. 37.

(2) Когато чуждестранното лице избере да преизчисли окончателния данък за доходите по чл. 37, преизчисленият данък е равен на данъка върху общата годишна данъчна основа или на данъка върху годишната данъчна основа по чл. 28, който би бил дължим за тези доходи, в случай че те са придобити от местно физическо лице. Когато чуждестранното лице е извършило разходи, свързани с доходите по изречение първо, за които би бил дължим данък върху разходите по реда на Закона за корпоративното подоходно облагане, в случай че те са били извършени от местно физическо лице, с този данък се увеличава сумата на преизчисления данък.

(3) Когато размерът на внесения окончателен данък за доходите по чл. 37 превишава размера на преизчисления данък по ал. 2 за същите доходи, разликата подлежи на възстановяване до размера на окончателния данък по чл. 37, който чуждестранното лице не може да приспадне от дължимия данък върху тези доходи в държавата, където лицето е местно за данъчни цели.

(4) Изборът за преизчисляване на окончателния данък по чл. 37 се упражнява чрез подаване на годишната данъчна декларация по чл. 50. В данъчната декларация се включват и всички други доходи, подлежащи на деклариране от чуждестранното физическо лице.

(5) Възстановяването на данък по ал. 3 се извършва по реда на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс.

(6) Алинеи 1 - 5 не се прилагат в случаите, когато чуждестранното лице е местно лице за данъчни цели на държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, която не е държава - членка на Европейския съюз, с която Република България:

1. няма влязла в сила спогодба за избягване на двойното данъчно облагане, или
2. има влязла в сила спогодба за избягване на двойното данъчно облагане, в която не е предвидено:

а) обмен на информация, или

б) сътрудничество при събирането на данъци.

Доходи на местни и чуждестранни физически лица

Чл. 38. (1) (Изм. - ДВ, бр. 99 от 2011 г., в сила от 01.01.2012 г.) С окончателен данък се облагат облагаемите доходи от:

1. дивиденди в полза на едноличен търговец;

2. дивиденди и ликвидационни дялове в полза на:

а) местно или чуждестранно физическо лице от източник в България;

б) местно физическо лице от източник в чужбина.

(2) Окончателният данък за доходите от дивиденди се определя върху brutната сума, определена с решението за разпределяне на дивидент.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 99 от 2011 г., в сила от 01.01.2012 г., изм. - ДВ, бр. 96 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г.) Окончателният данък за доходите от дивиденди под формата

на скрито разпределение на печалба се определя върху brutния размер на сумите, представляващи скрито разпределение на печалбата.

(4) Окончателният данък за доходите от ликвидационни дялове се определя върху положителната разлика между стойността на ликвидационния дял и документално доказаната цена на придобиване на дела в дружеството/кооперацията.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г.) С окончателен данък се облагат облагаемите доходи, придобити от замяна на акции и дялове във връзка с преобразуване на дружества по глава деветнадесета, раздел II от Закона за корпоративното подоходно облагане:

1. от местни физически лица при замяната на акции и дялове в местни търговски дружества за акции и дялове в местни търговски дружества или в търговски дружества в чужбина;

2. от местни физически лица при замяната на акции и дялове в търговски дружества в чужбина за акции и дялове в търговски дружества в чужбина или в местни търговски дружества;

3. от чуждестранни физически лица при замяната на акции и дялове в местни търговски дружества за акции и дялове в местни търговски дружества или в търговски дружества в чужбина.

(6) Облагаемият доход по ал. 5 се определя към момента на замяната и е положителната разлика между пазарната цена на придобитите при замяната акции/дялове и цената на придобиване по чл. 33, ал. 6 на акциите или дяловете в преобразуващото се дружество.

(7) Пазарната цена по ал. 6 се приема за цена на придобиване по чл. 33, ал. 6 при последваща продажба или замяна на акциите и дяловете в приемащото/новоучреденото дружество, както и при последващо прилагане на ал. 6.

(8) С окончателен данък се облага brutната сума на облагаемите доходи от допълнително доброволно осигуряване, от доброволно здравно осигуряване и от застраховки "Живот", придобити на датата на:

1. обратно получаване на внесените суми за застраховки "Живот";

2. обратно получаване на внесените суми за доброволно здравно осигуряване, с изключение на случаите на възстановяване на разходи за здравно обслужване и предоставяне на здравни услуги и стоки на осигуреното лице при настъпване на предвидените в здравноосигурителните договори случаи;

3. получаване на внесените суми за допълнително доброволно осигуряване преди придобиване право на допълнителна пенсия;

4. прехвърляне на суми от индивидуална партида по партида на трето лице;

5. изменение на застрахователния договор, за който е ползвано облекчение по чл. 19, в договор, за който не може да се ползва посоченото облекчение;

6. усвояване на сумите по застрахователен договор за погасяване на заем, когато застраховка "Живот" се ползва за обезпечение на задължение на физическото лице.

(9) (Доп. - ДВ, бр. 95 от 2015 г., в сила от 01.01.2016 г.) Не се облагат с окончателен данък доходите по ал. 8, съответстващи на частта от вноските/премиите, за които не е ползвано данъчно облекчение по реда на чл. 19 или чл. 24, ал. 2, т. 12.

(10) (Отм. - ДВ, бр. 106 от 2023 г., в сила от 01.01.2024 г.)

(11) (Нова - ДВ, бр. 19 от 2011 г., в сила от 08.03.2011 г.) С окончателен данък се облагат придобитите от член на кооперация облагаеми доходи от лихви по заеми към кооперацията.

(12) (Нова - ДВ, бр. 99 от 2011 г., в сила от 01.01.2012 г.) С окончателен данък се облагат доходите от наем или друго възмездно предоставяне на имущество в режим на етажна собственост с форма на управление общо събрание на собствениците, начислени/изплатени от предприятия и самоосигуряващи се лица.

(13) (Нова - ДВ, бр. 94 от 2012 г., в сила от 01.01.2013 г., изм. - ДВ, бр. 105 от 2014 г., в

сила от 01.01.2015 г., отм. - ДВ, бр. 17 от 2022 г., в сила от 01.04.2022 г.)

(14) (Нова - ДВ, бр. 98 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) С окончателен данък се облага brutната сума на придобитите облагаеми парични и предметни награди от игри, от състезания и конкурси, които не са предоставени от работодател или възложител.

(15) (Нова - ДВ, бр. 98 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) С окончателен данък се облага brutната сума на придобитите от физически лица, нерегистрирани като земеделски стопани, облагаеми доходи, получени под формата на държавни помощи, субсидии и друго подпомагане от Европейския фонд за гарантиране на земеделието, от Европейския фонд за развитие на селските райони и от държавния бюджет.

Глава седма.

ПРЕМИНАВАНЕ ОТ ОБЛАГАНЕ С ПАТЕНТЕН ДАНЪК КЪМ ОБЛАГАНЕ ПО ОБЩИЯ РЕД

(ЗАГЛ. ИЗМ. - ДВ, БР. 113 ОТ 2007 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2008 Г.)

Облагане на доходите от патентна дейност по общия ред

Чл. 39. (Изм. - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г.) (1) Когато в рамките на текущата данъчна година отпадат основанията за облагане с патентен данък по реда на Закона за местните данъци и такси, доходите на физическите лица, включително едноличните търговци, за текущата данъчна година се облагат по общия ред на този закон.

(2) В случаите по ал. 1 физическите лица, включително едноличните търговци, не дължат авансови вноски за текущата година по смисъла на този закон.

(3) Когато в рамките на текущата данъчна година лицето се дерегетирира по Закона за данък върху добавената стойност, то се облага по общия ред на този закон за цялата данъчна година.

Приспадане на патентен данък

Чл. 40. (Изм. - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г., изм. - ДВ, бр. 94 от 2012 г., в сила от 01.01.2013 г.) (1) В случаите по чл. 39, ал. 1 от данъка върху общата годишна данъчна основа или от данъка върху годишната данъчна основа за доходите от стопанска дейност като едноличен търговец се приспада дължимият и внесен патентен данък по реда на Закона за местните данъци и такси към датата на подаване на декларацията за отпадане на основанията за облагане с патентен данък.

(2) Размерът на патентния данък по ал. 1 се удостоверява с документ, издаден от компетентната община.

Данъчни облекчения при облагане с окончателен годишен (патентен) данък

Чл. 41. (Отм. - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г.)

Глава седма "а".
АЛТЕРНАТИВЕН ДАНЪК ЗА ДОХОДИ ОТ СЪБИРАНЕ НА ДИВОРАСТЯЩИ ГЪБИ И ПЛОДОВЕ

(НОВА - ДВ, БР. 106 ОТ 2023 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2024 Г.)

Облагане на доходите от събиране на диворастящи гъби и плодове

Чл. 41а. (Нов - ДВ, бр. 106 от 2023 г., в сила от 01.01.2024 г.) (1) Доходите на физическите лица, които не са търговци по смисъла на Търговския закон, от събиране на диворастящи гъби и плодове, с изключение на такива от лечебните растения, се облагат еднократно с алтернативен данък в размер на 30 лв. за всеки месец, през който се извършва дейността.

(2) Данъкът по ал. 1 се удържа от държавните предприятия по чл. 163, ал. 1 от Закона за горите непосредствено преди издаването на разрешително за извършване на дейността по събиране на диворастящи гъби и плодове, с изключение на такива от лечебните растения, за съответния месец.

(3) Данъкът по ал. 1 се внася в сроковете и по реда на чл. 65 и 66.

Част четвърта.
ДАНЪЧНИ СТАВКИ. ОПРЕДЕЛЯНЕ, УДЪРЖАНЕ И ВНАСЯНЕ НА ДАНЪКА.
ДЕКЛАРИРАНЕ

(ЗАГЛ. ИЗМ. - ДВ, БР. 113 ОТ 2007 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2008 Г.)

Глава осма.
АВАНСОВО УДЪРЖАНЕ НА ДАНЪКА

Авансово удържане на данъка за доходи от трудови правоотношения

Чл. 42. (Изм. - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г.) (1) Авансовият данък за доходи от трудови правоотношения се определя от работодателя месечно на базата на месечна данъчна основа.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 95 от 2009 г., в сила от 01.01.2010 г.) Месечната данъчна основа се определя, като облагаемият доход по чл. 24, начислен за съответния месец, се намалява с удържаните от работодателя задължителни осигурителни вноски, които са за сметка на физическото лице, по реда на Кодекса за социално осигуряване и Закона за здравното осигуряване или за задължително осигуряване в чужбина. Месечната данъчна основа на самоосигуряващи се лица за доходи от трудови правоотношения по § 1, т. 26, буква "и" от допълнителните разпоредби се определя, като облагаемият доход по чл. 24, начислен за съответния месец, се намалява с авансово внесените чрез дружеството осигурителни вноски, които самоосигуряващото се лице е задължено да прави за своя сметка по реда на Кодекса за социално осигуряване и Закона за здравното осигуряване.

(3) Месечната данъчна основа се намалява със:

1. данъчното облекчение за намалена работоспособност по чл. 18, ал. 2;
2. данъчното облекчение по чл. 19, ал. 2, когато сумите са удържани от работодателя при изплащане на дохода от трудово правоотношение.

(4) (Доп. - ДВ, бр. 95 от 2009 г., в сила от 01.01.2010 г.) Размерът на дължимия данък се определя, като месечната данъчна основа по ал. 3 се умножи по данъчна ставка 10 на сто, а за доходите, придобити като морско лице - по данъчна ставка 1 на сто.

(5) Данъкът по ал. 4 се удържа от работодателя при окончателното изплащане на облагаемия доход, начислен за съответния месец.

- (6) Когато през съответния месец са направени само частични плащания за този или за друг месец, работодателят внася данъка по ал. 4, определен върху brutния размер на сумата от частичните плащания.
- (7) Внесеният от работодателя данък по ал. 6 не се удържа от частичното плащане, а се приспада от удържания данък по ал. 5.
- (8) (Изм. - ДВ, бр. 94 от 2012 г., в сила от 01.01.2013 г.) Алинея 6 не се прилага за частични плащания за съответния месец, когато пълният размер на начислените от работодателя доходи от трудово правоотношение за този месец е изплатен до 25-о число на следващия месец.
- (9) Данъкът по ал. 1 - 8 се внася в сроковете и по реда на чл. 65 и 66.

Авансов данък за доходи от стопанска дейност

- Чл. 43. (Изм. - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г., изм. - ДВ, бр. 106 от 2008 г., в сила от 01.01.2009 г.) (1) Лице, придобило доход от стопанска дейност по чл. 29, дължи авансов данък върху разликата между облагаемия доход и вноските, които самоосигуряващото се лице е задължено да прави за своя сметка за месеците на тримесечието, през което е придобил облагаемият доход, а ако лицето не е самоосигуряващо се - между облагаемия доход и удържаните задължителни осигурителни вноски.
- (2) Лице с 50 и над 50 на сто намалена работоспособност дължи авансов данък за доходи от стопанска дейност по чл. 29, след като облагаемият доход на лицето от всички източници на доход, придобит от началото на данъчната година и подлежащ на облагане с данък върху общата годишна данъчна основа, намален с удържаните или внесените за сметка на лицето задължителни осигурителни вноски, превиши 7920 лв.
- (3) Размерът на дължимия данък се изчислява, като разликата по ал. 1 се умножи по данъчна ставка 10 на сто.
- (4) Когато платец на дохода от стопанска дейност е предприятие или самоосигуряващо се лице, размерът на данъка се определя и данъкът се удържа от платеща на дохода при изплащането му.
- (5) Алинея 4 не се прилага, когато лицето, придобиващо дохода, е самоосигуряващо се лице по смисъла на Кодекса за социално осигуряване и декларира това обстоятелство с писмена декларация пред платеща на дохода.
- (6) Когато платецът на дохода от стопанска дейност не е предприятие или самоосигуряващо се лице, както и когато лицето, придобиващо дохода, е самоосигуряващо се и е декларирало това обстоятелство пред платеща на дохода, размерът на данъка се определя и данъкът се внася от лицето, придобило дохода.
- (7) Данъкът по ал. 3 се внася в сроковете и по реда на чл. 65 - 68.
- (8) (Доп. - ДВ, бр. 31 от 2011 г., в сила от 01.05.2011 г., доп. - ДВ, бр. 97 от 2016 г., в сила от 01.01.2017 г., изм. - ДВ, бр. 104 от 2020 г., в сила от 01.01.2021 г.) Лицата, извършващи стопанска дейност като търговци по смисъла на Търговския закон, включително едноличните търговци, както и физическите лица в случаите по чл. 29а правят авансови вноски при данъчна ставка 15 на сто при условията и по реда на Закона за корпоративното подоходно облагане.
- (9) (Изм. - ДВ, бр. 95 от 2009 г., в сила от 01.01.2010 г., изм. - ДВ, бр. 40 от 2012 г.) В случаите по ал. 2 лицето, придобиващо дохода, удостоверява степента на намалена работоспособност с валидно към датата/датите на изплащане на дохода експертно решение на ТЕЛК/НЕЛК, копие от което се представя еднократно пред платеща на дохода, когато той е задължен да удържа и внася данъка.

Авансов данък за доходи от наем или от друго възмездно предоставяне за ползване на права или имущество

Чл. 44. (1) (Изм. - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г.) Лице, придобило доход от наем или от друго възмездно предоставяне за ползване на права или имущество, дължи авансов данък върху разликата между облагаемия доход по чл. 31 и осигурителните вноски, които лицето е задължено да прави за своя сметка.

(2) (Нова - ДВ, бр. 106 от 2008 г., в сила от 01.01.2009 г.) Лице с 50 и над 50 на сто намалена работоспособност дължи авансов данък за доходи от наем или от друго възмездно предоставяне за ползване на права или имущество, след като облагаемият доход на лицето от всички източници на доход, придобит от началото на данъчната година и подлежащ на облагане с данък върху общата годишна данъчна основа, намален с удържаните или внесените за сметка на лицето задължителни осигурителни вноски, превиши 7920 лв.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г., предишна ал. 2 - ДВ, бр. 106 от 2008 г., в сила от 01.01.2009 г.) Размерът на дължимия данък се определя, като разликата по ал. 1 се умножи по данъчна ставка 10 на сто.

(4) (Нова - ДВ, бр. 94 от 2010 г., в сила от 01.01.2011 г.) Когато платецът на дохода от наем или друго възмездно предоставяне за ползване на права или имущество е предприятие или самоосигуряващо се лице, размерът на данъка се определя и данъкът се удържа от платеца на дохода при изплащането му. В тези случаи размерът на дължимия авансов данък се определя, като облагаемият доход по чл. 31 се умножи по данъчна ставка 10 на сто.

(5) (Нова - ДВ, бр. 94 от 2010 г., в сила от 01.01.2011 г., изм. - ДВ, бр. 40 от 2012 г.) В случаите по ал. 2 лицето, придобиващо дохода, удостоверява степента на намалена работоспособност с валидно към датата/датите на изплащане на дохода експертно решение на ТЕЛК/НЕЛК, копие от което се представя еднократно пред платеца на дохода, когато той е задължен да удържа и да внася данъка.

(6) (Предишна ал. 3, изм. - ДВ, бр. 106 от 2008 г., в сила от 01.01.2009 г., предишна ал. 4, изм. - ДВ, бр. 94 от 2010 г., в сила от 01.01.2011 г.) Данъкът по ал. 3 и 4 се внася в сроковете и по реда на чл. 65 - 68.

Авансов данък за доходи от други източници по чл. 35

Чл. 44а. (Нов - ДВ, бр. 95 от 2015 г., в сила от 01.01.2016 г.) (1) Паричните доходи по чл. 35 се облагат авансово с данък, когато платецът на дохода е предприятие или самоосигуряващо се лице. Размерът на данъка се изчислява, като облагаемият доход по чл. 35 се умножи по данъчна ставка 10 на сто.

(2) Данъкът по ал. 1 се определя и удържа от платеца на дохода при изплащането му.

(3) Когато получател на дохода по чл. 35 е лице с 50 и над 50 на сто намалена работоспособност, данък по ал. 1 се дължи, след като облагаемият доход на лицето от всички източници на доход, придобит от началото на данъчната година и подлежащ на облагане с данък върху общата годишна данъчна основа, намален с удържаните или внесените за сметка на лицето задължителни осигурителни вноски, превиши 7920 лв. В тези случаи лицето, придобиващо дохода, удостоверява степента на намалена работоспособност с валидно към датата/датите на изплащане на дохода експертно решение на ТЕЛК/НЕЛК, копие от което се представя еднократно пред платеца на дохода, когато той е задължен да удържа и да внася данъка.

(4) Данъкът по ал. 1 се внася в сроковете и по реда на чл. 65 и 66.

Издаване на документи за изплатен доход и удържан данък (Загл. изм. - ДВ, бр. 94 от 2010 г., в сила от 01.01.2011 г., изм. - ДВ, бр. 98 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.)

Чл. 45. (Изм. - ДВ, бр. 98 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 01.01.2023 г., изм. - ДВ, бр. 106 от 2023 г., в сила от 01.01.2024 г.) При поискване от лицето работодателят издава служебна бележка по образец за изплатения през годината облагаем доход по трудови правоотношения, както и за доходите по:

1. член 24, ал. 2:

а) точка 1, буква "е";

б) точка 5, буква "б", когато годишният размер на дохода, изплатен на физическо лице, превишава 1000 лв.;

в) точки 7 и 8;

г) точки 11, 12, 14 и 15;

д) точки 16 и 17, когато не са предоставени в натура;

2. член 24, ал. 5.

В служебната бележка се посочва информация и за удържаните през годината данък и задължителни осигурителни вноски. Когато служебната бележка се издава от работодател по основното трудово правоотношение на работника или служителя към 31 декември на данъчната година, се посочва и данъкът, удържан или възстановен на лицето при определяне на годишния размер на данъка по реда на чл. 49.

(2) Обстоятелството, че работодателят не е работодател по основното трудово правоотношение към 31 декември на данъчната година, се установява с писмена декларация, предоставена от работника/служителя.

(3) При прекратяване на дейността на работодателите, които нямат правопреемник, служебните бележки по ал. 1 се издават от последния представляващ работодателя или от съответното териториално поделение на Националния осигурителен институт, където са предадени разплащателните ведомости и приложенията към тях по реда на Кодекса за социално осигуряване.

(4) Предприятие или самоосигуряващо се лице по смисъла на Кодекса за социално осигуряване - платец на доходи по чл. 29 или 31, издава за изплатените доходи и удържания данък по реда на чл. 43 и 44 сметка за изплатени суми по образец, която предоставя на лицето, придобило дохода, или на упълномощено от него лице.

(5) При поискване от лицето предприятието или самоосигуряващото се лице, платец на доходи по чл. 29 или 31, издава служебна бележка по образец за изплатения през годината доход и за удържаните през годината данък и задължителни осигурителни вноски.

(6) Сметката за изплатени суми по ал. 4 и служебната бележка по ал. 5 не се издават в случаите по чл. 43, ал. 5.

(7) При поискване от лицето предприятието или самоосигуряващото се лице платец на доходи от други източници по чл. 35 издава служебна бележка по образец за изплатените през годината доходи и за удържания през годината данък.

(8) Служебните бележки по ал. 1, 5 и 7 се издават в 14-дневен срок от датата на поискването им.

Глава девета.
ДАНЪЧНИ СТАВКИ НА ОКОНЧАТЕЛНИЯ ДАНЪК ПО ГЛАВА ШЕСТА
(ЗАГЛ. ИЗМ. - ДВ, БР. 113 ОТ 2007 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2008 Г.)

Ставки на окончателния данък по глава шеста

Чл. 46. (Изм. - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 19 от 2011 г., в сила от 08.03.2011 г., изм. - ДВ, бр. 99 от 2011 г., в сила от 01.01.2012 г., изм. - ДВ, бр. 94 от 2012 г., в сила от 01.01.2013 г., изм. - ДВ, бр. 100 от 2013 г., в сила от 01.01.2014 г., изм. - ДВ, бр. 98 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г., изм. - ДВ, бр. 106 от 2023 г., в сила от 01.01.2024 г.) Ставката на данъка е 10 на сто за доходите по чл. 37 и чл. 38, ал. 5, 8, 11, 12, 14 и 15.

(2) Ставката на данъка е 7 на сто за доходите по чл. 38, ал. 8 в случаите на получаване на суми след изтичане срока на договора за застраховка "Живот", който е 15 или повече години.

(3) Ставката на данъка е 5 на сто за доходите по чл. 38, ал. 1.

(4) (Нова - ДВ, бр. 100 от 2013 г., в сила от 01.01.2014 г., изм. - ДВ, бр. 105 от 2014 г., в сила от 01.01.2015 г., отм. - ДВ, бр. 17 от 2022 г., в сила от 01.04.2022 г.)

(5) (Предишна ал. 4 - ДВ, бр. 100 от 2013 г., в сила от 01.01.2014 г.) Окончателният данък по глава шеста се удържа и внася в сроковете и по реда на чл. 65 - 68.

Приложими окончателни данъци (Загл. изм. - ДВ, бр. 31 от 2011 г., в сила от 01.01.2011 г.)

Чл. 47. (1) (Доп. - ДВ, бр. 31 от 2011 г., в сила от 01.01.2011 г., предишен текст на чл. 47 - ДВ, бр. 97 от 2016 г., в сила от 01.01.2017 г.) Лицата, извършващи стопанска дейност като търговци по смисъла на Търговския закон, включително едноличните търговци, както и физическите лица в случаите по чл. 29а прилагат разпоредбите за облагане на разходите и за данъците, удържани при източника, на Закона за корпоративното подоходно облагане.

(2) (Нова - ДВ, бр. 97 от 2016 г., в сила от 01.01.2017 г., отм. - ДВ, бр. 104 от 2020 г., в сила от 01.01.2021 г.)

Глава десета.
ГОДИШНО ОБЛАГАНЕ

Определяне размера на данъка

Чл. 48. (Изм. - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г.) (1) Размерът на данъка върху общата годишна данъчна основа се определя, като общата годишна данъчна основа по чл. 17 се умножи по данъчна ставка 10 на сто.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 31 от 2011 г., в сила от 01.01.2011 г.) Размерът на данъка върху годишната данъчна основа за доходите от стопанска дейност като едноличен търговец, както и за доходите от стопанска дейност по чл. 29а се определя, като годишната данъчна основа по чл. 28, ал. 2 се умножи по данъчна ставка 15 на сто.

(3) От определените по ал. 1 и 2 данъци се приспада данъкът, авансово удържан и/или внесен през данъчната година за съответния данък.

(4) От определения по ал. 1 данък се приспада и удържаният, съответно внесения през данъчната година окончателен данък за доходи по чл. 37 на физическо лице, което за данъчната година се смята за местно физическо лице.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 31 от 2011 г., в сила от 01.01.2011 г., отм. - ДВ, бр. 94 от 2012 г., в сила от 01.01.2013 г., нова - ДВ, бр. 98 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) От

определения по ал. 1 данък се приспада и данъчното облекчение по чл. 22д, ал. 2. (6) (Нова - ДВ, бр. 95 от 2009 г., в сила от 01.01.2010 г., изм. - ДВ, бр. 105 от 2014 г., в сила от 01.01.2014 г., изм. - ДВ, бр. 12 от 2015 г.) Данъкът върху годишната данъчна основа за доходите от стопанска дейност като едноличен търговец се преотстъпва в размер до 60 на сто на лица, регистрирани като земеделски стопани, за годишната данъчна основа от дейност по производство на непреработена растителна и животинска продукция при условията на Закона за корпоративното подоходно облагане за преотстъпване на корпоративен данък, под формата на данъчно облекчение, представляващо държавна помощ за земеделски стопани.

(7) (Нова - ДВ, бр. 95 от 2009 г., в сила от 01.01.2010 г., доп. - ДВ, бр. 100 от 2013 г., в сила от 01.01.2014 г., изм. - ДВ, бр. 12 от 2015 г., изм. - ДВ, бр. 22 от 2015 г., в сила от 01.01.2014 г.) Преотстъпването на данък по ал. 6, представляващо държавна помощ за земеделски стопани, не се прилага по отношение на:

1. лице, което е предприятие в затруднено положение;
2. лице, което е голямо предприятие;
3. физическо лице, извършващо стопанска дейност по чл. 29а;
4. лице, което не е изпълнило решение на Европейската комисия за възстановяване на получена неправомерна и несъвместима държавна помощ и не е възстановило изцяло помощта;
5. инвестиции в напояване.

(8) (Нова - ДВ, бр. 99 от 2011 г., в сила от 01.01.2012 г., изм. - ДВ, бр. 98 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г., изм. - ДВ, бр. 70 от 2024 г. [*]) Данъкът по ал. 1 и 2 се закръглява към всяко пълно евро след приспаданията по ал. 3 - 6, когато не се ползва отстъпка, или след ползването на отстъпка.

Годишен данък за доходи от трудови правоотношения

Чл. 49. (1) (Доп. - ДВ, бр. 95 от 2009 г., в сила от 01.01.2010 г.) Работодателят до 31 януари на следващата данъчна година изчислява годишната данъчна основа по чл. 25, ал. 1 и 3, намалена по реда на ал. 3, и определя годишния размер на данъка, когато към 31 декември на данъчната година той е работодател по основното трудово правоотношение на работника или служителя.

(2) Когато работникът или служителят през данъчната година има или е имал трудов договор за допълнителен труд при друг работодател или е имал основно трудово правоотношение при друг работодател, работодателят по ал. 1 включва придобития при другия работодател доход при изчисляване на годишната данъчна основа и определя годишния размер на данъка, ако работникът/служителят му предостави служебна бележка по чл. 45 от другия работодател.

(3) (Доп. - ДВ, бр. 95 от 2009 г., в сила от 01.01.2010 г.) Годишната данъчна основа по чл. 25, ал. 1 и 3 се намалява с годишния размер на:

1. данъчните облекчения по чл. 19 и 22, когато сумите са удържани от работодателя при изплащане на дохода от трудово правоотношение;
2. (изм. - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г., изм. - ДВ, бр. 105 от 2014 г., в сила от 01.01.2015 г.) данъчните облекчения по чл. 18, 20, 22в и 22г.

(4) АLINEЯ 3 се прилага, когато работникът/служителят предостави на работодателя в срок от 30 ноември до 31 декември на данъчната година следните документи:

1. копие на валидно решение на ТЕЛК/НЕЛК - за данъчното облекчение по чл. 18;
2. копия на договорите със застрахователното/осигурителното дружество - за данъчното облекчение по чл. 19;
3. копия на документите, удостоверяващи направените вноски - за данъчното облекчение по чл. 20;
4. (отм. - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г.)
5. копия на документи, удостоверяващи, че надареното лице е от изброените в чл. 22

и че предметът на дарението е получен - за данъчното облекчение по чл. 22;

6. (нова - ДВ, бр. 105 от 2014 г., в сила от 01.01.2015 г.) декларация по чл. 22в, ал. 8, включително приложенията към нея - за данъчното облекчение по чл. 22в;

7. (нова - ДВ, бр. 105 от 2014 г., в сила от 01.01.2015 г.) копие от валидно решение на ТЕЛК/НЕЛК и декларация по чл. 22г, ал. 7, включително приложенията към нея - за данъчното облекчение по чл. 22г;

8. (нова - ДВ, бр. 97 от 2016 г., в сила от 01.01.2017 г.) писмена декларация, че към момента на подаването ѝ пред работодателя няма подлежащи на принудително изпълнение публични задължения или че за данъчната година ще подава годишна данъчна декларация.

(5) Когато определеният годишен размер на данъка е по-висок от размера на удържания от работника/служителя през годината данък, разликата се удържа от лицето до 31 януари на следващата година.

(6) Когато определеният годишен размер на данъка е по-нисък от размера на авансово удържания данък, работодателят до 31 януари на следващата година възстановява разликата на лицето.

(7) (Изм. - ДВ, бр. 95 от 2015 г., в сила от 01.01.2016 г.) Възстановената сума по ал. 6 се прихваща от работодателя последователно от следващи вноски към държавния бюджет за данъци върху доходите от трудови правоотношения на лицето или на други лица.

(8) (Нова - ДВ, бр. 95 от 2009 г., в сила от 01.01.2010 г.) При определянето на годишната данъчна основа и на годишния данък по реда на предходните алинеи не се включват доходите от трудови правоотношения по § 1, т. 26, буква "и" от допълнителните разпоредби.

Глава единадесета. ДЕКЛАРИРАНЕ

Раздел I. Годишна данъчна декларация

Задължение за подаване на годишна данъчна декларация

Чл. 50. (1) (Изм. - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г.) Местните физически лица подават годишна данъчна декларация по образец за:

1. придобитите през годината доходи, подлежащи на облагане с данък върху общата годишна данъчна основа и с данък върху годишната данъчна основа по чл. 28;
2. (изм. - ДВ, бр. 99 от 2009 г., в сила от 01.01.2010 г., доп. - ДВ, бр. 32 от 2016 г., в сила от 01.01.2017 г., изм. - ДВ, бр. 97 от 2016 г., в сила от 01.01.2017 г.) доходите, подлежащи на облагане с патентен данък и/или данък върху таксиметров превоз на пътници по реда на Закона за местните данъци и такси, както и за доходите по чл. 13, ал. 1, т. 29;
3. (изм. - ДВ, бр. 106 от 2008 г., в сила от 01.01.2009 г., изм. - ДВ, бр. 94 от 2012 г., в сила от 01.01.2013 г., доп. - ДВ, бр. 97 от 2016 г., в сила от 01.01.2017 г.) дължимия данък по чл. 67, ал. 4 за придобитите през годината от източник в чужбина доходи от:
 - а) дивиденди;
 - б) ликвидационни дялове;
 - в) (изм. - ДВ, бр. 98 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г., изм. - ДВ, бр. 17 от 2022 г., в сила от 01.04.2022 г.) доходи по чл. 38, ал. 5, т. 2, ал. 8 и 14;
4. притежаваните акции и дялови участия в дружества, място на стопанска дейност, определена база и недвижима собственост в чужбина.
5. (нова - ДВ, бр. 99 от 2009 г., в сила от 01.01.2010 г.) предоставените/получените

парични заеми, както следва:

- а) непогасената част от предоставените парични заеми през данъчната година, ако размерът им общо надхвърля 10 000 лв.;
- б) непогасените към края на данъчната година остатъци от предоставени през същата и през предходните пет данъчни години парични заеми, ако размерът на тези остатъци общо надхвърля 40 000 лв.;
- в) непогасената част от получените парични заеми през данъчната година, ако размерът им общо надхвърля 10 000 лв., с изключение на получените кредити, предоставени от кредитни институции по смисъла на Закона за кредитните институции;
- г) непогасените към края на данъчната година остатъци от получени през същата и през предходните пет данъчни години парични заеми, с изключение на получените кредити, предоставени от кредитни институции по смисъла на Закона за кредитните институции, ако размерът на тези остатъци общо надхвърля 40 000 лв.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г., доп. - ДВ, бр. 99 от 2009 г., в сила от 01.01.2010 г.) Чуждестранните физически лица подават годишна данъчна декларация по ал. 1 за доходите по ал. 1, т. 1 и 2 и в случаите по чл. 37а.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 99 от 2009 г., в сила от 01.01.2010 г.) Местните и чуждестранните физически лица, придобили доходи от трудови правоотношения по § 1, т. 26, букви "е" и "и" от допълнителната разпоредба, подават годишна данъчна декларация по ал. 1 за тези доходи.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г., отм. - ДВ, бр. 98 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.)

(5) (Изм. - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г., изм. - ДВ, бр. 97 от 2017 г., в сила от 01.01.2018 г.) Местните физически лица прилагат към годишната данъчна декларация по ал. 1 доказателства за размера на внесените в чужбина данъци и задължителни осигурителни вноски.

(6) (Нова - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г., изм. - ДВ, бр. 97 от 2017 г., в сила от 01.01.2018 г.) За доходи от източник в чужбина, при облагането на които съгласно действаща данъчна спогодба се прилага метод за избягване на двойното данъчно облагане "освобождаване с прогресия", местните физически лица могат да не представят доказателства за размера на внесените данъци по ал. 5.

(7) (Нова - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г., доп. - ДВ, бр. 31 от 2011 г., в сила от 01.01.2011 г.) Лицата, извършващи стопанска дейност като търговци по смисъла на Търговския закон, включително едноличните търговци, както и физическите лица в случаите по чл. 29а, декларират с годишната данъчна декларация по ал. 1 дължимите и внесените данъци върху разходите по реда на Закона за корпоративното подоходно облагане.

(8) (Нова - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г.) Годишната данъчна декларация по ал. 1 за доходите на малолетните, непълнолетните и поставените под запрещение физически лица се подава от родителите, съответно настойниците или попечителите.

(9) (Нова - ДВ, бр. 97 от 2016 г., в сила от 01.01.2017 г.) Годишната данъчна декларация по ал. 1 за доходите на починали лица може да се подава от наследниците по закон или по завещание, както и от заветниците или от техните законни представители. Подадената в срок декларация от един наследник ползва и другите наследници.

Възможност за деклариране на необлагаеми доходи, както и на доходи, облагаеми с окончателен и/или алтернативен данък (Загл. изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 01.01.2023 г., изм. - ДВ, бр. 106 от 2023 г., в сила от 01.01.2024 г.)

Чл. 50а. (Нов - ДВ, бр. 97 от 2017 г., в сила от 01.01.2018 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 01.01.2023 г.) (1) (Доп. - ДВ, бр. 106 от 2023 г., в сила от 01.01.2024 г.)

Местните физически лица могат да декларират в годишната данъчна декларация по чл. 50 придобитите през годината доходи, които са освободени от облагане по силата на този закон, придобитите доходи, облагаеми с окончателен данък по чл. 38 и/или с алтернативен данък по глава седма "а", полученото имущество по наследство, завет и дарение, както и полученото имущество с възстановено право на собственост по реда на нормативен акт.

(2) Данните за изплатени през годината доходи, предоставени по реда на чл. 73, ал. 1, т. 2, 3, 4 и 5, се считат за верни, в случай че лицата по ал. 1 не са декларирали друго в годишната данъчна декларация по чл. 50.

Подаване на годишен отчет за дейността (Загл. изм. - ДВ, бр. 95 от 2009 г., в сила от 01.01.2010 г.)

Чл. 51. (Изм. - ДВ, бр. 95 от 2009 г., в сила от 01.01.2010 г.) (1) (Доп. - ДВ, бр. 31 от 2011 г., в сила от 01.01.2011 г., доп. - ДВ, бр. 38 от 2020 г., в сила от 01.01.2022 г.)

Лицата, извършващи стопанска дейност като търговци по смисъла на Търговския закон, включително едноличните търговци, както и физическите лица в случаите по чл. 29а, заедно с годишната данъчна декларация представят и годишен отчет за дейността, подаден по електронен път по ред и начин съгласно чл. 20, ал. 5 от Закона за статистиката.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 98 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) Годишен отчет за дейността не подават лицата по ал. 1, които през данъчната година не са осъществявали дейност по смисъла на Закона за счетоводството.

Освобождаване от задължение за подаване на годишна данъчна декларация

Чл. 52. (1) (Предишен текст на чл. 52 - ДВ, бр. 95 от 2009 г., в сила от 01.01.2010 г.)

Не са задължени да подават годишна данъчна декларация лицата, които са получили само:

1. (изм. - ДВ, бр. 95 от 2009 г., в сила от 01.01.2010 г., изм. - ДВ, бр. 99 от 2011 г., в сила от 01.01.2012 г.) доходи от трудови правоотношения, когато към 31 декември на данъчната година лицето има работодател по основно трудово правоотношение и той е определил годишния размер на данъка за всички придобити през данъчната година доходи от трудови правоотношения и пълният размер на данъка за данъчната година е удържан до 31 януари на следващата година, и/или

2. (нова - ДВ, бр. 99 от 2011 г., в сила от 01.01.2012 г.) доходи от трудови правоотношения, когато към 31 декември на данъчната година лицето няма работодател по основно трудово правоотношение или има такъв, но той не е определил годишен размер на данъка за всички придобити през данъчната година доходи от трудови правоотношения, ако са изпълнени едновременно следните условия:

а) данъкът върху общата годишна данъчна основа е равен на авансово удържания по чл. 42, и

б) лицето не ползва данъчни облекчения по реда на чл. 23, и/или

3. (изм. - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г., изм. - ДВ, бр. 95 от 2009 г., в сила от 01.01.2010 г., предишна т. 2 - ДВ, бр. 99 от 2011 г., в сила от 01.01.2012 г., изм. - ДВ, бр. 97 от 2016 г., в сила от 01.01.2017 г.) необлагаеми доходи с изключение на

посочените в чл. 13, ал. 1, т. 29, и/или

4. (доп. - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г., предишна т. 3 - ДВ, бр. 99 от 2011 г., в сила от 01.01.2012 г.) доходи, облагаеми с окончателен данък по чл. 38 с изключение на доходите по чл. 50, ал. 1, т. 3, и/или

5. (доп. - ДВ, бр. 95 от 2009 г., в сила от 01.01.2010 г., предишна т. 4 - ДВ, бр. 99 от 2011 г., в сила от 01.01.2012 г.) доходи на чуждестранни лица, обложени с окончателен данък, с изключение на случаите по чл. 37а;

6. (нова - ДВ, бр. 106 от 2023 г., в сила от 01.01.2024 г.) доходи, облагаеми с алтернативен данък по реда на глава седма "а", от събиране на диворастящи гъби и плодове, с изключение на такива от лечебните растения.

(2) (Нова - ДВ, бр. 95 от 2009 г., в сила от 01.01.2010 г., изм. - ДВ, бр. 99 от 2011 г., в сила от 01.01.2012 г.) Независимо от обстоятелствата по ал. 1 местните физически лица са задължени да подават годишна данъчна декларация в случаите по чл. 50, ал. 1, т. 4 - 5 и ал. 3.

Срок и начин за подаване на годишната данъчна декларация (Загл. изм. - ДВ, бр. 97 от 2016 г., в сила от 01.01.2017 г.)

Чл. 53. (Изм. - ДВ, бр. 97 от 2016 г., в сила от 01.01.2017 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 98 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г., доп. - ДВ, бр. 104 от 2020 г., в сила от 01.01.2021 г.) Годишната данъчна декларация се подава в срок от 10 януари до 30 април на годината, следваща годината на придобиване на дохода, с изключение на годишната данъчна декларация за лицата по чл. 51, ал. 1, която се подава в срок от 1 март до 30 юни на годината, следваща годината на придобиване на дохода.

(2) При откриване на грешка в декларираните данни и обстоятелства, основата и определените задължения след срока по ал. 1 данъчно задължените лица имат право, еднократно в срок до 30 септември на годината, следваща годината на придобиване на дохода, да правят промени чрез подаване на нова декларация.

(3) В случаите по чл. 50, ал. 9 годишната данъчна декларация може да се подаде и след срока по ал. 1, но не по-късно от 6 месеца след откриването на наследството.

(4) Доходи, за които наследниците или заветниците са узнали след изтичането на сроковете по ал. 1 и 3, се декларира в едномесечен срок от узнаването. В тези случаи дължимият данък се преизчислява.

(5) Когато не е подадена декларация по чл. 50, ал. 9, задължението може да бъде установено с акт по чл. 106 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс.

(6) (Изм. - ДВ, бр. 97 от 2017 г., в сила от 01.01.2018 г., изм. - ДВ, бр. 98 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г., изм. - ДВ, бр. 104 от 2020 г., в сила от 01.01.2021 г.) Лицата, които подадат годишната данъчна декларация до 31 март на следващата година по електронен път, ползват отстъпка 5 на сто върху данъка за довносяне по чл. 48, ал. 1 и 2, при условие че нямат подлежащи на принудително изпълнение публични задължения към момента на подаване на декларацията и данъкът за довносяне е внесен в срок до 31 март. Общият размер на ползваната отстъпка за данъците по чл. 48, ал. 1 и 2 не може да превишава 500 лв.

(7) (Нова - ДВ, бр. 98 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) Годишната данъчна декларация на самоосигуряващите се лица по смисъла на Кодекса за социално осигуряване се подава само по електронен път.

Място на подаване на годишната данъчна декларация

Чл. 54. (1) (Изм. - ДВ, бр. 95 от 2009 г., в сила от 01.01.2010 г.) Годишната данъчна декларация се подава в териториалната дирекция на Националната агенция за приходите по постоянния адрес на физическото лице, включително на едноличния търговец, носител на задължението за данъка.

(2) (Нова - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г.) В случаите по чл. 50, ал. 8 годишната данъчна декларация се подава в териториалната дирекция на Националната агенция за приходите по постоянния адрес на малолетното, непълнолетното или поставеното под запрещение физическо лице.

(3) (Нова - ДВ, бр. 97 от 2016 г., в сила от 01.01.2017 г.) В случаите по чл. 50, ал. 9 годишната данъчна декларация се подава в териториалната дирекция на Националната агенция за приходите по последния постоянен адрес на наследодателя.

(4) (Предишна ал. 2 - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г., предишна ал. 3 - ДВ, бр. 97 от 2016 г., в сила от 01.01.2017 г.) Когато годишната данъчна декларация на чуждестранно физическо лице се подава чрез пълномощник с постоянен адрес в страната, подаването се извършва в териториалната дирекция на Националната агенция за приходите по постоянния адрес на пълномощника.

(5) (Предишна ал. 3, изм. - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г., предишна ал. 4, изм. - ДВ, бр. 97 от 2016 г., в сила от 01.01.2017 г.) Извън случаите по ал. 1 - 4 годишната данъчна декларация се подава в Териториалната дирекция - София, на Националната агенция за приходите.

Раздел II.

Декларация за дължими данъци

(Загл. изм. - ДВ, бр. 94 от 2012 г., в сила от 01.01.2013 г.)

Задължение за подаване на декларацията за дължими данъци

Чл. 55. (Изм. - ДВ, бр. 94 от 2012 г., в сила от 01.01.2013 г.) (1) Предприятията и самоосигуряващите се лица - платци на доходи, задължени да удържат и внасят данъци по реда на този закон, подават декларация по образец за дължимите данъци.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 23 от 2013 г., в сила от 08.03.2013 г., доп. - ДВ, бр. 97 от 2016 г., в сила от 01.01.2017 г.) Декларацията по ал. 1 се подава от физическото лице, придобило дохода, когато платецът на дохода не е задължен да удържа и внася данъка, освен в случаите по чл. 67, ал. 4.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 98 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г., изм. - ДВ, бр. 106 от 2023 г., в сила от 01.01.2024 г.) В декларацията по ал. 1 не се посочва дължимият от работодателите данък за доходи от трудови правоотношения, както и дължимият алтернативен данък по чл. 41а, за които се подава информация по ред и по начин, определени в наредба, издадена от министъра на финансите.

(4) (Нова - ДВ, бр. 100 от 2013 г., в сила от 01.01.2014 г.) Декларацията по ал. 1 не се подава от предприятия, за които се прилага схема за централизирано разплащане по Закона за публичните финанси на дължимите данъци по този закон.

Срок за подаване на декларацията за дължими данъци

Чл. 56. (1) (Изм. - ДВ, бр. 94 от 2012 г., в сила от 01.01.2013 г., предишен текст на чл. 56 - ДВ, бр. 97 от 2017 г., в сила от 01.01.2018 г.) Декларацията по чл. 55, ал. 1 се подава в сроковете за внасяне на дължимите данъци.

(2) (Нова - ДВ, бр. 97 от 2017 г., в сила от 01.01.2018 г., доп. - ДВ, бр. 98 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) Предприятията - платци на доходи, както и самоосигуряващите се лица по смисъла на Кодекса за социално осигуряване, подават декларацията по чл. 55, ал. 1 само по електронен път.

(3) (Нова - ДВ, бр. 98 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) При заличаване/прекратяване на предприятието декларацията по чл. 55, ал. 1 се подава в срока и по реда за

подаване на данъчната декларация по чл. 162 от Закона за корпоративното подоходно облагане. В същия срок се внасят и данъците, дължими по декларацията.

Място на подаване на декларацията за дължими данъци

Чл. 57. (Изм. - ДВ, бр. 94 от 2012 г., в сила от 01.01.2013 г.) Декларацията по чл. 55, ал. 1 се подава в териториалната дирекция на Националната агенция за приходите, в която подлежат на внасяне дължимите данъци.

Удостоверение за платен данък от чуждестранно физическо лице

Чл. 58. (1) (Доп. - ДВ, бр. 106 от 2008 г., в сила от 01.01.2009 г., предишен текст на чл. 58, изм. и доп. - ДВ, бр. 95 от 2009 г., в сила от 01.01.2010 г.) Удостоверение по образец за внесен по реда на този закон данък от чуждестранно физическо лице се издава по искане на лицето. Искането се подава в териториалната дирекция на Националната агенция за приходите, в която е подадена или подлежи на подаване данъчната декларация по чл. 50 или по чл. 55.

(2) (Нова - ДВ, бр. 95 от 2009 г., в сила от 01.01.2010 г.) По искане на чуждестранното лице удостоверението за внесен данък върху общата годишна данъчна основа и/или за внесен данък върху годишната данъчна основа по чл. 28 се издава поотделно за отделните видове доходи по чл. 8 освен в случаите, когато доходът е реализиран чрез определена база.

Раздел III.

Данъчна декларация за облагане с окончателен годишен (патентен) данък

(Отм. - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г.)

Задължение за подаване на данъчна декларация за облагане с окончателен годишен (патентен) данък

Чл. 59. (Отм. - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г.)

Срок за подаване на данъчната декларация за облагане с окончателен годишен (патентен) данък

Чл. 60. (Отм. - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г.)

Място на подаване на данъчната декларация за облагане с окончателен годишен (патентен) данък

Чл. 61. (Отм. - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г.)

Раздел IV.

Срокове и място за подаване на данъчни декларации за алтернативни данъци, дължими от едноличен търговец

Задължение и срокове за подаване на данъчни декларации за алтернативни данъци, дължими от еднолични търговци

Чл. 62. За дейностите, облагани по чл. 26, ал. 5, едноличните търговци прилагат разпоредбите за деклариране на данъка на Закона за корпоративното подоходно облагане.

Място на подаване на данъчни декларации за алтернативни данъци, дължими от еднолични търговци

Чл. 63. Декларациите по чл. 62 се подават в териториалната дирекция на Националната агенция за приходите по постоянния адрес на физическото лице.

Раздел V. Утвърждаване на образци

Утвърждаване на образци

Чл. 64. (1) (Доп. - ДВ, бр. 31 от 2011 г., в сила от 01.01.2011 г., изм. - ДВ, бр. 105 от 2014 г., в сила от 01.01.2015 г.) Образците на данъчните декларации и декларациите по чл. 29а, ал. 4, чл. 22в, ал. 8 и чл. 22г, ал. 7 по този закон се утвърждават със заповед на министъра на финансите.

(2) (Отм. - ДВ, бр. 106 от 2008 г., в сила от 01.01.2009 г.)

(3) (Изм. - ДВ, бр. 98 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) Образците на сметка за изплатени суми и на служебна бележка по този закон, както и на удостоверението по чл. 58 и справките по чл. 73, се утвърждават със заповед на министъра на финансите.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 106 от 2008 г., в сила от 01.01.2009 г.) Заповедите и образците по ал. 1 и 3 се обнародват в "Държавен вестник".

Глава дванадесета. ВНАСЯНЕ НА ДАНЪЦИТЕ

Раздел I.

Срокове и място за внасяне на данъци, удържани от платеща на дохода или от друго лице, задължено да удържа данъци по този закон
(Загл. доп. - ДВ, бр. 106 от 2023 г., в сила от 01.01.2024 г.)

Срокове за внасяне на данъци, удържани от платеща на дохода или от друго лице, задължено да удържа данъци по този закон (Загл. доп. - ДВ, бр. 106 от 2023 г., в сила от 01.01.2024 г.)

Чл. 65. (1) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г., изм. - ДВ, бр. 19 от 2011 г., в сила от 08.03.2011 г., изм. - ДВ, бр. 99 от 2011 г., в сила от 01.01.2012 г., изм. - ДВ, бр. 94 от 2012 г., в сила от 01.01.2013 г., изм. - ДВ, бр. 106 от 2023 г., в сила от 01.01.2024 г.) Данъкът по чл. 46 за доходите по чл. 37, ал. 1, т. 1 - 9 и чл. 38, ал. 12 се удържа и внася от предприятието или от самоосигуряващото се лице - платец на дохода, в срок до края на месеца, следващ тримесечието на начисляването на дохода от предприятието или изплащането на дохода от самоосигуряващото се лице.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 94 от 2012 г., в сила от 01.01.2013 г.) Данъкът по чл. 46 за доходите по чл. 38, ал. 2 се удържа и внася от предприятието - платец на дохода, в срок до края на месеца, следващ тримесечието, през което е взето решението за разпределяне на дивидент.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 99 от 2011 г., в сила от 01.01.2012 г., изм. - ДВ, бр. 94 от 2012 г., в сила от 01.01.2013 г., изм. - ДВ, бр. 98 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) Данъкът по чл. 46 за доходите по чл. 38, ал. 3 се удържа и внася от предприятието - платец на дохода, в срок до края на месеца, следващ тримесечието, през което е извършено

скритото разпределение на печалбата.

(4) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 94 от 2012 г., в сила от 01.01.2013 г.) Данъкът по чл. 46 за доходите по чл. 38, ал. 4 се удържа и внася от предприятието - платец на дохода, в срок до края на месеца, следващ тримесечието, през което е начислен ликвидационният дял.

(5) Алинея 4 не се прилага за доходите от ликвидационни дялове в случаите на прехвърляне на имущество при преобразуване по реда на чл. 265 от Търговския закон, за които данъкът се внася по реда на чл. 67 от едноличния търговец, придобил дохода.

(6) Данъкът по чл. 46 за доходите по чл. 37, ал. 1, т. 10 - 12 и чл. 38, ал. 5 се внася по реда на чл. 67 от лицето, придобило дохода.

(7) (Доп. - ДВ, бр. 106 от 2008 г., в сила от 01.01.2009 г., доп. - ДВ, бр. 99 от 2011 г., в сила от 01.01.2012 г., изм. - ДВ, бр. 94 от 2012 г., в сила от 01.01.2013 г., изм. - ДВ, бр. 98 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) Данъкът по чл. 46 за доходите по чл. 38, ал. 8, 11 и 14 се удържа и внася от предприятието или от самоосигуряващото се лице - платец на дохода, в срок до края на месеца, следващ тримесечието, през което доходът е придобит от физическото лице.

(8) Застрахователното/осигурителното дружество по ал. 7 установява частта на необлагаемите доходи по чл. 38, ал. 9 въз основа на писмена декларация, предоставена от физическото лице - носител на задължението за данъка.

(9) (Изм. - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г., изм. - ДВ, бр. 99 от 2011 г., в сила от 01.01.2012 г., изм. - ДВ, бр. 94 от 2012 г., в сила от 01.01.2013 г., отм. - ДВ, бр. 17 от 2022 г., в сила от 01.04.2022 г.)

(10) (Нова - ДВ, бр. 94 от 2010 г., в сила от 01.01.2011 г., изм. - ДВ, бр. 94 от 2012 г., в сила от 01.01.2013 г.) Данъкът по чл. 46 за доходите по чл. 8, ал. 11 се удържа и внася от платеща на дохода в срок до края на месеца, следващ тримесечието на начисляването на дохода от местното юридическо лице, от едноличния търговец, от мястото на стопанска дейност или определената база в страната.

(11) (Предишна ал. 10, изм. - ДВ, бр. 94 от 2010 г., в сила от 01.01.2011 г., изм. - ДВ, бр. 94 от 2012 г., в сила от 01.01.2013 г.) Данъкът, който работодателят е задължен да удържа по чл. 42, се внася до 25-о число на месеца, следващ месеца, през който данъкът е удържан или през който са направени частичните плащания в случаите по чл. 42, ал. 6. Работодателят по основното трудово правоотношение внася данъка по чл. 49, ал. 5 в срок до 25 февруари на следващата година.

(12) (Предишна ал. 11, изм. - ДВ, бр. 94 от 2010 г., в сила от 01.01.2011 г., изм. - ДВ, бр. 94 от 2012 г., в сила от 01.01.2013 г., изм. - ДВ, бр. 105 от 2014 г., в сила от 01.01.2015 г., изм. - ДВ, бр. 95 от 2015 г., в сила от 01.01.2016 г.) Данъкът, който предприятията и самоосигуряващите се лица - платци на доходи, са задължени да удържат по чл. 43, ал. 4, чл. 44, ал. 4 и чл. 44а, ал. 1, се внася в срок до края на месеца, следващ тримесечието на придобиване на дохода.

(13) (Нова - ДВ, бр. 105 от 2014 г., в сила от 01.01.2015 г., изм. - ДВ, бр. 95 от 2015 г., в сила от 01.01.2016 г.) Не се удържа и внася авансов данък по чл. 43, ал. 4, чл. 44, ал. 4 и чл. 44а, ал. 1 за доходи, придобити през четвъртото тримесечие на данъчната година, освен когато лицето, придобиващо дохода, писмено декларира пред предприятието или самоосигуряващото се лице - платец на дохода, че желае удържане на данък. В тези случаи удържаният данък се внася от платеща на дохода в срок до 31 януари на следващата година.

(14) (Нова - ДВ, бр. 98 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) Данъкът по чл. 46 за доходите по чл. 38, ал. 15 се удържа и внася от администратора на съответната помощ в срок до края на месеца, следващ тримесечието на придобиването на дохода.

(15) (Нова - ДВ, бр. 106 от 2023 г., в сила от 01.01.2024 г.) Данъкът по чл. 41а се

внося от държавните предприятия по чл. 163, ал. 1 от Закона за горите в срок до 25-о число на месеца, следващ месеца на удържането му.

Място за внасяне на данъци, удържани от платеща на дохода или от друго лице, задължено да удържа данъци по този закон (Загл. доп. - ДВ, бр. 106 от 2023 г., в сила от 01.01.2024 г.)

Чл. 66. (1) (Предишен текст на чл. 66 - ДВ, бр. 95 от 2009 г., в сила от 01.01.2010 г., изм. - ДВ, бр. 95 от 2015 г., в сила от 01.01.2016 г., изм. - ДВ, бр. 26 от 2025 г., в сила от 01.01.2025 г.) Данъкът по чл. 65 се внася в държавния бюджет по сметка за приходи на централния бюджет на Националната агенция за приходите.

(2) (Нова - ДВ, бр. 95 от 2009 г., в сила от 01.01.2010 г., изм. - ДВ, бр. 26 от 2025 г., в сила от 01.01.2025 г.) Надвнесен данък или недължимо платени суми за данъци за доходи по чл. 37, ал. 1, т. 1 - 9 и чл. 38, придобити от чуждестранни физически лица, се възстановяват от териториалната дирекция на Националната агенция за приходите по мястото на регистрация на лицето, задължено да внесе данъка.

(3) (Нова - ДВ, бр. 106 от 2023 г., в сила от 01.01.2024 г., изм. - ДВ, бр. 26 от 2025 г., в сила от 01.01.2025 г.) Данъкът по чл. 41а, ал. 1 се внася в държавния бюджет по сметка за приходи на централния бюджет на Националната агенция за приходите.

Раздел II.

Срокове и място за внасяне на данъци от лицето, придобило дохода

Срокове за внасяне на данъци от лицето, придобило дохода

Чл. 67. (1) (Изм. - ДВ, бр. 94 от 2012 г., в сила от 01.01.2013 г.) Когато платецът на дохода не е задължен да удържа и внася данъка, данъкът по чл. 43, 44 и 46 се внася от лицето, придобило дохода, в срок до края на месеца, следващ тримесечието на придобиване на дохода.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 106 от 2008 г., в сила от 01.01.2009 г., изм. - ДВ, бр. 94 от 2012 г., в сила от 01.01.2013 г.) Не се внася авансов данък по чл. 43, ал. 6 и чл. 44, ал. 3 за доходи, придобити през четвъртото тримесечие на данъчната година.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 94 от 2012 г., в сила от 01.01.2013 г.) Данъкът по чл. 46, определен към момента на замяната по чл. 38, ал. 5, се внася от лицето, придобило дохода, в срок до края на месеца, следващ тримесечието, през което е извършена последваща продажба или замяна на акциите и дяловете в приемащото/новоучреденото дружество, включително при последваща замяна на акциите или дяловете във връзка с преобразуване на търговски дружества.

(4) (Нова - ДВ, бр. 97 от 2016 г., в сила от 01.01.2017 г.) Когато доходът е придобит от местно физическо лице от източник в чужбина, данъкът по чл. 46 се внася в срок до 30 април на годината, следваща годината на придобиването на дохода, и се декларира в годишната данъчна декларация по чл. 50.

(5) (Предишна ал. 4 - ДВ, бр. 97 от 2016 г., в сила от 01.01.2017 г., изм. - ДВ, бр. 104 от 2020 г., в сила от 01.01.2021 г.) Дължимият данък по чл. 48, ал. 1 се внася до 30 април на годината, следваща годината на придобиване на дохода, а дължимият данък по чл. 48, ал. 2 - до 30 юни на годината, следваща годината на придобиване на дохода.

(6) (Нова - ДВ, бр. 98 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) Дължимият данък по ал. 4 и 5 за доходи на починали лица в случаите по чл. 53, ал. 3, 4 и 5 се внася в едномесечен срок от датата, на която изтича срокът за подаване на годишната данъчна декларация от наследниците/заветниците.

Място за внасяне на данъци от лицето, придобило дохода

Чл. 68. (1) (Изм. - ДВ, бр. 95 от 2015 г., в сила от 01.01.2016 г., изм. - ДВ, бр. 26 от 2025 г., в сила от 01.01.2025 г.) Данъкът по чл. 43, 44, 46 и 48 се внася в държавния бюджет по сметка за приходи на централния бюджет на Националната агенция за приходите.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 95 от 2015 г., в сила от 01.01.2016 г., изм. - ДВ, бр. 26 от 2025 г., в сила от 01.01.2025 г.) Данъкът по ал. 1 на чуждестранно лице, получило доходи чрез пълномощник с постоянен адрес в страната, се внася в държавния бюджет по сметка за приходи на централния бюджет на Националната агенция за приходите.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 95 от 2015 г., в сила от 01.01.2016 г., отм. - ДВ, бр. 26 от 2025 г., в сила от 01.01.2025 г.)

(4) (Нова - ДВ, бр. 95 от 2009 г., в сила от 01.01.2010 г., изм. - ДВ, бр. 26 от 2025 г., в сила от 01.01.2025 г.) Надвнесен данък или недължимо платени суми за данъци за доходи по чл. 37, ал. 1, т. 10 - 12 и чл. 38, придобити от чуждестранни физически лица, се възстановяват от териториалната дирекция на Националната агенция за приходите по мястото на регистрация на лицето, задължено да внесе данъка.

Раздел III.

Срокове и място за внасяне на окончателния годишен (патентен) данък (Отм. - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г.)

Срокове за внасяне на окончателния годишен (патентен) данък

Чл. 69. (Отм. - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г.)

Място за внасяне на окончателния годишен (патентен) данък

Чл. 70. (Отм. - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г.)

Раздел IV.

Срокове и място за внасяне на алтернативни данъци от еднолични търговци

Срокове за внасяне на алтернативни данъци от едноличните търговци

Чл. 71. За дейностите, облагани по чл. 26, ал. 5, едноличните търговци прилагат разпоредбите на Закона за корпоративното подоходно облагане относно сроковете за внасяне на данъка.

Място на внасяне на алтернативни данъци от еднолични търговци

Чл. 72. (Изм. - ДВ, бр. 95 от 2015 г., в сила от 01.01.2016 г., изм. - ДВ, бр. 26 от 2025 г., в сила от 01.01.2025 г.) Данъците по чл. 71 се внасят в държавния бюджет по сметка за приходи на централния бюджет на Националната агенция за приходите.

Част пета.

ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ, ПРИЛОЖИМИ РАЗПОРЕДБИ НА ДРУГИ ЗАКОНИ И ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА ДАНЪК, УДЪРЖАН В ДРУГА ДЪРЖАВА - ЧЛЕНКА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

(ЗАГЛ. ИЗМ. - ДВ, БР. 106 ОТ 2008 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2009 Г.)

Глава тринадесета. ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ

Задължения за предоставяне на информация от платци на доходи

Чл. 73. (1) (Изм. - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г., доп. - ДВ, бр. 94 от 2010 г., в сила от 01.01.2011 г., изм. - ДВ, бр. 94 от 2012 г., в сила от 01.01.2013 г., доп. - ДВ, бр. 98 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 01.01.2023 г.) Предприятията и самоосигуряващите се лица по смисъла на Кодекса за социално осигуряване - платци на доходи, изготвят справка по образец за изплатените през годината доходи и за удържаните през годината данък и задължителни осигурителни вноски:

1. по чл. 10, ал. 1, т. 3, 4 и 6, подлежащи на облагане с данък върху общата годишна данъчна основа, в полза на местни и чуждестранни физически лица;
2. по глава шеста, подлежащи на облагане с окончателен данък, в полза на местни и чуждестранни физически лица, с изключение на подлежащите на деклариране по реда на чл. 142, ал. 5 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс;
3. (изм. - ДВ, бр. 106 от 2023 г., в сила от 01.01.2024 г.) от прехвърляне на права или имущество в полза на местни физически лица, включително в случаите по чл. 13, ал. 1, т. 1 - 5, 12 и 26;
4. (изм. - ДВ, бр. 106 от 2023 г. (*)) по чл. 13, ал. 1, т. 6 - 9, 15 - 18, 22, дневните командировъчни пари по т. 23, когато годишният размер на дохода, изплатен на физическо лице, превишава 1000 лв., т. 24, когато годишният размер на дохода, изплатен на физическо лице, превишава 3000 лв., и т. 27 в полза на местни физически лица;
5. (нова - ДВ, бр. 106 от 2023 г., в сила от 01.01.2024 г.) по чл. 38, ал. 9 в полза на местни физически лица.

(2) (Нова - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г., изм. - ДВ, бр. 94 от 2012 г., в сила от 01.01.2013 г.) При преобразуване или прехвърляне на предприятие справка по ал. 1 се изготвя от правопреемника.

(3) (Нова - ДВ, бр. 106 от 2008 г., в сила от 01.01.2009 г., изм. - ДВ, бр. 99 от 2011 г., в сила от 01.01.2012 г., доп. - ДВ, бр. 94 от 2012 г., в сила от 01.01.2013 г., изм. - ДВ, бр. 104 от 2020 г., в сила от 01.01.2021 г.) Доходите по чл. 38, ал. 1, т. 2 се включват в справка по ал. 1 за данъчната година, през която е взето решението за разпределяне на дивидента, за данъчната година на извършване на скрито разпределение на печалбата, или за данъчната година на начисляване на ликвидационния дял. В случаите на продажба, замяна или друго възмездно прехвърляне на права или имущество по чл. 33, ал. 3 доходите се включват в справка по ал. 1 за данъчната година на прехвърлянето.

(4) (Предишна ал. 2 - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г., предишна ал. 3 - ДВ, бр. 106 от 2008 г., в сила от 01.01.2009 г., доп. - ДВ, бр. 95 от 2009 г., в сила от 01.01.2010 г., изм. - ДВ, бр. 97 от 2017 г., в сила от 01.01.2018 г., изм. - ДВ, бр. 98 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) Справката по ал. 1 се предоставя в срок до 28 февруари на следващата година на териториалната дирекция на Националната агенция за приходите по мястото на регистрация на платца на дохода. При заличаване/прекратяване на предприятие справка по ал. 1 се предоставя в

сроковете и по реда за подаване на данъчната декларация по чл. 162 от Закона за корпоративното подоходно облагане.

(5) (Предишна ал. 3 - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г., предишна ал. 4 - ДВ, бр. 106 от 2008 г., в сила от 01.01.2009 г., изм. - ДВ, бр. 94 от 2012 г., в сила от 01.01.2013 г., изм. - ДВ, бр. 98 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) Справката по ал. 1 се предоставя само по електронен път във формат и по ред, одобрени със заповед на изпълнителния директор на Националната агенция за приходите.

(6) (Предишна ал. 4 - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г., предишна ал. 5 - ДВ, бр. 106 от 2008 г., в сила от 01.01.2009 г., изм. - ДВ, бр. 98 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 01.01.2023 г., изм. - ДВ, бр. 106 от 2023 г., в сила от 01.01.2024 г.) Работодателите изготвят справка по образец за изплатения през годината облагаем доход по трудови правоотношения, както и за доходите по:

1. член 24, ал. 2:

а) точка 1, буква "е";

б) точка 5, буква "б", когато годишният размер на дохода, изплатен на физическо лице, превишава 1000 лв.;

в) точки 7 и 8;

г) точки 11, 12, 14 и 15;

д) точки 16 и 17, когато не са предоставени в натура;

2. член 24, ал. 5.

В справката се посочва информация и за удържаните през годината данък и задължителни осигурителни вноски, както и информацията, свързана с определянето на годишната данъчна основа и годишния данък по реда на чл. 49 за лицата, на които към 31 декември на данъчната година работодателят е работодател по основното трудово правоотношение.

(7) (Нова - ДВ, бр. 98 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) Справката по ал. 6 се предоставя в срока и по реда на ал. 2, 4 и 5.

(8) (Нова - ДВ, бр. 14 от 2022 г., в сила от 18.02.2022 г.) Справките по ал. 1 и 6 на еднолични търговци или самоосигуряващи се лица, които са починали през данъчната година, могат да се подадат от техните наследници по закон или по завещание, както и от заветниците или от техните законни представители.

(9) (Нова - ДВ, бр. 98 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г., предишна ал. 8 - ДВ, бр. 14 от 2022 г., в сила от 18.02.2022 г.) При откриване на грешка в данните, предоставени за конкретно физическо лице по реда на предходните алинеи, след срока по ал. 4 задължените лица имат право да правят промени в тези данни в срок до 30 септември на годината, през която е предоставена информацията.

(10) (Нова - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 01.01.2023 г., доп. - ДВ, бр. 106 от 2023 г., в сила от 01.01.2024 г.) В справката по ал. 1 не се включват доходите, за които се предоставя информация в Националната агенция за приходите по реда на Закона за Националната агенция за приходите, както и доходите по чл. 13, ал. 1, т. 18, изплащани от училищата в полза на ученици и студенти.

Задължение за предоставяне на информация за целите на автоматичния обмен

Чл. 73а. (Нов - ДВ, бр. 109 от 2013 г., в сила от 01.01.2014 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 100 от 2022 г., в сила от 01.01.2023 г.) Предприятията и самоосигуряващите се лица по смисъла на Кодекса за социално осигуряване - платци на доходи, предоставят на Националната агенция за приходите информация за доходите от наем или друго възмездно предоставяне за ползване на недвижимо имущество, както и за доходите по чл. 37, ал. 1, т. 6 и 9, начислени и/или изплатени в полза на физически лица, местни на друга държава - членка на Европейския съюз. Информацията се предоставя веднъж годишно с декларацията по чл. 55, ал. 1, подавана за четвъртото

тримесечие на годината.

(2) Пенсионноосигурителните дружества по глава девета, раздел II от Кодекса за социално осигуряване предоставят на Националната агенция за приходите информация за пенсиите, начислени и/или изплатени в полза на физически лица, местни на друга държава - членка на Европейския съюз. Информацията се предоставя по електронен път в срок до 30 април на годината, следваща годината на начисляване и/или изплащане на доходите, във формат, утвърден със заповед на изпълнителния директор на Националната агенция за приходите, която се обнародва в "Държавен вестник".

(3) Застрахователите по смисъла на Кодекса за застраховането предоставят на Националната агенция за приходите информация за доходите по чл. 143з, ал. 1, т. 3 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс. Информацията се предоставя по електронен път в срок до 30 април на годината, следваща годината на начисляване и/или изплащане на доходите, във формат, утвърден със заповед на изпълнителния директор на Националната агенция за приходите, която се обнародва в "Държавен вестник".

(4) В справката по чл. 73, ал. 1 не се включват доходите, изплатени на физически лица, местни на друга държава - членка на Европейския съюз, за които се предоставя информация по реда на ал. 1 - 3.

(5) (Доп. - ДВ, бр. 98 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) Работодателите предоставят на Националната агенция за приходите информация за доходите по трудови правоотношения, начислени и/или изплатени в полза на физически лица, местни на друга държава - членка на Европейския съюз. Информацията се предоставя само по електронен път в срок до 30 април на годината, следваща годината на начисляване и/или изплащане на доходите, по ред, начин и във формат, определени със заповед на изпълнителния директор на Националната агенция за приходите, която се обнародва в "Държавен вестник".

(6) (Изм. - ДВ, бр. 98 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) При преобразуване или прехвърляне на предприятие информацията по ал. 1 - 5 се изготвя и предоставя от правоприемника. При заличаване/прекратяване информацията по ал. 1 - 5 се предоставя в сроковете и по реда за подаване на данъчната декларация по чл. 162 от Закона за корпоративното подоходно облагане.

(7) Когато платецът на доходите не е предприятие или самоосигуряващо се лице, информацията по ал. 1 се предоставя от чуждестранното физическо лице, местно на друга държава - членка на Европейския съюз.

Задължения за предоставяне на информация от държавни органи

Чл. 74. (1) Министерството на вътрешните работи при поискване от органите по приходите предоставя необходимата информация за установяване дали едно лице е местно или чуждестранно съгласно глава първа.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г.) Министерството на регионалното развитие и благоустройството ежегодно до 15 декември предоставя на Националната агенция за приходите актуални данни за населението по настоящ адрес, обобщени по населени места.

Глава четиринадесета. ПРИЛОЖИМИ РАЗПОРЕДБИ НА ДРУГИ ЗАКОНИ

Приоритетно прилагане на данъчна спогодба или друг международен договор

Чл. 75. Когато в данъчна спогодба или в друг международен договор, ратифициран

от Република България, обнародван и влязъл в сила, се съдържат разпоредби, различни от разпоредбите на този закон, прилагат се разпоредбите на съответната данъчна спогодба или договор.

Данъчен кредит

Чл. 76. (1) Извън случаите по чл. 75 при определянето на данъка върху дохода местните физически лица ползват данъчен кредит за идентични или подобни чуждестранни данъци, наложени в чужбина от съответните компетентни органи.

(2) Лицата по ал. 1 ползват данъчен кредит за всички данъци върху дивиденди, лихви, авторски и лицензионни възнаграждения, възнаграждения за технически услуги и наеми, изплатени от източници в чужбина.

(3) Данъчният кредит по ал. 2 се определя за всяка държава и за всеки вид доход поотделно и се ограничава до сумата на българския данък върху доходите, който би бил дължим върху тези доходи с източник в чужбина, ако се прилагаше към местен доход.

(4) При необходимост министърът на финансите може да:

1. определя кои данъци са идентични или подобни на данъка върху доходите на физическите лица;
2. уточнява произхода и конкретния размер на местните или чуждестранните доходи, получени от съответен източник;
3. не признава ползването на данъчен кредит за онези чуждестранни данъци, с които кредитът е неправомерно увеличен.

Предотвратяване на отклонението от данъчно облагане

Чл. 77. При определяне на задълженията на лицата по този закон в случаите на сделки между свързани лица, на сделки, сключени при условия, чието изпълнение води до отклонение от данъчно облагане и прилагане на пазарни цени, трансфери, свързани с определена база, както и за лихви по финансов лизинг, се прилагат съответно разпоредбите за предотвратяване на отклонението от данъчно облагане от Закона за корпоративното подоходно облагане.

Глава петнадесета.

ПРИСПАДАНЕ И ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА ДАНЪК, ПЛАТЕН В ДРУГА ДЪРЖАВА - ЧЛЕНКА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

(ЗАГЛ. ИЗМ. - ДВ, БР. 106 ОТ 2008 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2009 Г., ОТМ. - ДВ, БР. 63 ОТ 2017 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2022 Г.)

Приспадане на данък, удържан в друга държава - членка на Европейския съюз

Чл. 78. (Отм. - ДВ, бр. 63 от 2017 г., в сила от 01.01.2022 г.)

Възстановяване на данък, удържан в друга държава - членка на Европейския съюз *(Загл. изм. - ДВ, бр. 106 от 2008 г., в сила от 01.01.2009 г.)*

Чл. 79. (Отм. - ДВ, бр. 63 от 2017 г., в сила от 01.01.2022 г.)

Част шеста.

АДМИНИСТРАТИВНОНАКАЗАТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Чл. 80. (1) Лице, което не подаде в срок данъчна декларация по този закон, се

наказва с глоба или имуществена санкция в размер до 500 лв., ако не подлежи на по-тежко наказание.

(2) Лице, което не посочи или невярно посочи данни или обстоятелства в данъчна декларация, водещи до определяне на данъка в по-малък размер или до освобождаване от данък, се наказва с глоба или имуществена санкция в размер до 1000 лв., ако не подлежи на по-тежко наказание.

(3) При повторно нарушение глобата или имуществената санкция по ал. 1 е в размер до 1000 лв., а по ал. 2 е в размер до 2000 лв., освен ако лицето не подлежи на по-тежко наказание.

Чл. 80а. (Нов - ДВ, бр. 99 от 2009 г., в сила от 01.01.2010 г.) (1) Физическо лице, което, като е задължено, не декларира или невярно декларира информацията по чл. 50, ал. 1, т. 5, се наказва с глоба в размер 10 на сто от недекларираните суми.

(2) При повторно нарушение глобата по ал. 1 е в размер 15 на сто от недекларираните суми, ако лицето не подлежи на по-тежко наказание.

Чл. 80б. (Нов - ДВ, бр. 94 от 2010 г., в сила от 01.01.2011 г.) (1) Физическо лице, което, като е задължено, не издаде документ по чл. 9, ал. 2 за придобитите от него доходи, се наказва с глоба в размер от 100 до 500 лв.

(2) За нарушенията по ал. 1 глобата се налага поотделно за всеки неиздаден документ.

(3) При повторно нарушение по ал. 1 глобата е в размер от 200 до 1000 лв.

Чл. 81. (1) (Предишен текст на чл. 81 - ДВ, бр. 99 от 2011 г., в сила от 01.01.2012 г.) Лице - платец на доход, което, като е задължено, не удържи или не внесе в срок данък, се наказва с глоба или имуществена санкция в размер до 1000 лв., ако не подлежи на по-тежко наказание.

(2) (Нова - ДВ, бр. 99 от 2011 г., в сила от 01.01.2012 г.) При повторно нарушение по ал. 1 глобата или имуществената санкция е в размер до 2000 лв.

Чл. 81а. (Нов - ДВ, бр. 99 от 2011 г., в сила от 01.01.2012 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 98 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) Лице - платец на доход, което при поискване не издаде и не предостави на лицето, придобило дохода, образците по чл. 45, се наказва с глоба или с имуществена санкция в размер до 250 лв., освен ако не подлежи на по-тежко наказание. За нарушения, извършени за повече от едно физическо лице, глобата или имуществената санкция се налага поотделно за всяко физическо лице.

(2) При повторно нарушение по ал. 1 глобата или имуществената санкция е в размер до 500 лв.

Чл. 82. (1) (Доп. - ДВ, бр. 109 от 2013 г., в сила от 01.01.2014 г.) За непредставяне или за несвоевременно представяне на информацията по чл. 73 и 73а, както и за посочване на неверни или непълни данни, се налага глоба или имуществена санкция в размер до 250 лв., освен ако лицето не подлежи на по-тежко наказание.

(2) За нарушения по ал. 1, извършени за повече от едно физическо лице, глобата или имуществената санкция се налага поотделно за всяко физическо лице.

(3) При повторно нарушение по ал. 1 глобата или имуществената санкция е в размер до 500 лв.

Чл. 83. (Изм. - ДВ, бр. 95 от 2009 г., в сила от 01.01.2010 г.) (1) Лице, което не изпълни задължението си по чл. 51, ал. 1 за представяне на годишен отчет за дейността или не го представи в срок, се наказва с глоба или с имуществена санкция в размер до 500 лв., ако не подлежи на по-тежко наказание.

(2) При повторно нарушение по ал. 1 глобата или имуществената санкция е в размер до 1000 лв.

Чл. 84. (1) Работодател по основно трудово правоотношение, който не изпълни задължението си за определяне на годишния размер на данъка за доходи от трудови правоотношения, се наказва с глоба или имуществена санкция в размер до 500 лв.

(2) При повторно нарушение по ал. 1 глобата или имуществената санкция е в размер до 1000 лв.

Чл. 85. (1) Нарушенията по този закон се установяват с акт на орган по приходите.

(2) Наказателните постановления се издават от изпълнителния директор на Националната агенция за приходите или от оправомощено от него длъжностно лице.

(3) Актовете за установяване на нарушенията се съставят и наказателните постановления се издават, обжалват и изпълняват по реда на Закона за административните нарушения и наказания.

Чл. 86. За налагането на административни наказания се прилагат разпоредбите на Закона за административните нарушения и наказания.

Допълнителни разпоредби

§ 1. По смисъла на този закон:

1. "България" или "страната" е Република България, а когато се употребява в географски смисъл, включва територията, върху която Република България упражнява своя държавен суверенитет, както и континенталния шelf и изключителната икономическа зона, в пределите на които Република България упражнява суверенни права в съответствие с международното право.

2. (изм. - ДВ, бр. 82 от 2009 г.) "Постоянен адрес" е адресът по смисъла на § 1, т. 3 от допълнителната разпоредба на Закона за българските лични документи.

3. "Място на стопанска дейност" е място на стопанска дейност по смисъла на § 1, т. 5 от допълнителните разпоредби на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс.

4. "Определена база" е определена база по смисъла на § 1, т. 7 от допълнителните разпоредби на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс.

5. "Дивидент" е:

а) доход от акции;

б) доход от дялови участия, включително от неперсонифицирани дружества и от други права, третираны като доходи от акции;

в) скрито разпределение на печалбата.

6. (изм. - ДВ, бр. 96 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г.) "Ликвидационен дял" е разпределението на дял от имуществото от едно лице при прекратяването му в полза на друго лице или при прекратяване на членството на това друго лице.

7. "Лихва" е доход от всякакъв вид вземания за дълг, независимо дали е гарантиран с ипотека или с клауза за участие в печалбата на длъжника, включително лихвите по депозити в банки и доходите (премиите) от бонове и облигации.

8. (доп. - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г.) "Франчайз", "факторинг", "скрито разпределение на печалбата", "авторски и лицензионни възнаграждения" и "възнаграждения за технически услуги" са съответните понятия по смисъла на Закона за корпоративното подоходно облагане.

9. "Пазарна цена" е пазарната цена по смисъла на § 1, т. 8 от допълнителните разпоредби на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс.

10. "Произведения на изкуството, предмети за колекции и антикварни предмети" са съответните понятия по смисъла на Закона за данък върху добавената стойност.

11. (изм. - ДВ, бр. 106 от 2008 г., в сила от 01.01.2009 г.) "Разпореждане с финансови инструменти" за целите на чл. 13, ал. 1, т. 3 са сделките:

а) (доп. - ДВ, бр. 109 от 2013 г., в сила от 01.01.2014 г., изм. - ДВ, бр. 95 от 2015 г., в сила от 01.01.2016 г., изм. - ДВ, бр. 15 от 2018 г., в сила от 16.02.2018 г.) с дялове и акции на колективни инвестиционни схеми и на национални инвестиционни фондове, акции, права и държавни ценни книжа, извършени на регулиран пазар по смисъла на чл. 152, ал. 1 и 2 от Закона за пазарите на финансови инструменти; права за целите на изречение първо са ценните книжа, даващи право за записване на определен брой акции във връзка с взето решение за увеличаване на капитала;

б) сключени при условията и по реда на обратно изкупуване от колективни инвестиционни схеми, допуснати за публично предлагане в страната или в друга държава - членка на Европейския съюз, или в държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство;

в) (нова - ДВ, бр. 109 от 2013 г., в сила от 01.01.2014 г.) сключени при условията и по реда на обратно изкупуване от национални инвестиционни фондове, допуснати за публично предлагане в страната; за обратно изкупуване се смята и разпределението на парични средства при ликвидация на национални инвестиционни фондове от затворен тип;

г) (предишна б. "в" - ДВ, бр. 109 от 2013 г., в сила от 01.01.2014 г.) сключени при условията и по реда на търгово предлагане по глава единадесета, раздел II от Закона за публичното предлагане на ценни книжа, или аналогични по вид сделки в друга държава - членка на Европейския съюз, или в държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство.

12. (изм. - ДВ, бр. 106 от 2008 г., в сила от 01.01.2009 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 14 от 2020 г., в сила от 01.01.2021 г.) "Допълнително доброволно осигуряване" е осигуряването по част втора, дялове трети и четвърти от Кодекса за социално осигуряване, както и доброволното осигуряване, осъществявано съгласно законодателството на държава - членка на Европейския съюз, на друга държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство или на друга държава - членка на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие, от институция, която извършва дейности, пряко свързани с пенсионното осигуряване или с осигуряването за професионална квалификация и безработица.

13. (изм. - ДВ, бр. 106 от 2008 г., в сила от 01.01.2009 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 14 от 2020 г., в сила от 01.01.2021 г.) "Доброволно здравно осигуряване" е осигуряването по глава трета от Закона за здравното осигуряване, както и дейността по доброволно здравно застраховане, осъществявана съгласно законодателството на държава - членка на Европейския съюз, на друга държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство или на друга държава - членка на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие, от институция, която извършва дейност по доброволно (допълнително) здравно застраховане.

14. (изм. - ДВ, бр. 106 от 2008 г., в сила от 01.01.2009 г., изм. - ДВ, бр. 97 от 2016 г., в сила от 01.01.2017 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2020 г., в сила от 01.01.2021 г.) "Застраховки "Живот" за целите на чл. 19, чл. 24, ал. 2, т. 12 и чл. 28, ал. 2, т. 1 са сключваните от:

а) застрахователи, лицензирани съгласно Кодекса за застраховането, или от застрахователи със седалище в държава - членка на Европейския съюз, или в друга държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство,

извършващи дейност при условията на правото на установяване или на свободата на предоставяне на услуги:

- аа) застраховка "Живот", която включва застраховка само за достигане на определена възраст, застраховка само за смърт, застраховка за достигане на определена възраст или за по-ранна смърт, посочена в т. 1, буква "а" и т. 3, буква "а" от раздел I на приложение № 1 от Кодекса за застраховането;
- бб) застраховка с изплащане на анюитети (пенсия или рента) по т. 1, буква "б" и т. 3, буква "б" от раздел I на приложение № 1 от Кодекса за застраховането;
- б) застрахователи със седалище в държава - членка на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие, застраховки, аналогични на застраховките по буква "а".

15. "Доходи от инвестиции на техническите резерви" е разпределената от застраховател по партидите на застрахованите лица част от нетния финансов приход от инвестициите на средствата на математическия (премийния) резерв.

16. "Застрахователно обезщетение" е застрахователно обезщетение по смисъла на Кодекса за застраховането.

17. "Рента" е доход, който получава собственикът на земеделска земя за ползването ѝ от кооперация, регистрирана по Закона за кооперациите.

18. "Аренда" е доход, който арендодателят получава по силата на договор за аренда.

19. "Производствени дивиденди" са дивидентите, изплатени на член-кооператорите за произведената от тях и продадена на кооперацията продукция.

20. "Потребителски дивиденди" са дивидентите, разпределени за потребителски стоки, които член-кооператорите закупуват от кооперацията.

21. (изм. - ДВ, бр. 95 от 2009 г., в сила от 01.01.2010 г.) "Непреработен продукт от селско стопанство" е всеки първичен продукт, получен от растенията и животните, който се използва в естествен вид, без да е подлаган на технологична обработка или преработка, в резултат на която да са настъпили физико-химични изменения в състава.

22. (отм. - ДВ, бр. 106 от 2008 г., в сила от 01.01.2009 г.)

23. (отм. - ДВ, бр. 106 от 2008 г., в сила от 01.01.2009 г.)

24. (доп. - ДВ, бр. 106 от 2008 г., в сила от 01.01.2009 г., изм. - ДВ, бр. 32 от 2009 г., в сила от 01.01.2010 г.) "Лечебни заведения" са лечебните заведения по Закона за лечебните заведения.

25. "Дарение за култура" е безвъзмездно предоставената помощ при условията и по реда на Закона за меценатството.

26. "Трудови правоотношения" са:

- а) правоотношенията с работници и служители по Кодекса на труда;
- б) (доп. - ДВ, бр. 61 от 2015 г., в сила от 01.11.2015 г.) правоотношенията с държавни служители и правоотношенията между министъра на отбраната и министъра на вътрешните работи или упълномощени от тях длъжностни лица - от една страна, и

служещите в съответните министерства - от друга, както и служебните правоотношения между началника на Националната служба за охрана, от една страна, и офицерите и сержантите - от друга;

в) (доп. - ДВ, бр. 64 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 81 от 2012 г., в сила от 01.09.2012 г.) правоотношенията с членовете на Висшия съдебен съвет, главния инспектор и инспекторите в Инспектората към Висшия съдебен съвет, съдиите, прокурорите, следователите, административните ръководители и техните заместници в органите на съдебната власт, държавните съдебни изпълнители, съдиите по вписванията и съдебните служители по Закона за съдебната власт, включително с кандидатите за младши съдии и младши прокурори във връзка с получаването на възнаграждение за периода на обучението им, както и правоотношенията по Закона за Конституционен съд;

г) правоотношенията между Българската православна църква или друго регистрирано вероизповедание по Закона за вероизповеданията - от една страна, и нейните (неговите) служители с духовно звание - от друга страна;

д) (изм. - ДВ, бр. 99 от 2011 г., в сила от 01.01.2012 г.) правоотношения с лица, получаващи доходи от изборни длъжности;

е) (изм. - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г.) правоотношенията, свързани с наемане на работна сила от чуждестранно лице, когато трудът се полага на територията на страната, както и правоотношенията по наемане на работна сила на местно физическо лице от чуждестранно лице, когато трудът се полага извън територията на страната;

ж) (нова - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г.) правоотношенията между работодател по т. 27 и българско или чуждестранно физическо лице, когато тези правоотношения се установяват по договор за предоставяне на персонал между работодателя и трето лице;

з) (нова - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г., доп. - ДВ, бр. 109 от 2013 г., в сила от 01.01.2014 г.) правоотношенията по договори за управление и контрол, включително с членовете на управителни и контролни органи на предприятия, извън случаите по чл. 37, ал. 1, т. 9;

и) (нова - ДВ, бр. 95 от 2009 г., в сила от 01.01.2010 г., доп. - ДВ, бр. 97 от 2016 г., в сила от 01.01.2017 г.) правоотношенията, независимо от основанието за възникването им, със съдружници и член-кооператори, както и с акционери, притежаващи повече от 5 на сто от капитала на акционерното дружество, за полагане на личен труд в дружествата и кооперациите, в които те са съдружници, член-кооператори или акционери, извън случаите по чл. 37, ал. 1;

к) (нова - ДВ, бр. 99 от 2011 г., в сила от 01.01.2012 г., отм. - ДВ, бр. 96 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г.)

л) (нова - ДВ, бр. 96 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г.) правоотношенията между спортен клуб и професионални спортисти по чл. 77, ал. 1 от Закона за физическото възпитание и спорта и правоотношенията между спортен клуб и треньори по чл. 78, ал. 1 от същия закон.

27. (доп. - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г., изм. - ДВ, бр. 95 от 2015 г., в сила от 01.01.2016 г.) "Работодател" е:

а) всяко местно лице, чуждестранно лице, извършващо дейност чрез място на стопанска дейност или определена база на територията на страната, както и търговско представителство по Закона за насърчаване на инвестициите, което наема физически лица по трудови правоотношения или е страна по договор за предоставяне на персонал от чуждестранно лице;

б) дипломатическо представителство на друга държава, което е избрало да определя, да удържа и да внася данък за доходи от правоотношения по т. 26,

сключени с местни физически лица, във връзка с извършваните от него функции в Република България; изборът се упражнява, като в срок до 31 декември на предходната година представителството уведоми компетентната териториална дирекция на Националната агенция за приходите, че желае да удържа и да внася данък по реда на този закон за местния персонал; изборът се прилага за неопределен брой данъчни години без прекъсване и може да се прекратява, ако в срок до 30 ноември на предходната година дипломатическото представителство писмено уведоми за това компетентната териториална дирекция на Националната агенция за приходите.

28. (изм. - ДВ, бр. 98 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) "Упражняване на занаят" е производството на изделия или предоставянето на услуги, осъществявани от физическо лице, упражняващо занаят по реда на Закона за занаятите, което не е регистрирано като едноличен търговец.

29. "Лица, упражняващи свободна професия" са: експерт-счетоводителите; консултантите; одиторите; адвокатите; нотариусите; частните съдебни изпълнители; съдебните заседатели; експертите към съда и прокуратурата; лицензираните оценители; представителите по индустриална собственост; медицинските специалисти; преводачите; архитектите; инженерите; техническите ръководители; дейците на културата, образованието, изкуството и науката; застрахователните агенти; други физически лица, за които са налице едновременно следните условия:
а) осъществяват за своя сметка професионална дейност;
б) не са регистрирани като еднолични търговци;
в) са самоосигуряващи се лица по смисъла на Кодекса за социално осигуряване.

30. "Извънтрудови правоотношения" са правоотношенията извън тези по т. 26, 28 и 29, по силата на които се дължи постигането на определен резултат от физическо лице, което не е едноличен търговец.

31. "Интелектуална собственост" е собствеността върху произведения на науката, изкуството и литературата, включително кино- и телевизионни филми и записи за телевизионни или радиопредавания; върху патенти, търговски марки, промишлени образци и полезни модели, чертежи, планове, секретни формули и процеси, както и информация за промишлен, търговски или научен опит (ноу-хау).

32. (изм. - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г.) "Собствен капитал на предприятието" във връзка с прилагането на чл. 33, ал. 11 е разликата между балансовата стойност на активите и балансовата стойност на пасивите на предприятието.

33. "Предприятие" е предприятие по смисъла на Закона за счетоводството, както и търговското представителство по Закона за насърчаване на инвестициите и осигурителната каса, създадена на основание чл. 8 от Кодекса за социално осигуряване.

34. "Данъчна спогодба" е:

- а) спогодба за избягване на двойното данъчно облагане на доходите;
- б) спогодба за избягване на двойното данъчно облагане на доходите и имуществата;
- в) спогодба за избягване на двойното данъчно облагане и предотвратяване на отклонението от облагане с данъци върху доходите;
- г) спогодба за избягване на двойното данъчно облагане и предотвратяване на

отклонението от облагане с данъци върху доходите и имуществата;
д) спогодби и договори за избягване на двойното данъчно облагане в областта на международния въздушен транспорт без оглед на това, дали посочените спогодби и договори са междудържавни или междуправителствени.

35. (изм. - ДВ, бр. 96 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г.) "Данъчен кредит" е правото при определените по този закон условия да се приспадне вече платен в чужбина данък върху печалби или доходи.

36. "Повторно" е нарушението, извършено в едногодишен срок от влизането в сила на наказателното постановление, с което нарушителят е наказан за същото по вид нарушение.

37. (отм. - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г.)

38. (отм. - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г.)

39. (отм. - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г.)

40. (отм. - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г.)

41. (отм. - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г.)

42. (отм. - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г.)

43. (отм. - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г.)

44. (отм. - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г.)

45. (отм. - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г.)

46. (отм. - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г.)

47. "Средно претеглена цена" е цената, която се определя по следната формула:

$$\text{СПЦ} = \frac{\text{ЦП}_1 \times \text{БР}_1 + \text{ЦП}_2 \times \text{БР}_2 + \dots + \text{ЦП}_n \times \text{БР}_n}{\text{БР}_1 + \text{БР}_2 + \dots + \text{БР}_n}$$

където:

СПЦ е средно претеглена цена;

$\text{ЦП}_{1,2,\dots,n}$ е цената на придобиване на съответния финансов актив;

$\text{БР}_{1,2,\dots,n}$ е броят на финансовите активи, придобити на цена $\text{ЦП}_{1,2,\dots,n}$.

48. (отм. - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г.)

49. (отм. - ДВ, бр. 63 от 2017 г., в сила от 01.01.2022 г.)

50. (отм. - ДВ, бр. 63 от 2017 г., в сила от 01.01.2022 г.)

51. (нова - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г.) "Недвижим жилищен имот" във връзка с прилагането на чл. 13, ал. 1, т. 1 е недвижим имот, който към момента на продажбата или замяната може да служи за задоволяване на жилищни нужди.

52. (нова - ДВ, бр. 95 от 2009 г., в сила от 01.01.2010 г., доп. - ДВ, бр. 94 от 2010 г., в сила от 01.01.2011 г.) "Основно трудово правоотношение" е трудовото правоотношение по т. 26, което е възникнало първо по време. При определяне на основното трудово правоотношение не се вземат предвид трудовите правоотношения по т. 26, буква "и".

53. (нова - ДВ, бр. 95 от 2009 г., в сила от 01.01.2010 г.) "Годишен отчет за дейността" е отчетът по чл. 20, ал. 4 от Закона за статистиката.

54. (нова - ДВ, бр. 95 от 2009 г., в сила от 01.01.2010 г.) "Морско лице" е физическо лице, заемащо длъжност по трудово правоотношение като член на екипажа на морски кораб, вписан в регистъра на корабите на държава - членка на Европейския съюз, независимо дали се намира на брега или на борда на кораба, притежаващо свидетелство за правоспособност и свидетелство за допълнителна и/или специална подготовка, придобито по реда на наредбата по чл. 87, ал. 1 от Кодекса на търговското корабоплаване.

55. (нова - ДВ, бр. 94 от 2010 г., в сила от 01.01.2011 г.) "Юрисдикции с преференциален данъчен режим" са тези по смисъла на Закона за корпоративното подоходно облагане.

56. (нова - ДВ, бр. 31 от 2011 г., в сила от 01.01.2011 г., изм. - ДВ, бр. 100 от 2013 г., в сила от 01.01.2014 г., изм. - ДВ, бр. 12 от 2015 г.) "Доход от стопанска дейност на физически лица" за целите на чл. 29а е доходът от дейността за производство на преработени или непреработени продукти от селско стопанство, с изключение на доходите от производство на декоративна растителност, на физическите лица, регистрирани като земеделски стопани, които не са търговци по смисъла на Търговския закон.

57. (нова - ДВ, бр. 94 от 2012 г., в сила от 01.01.2013 г.) "Данъчна стойност" за целите на чл. 33, ал. 6, т. 10 е тази по смисъла на чл. 53, ал. 4 от Закона за корпоративното подоходно облагане.

58. (нова - ДВ, бр. 94 от 2012 г., в сила от 01.01.2013 г., изм. - ДВ, бр. 17 от 2022 г., в сила от 01.04.2022 г.) "Влог" за целите на чл. 13, ал. 1, т. 8 е влог по смисъла на § 1, т. 1 от допълнителните разпоредби на Закона за гарантиране на влоговете в банките.

59. (нова - ДВ, бр. 94 от 2012 г., в сила от 01.01.2013 г.) "Държавна парична награда за особени заслуги към българската държава и нацията" е държавната парична награда на лица за изключителните им постижения и цялостен принос в областта на културата, науката, образованието, отбраната и националната сигурност, здравеопазването, спорта и др., за укрепване и развитие на гражданското общество, демократичните институции и защитата на човешките права и свободи, за борба с бедствия и аварии, за опазване на околната среда и за проявена лична доблест, предоставена по реда на Закона за награждаване на лица за особени заслуги към българската държава и нацията.

60. (нова - ДВ, бр. 105 от 2014 г., в сила от 01.01.2014 г., изм. - ДВ, бр. 22 от 2015 г., в сила от 01.01.2014 г., изм. - ДВ, бр. 106 от 2023 г., в сила от 01.01.2023 г.) "Предприятие в затруднено положение" за целите на чл. 48, ал. 7 е това по смисъла на Регламент (ЕС) № 651/2014 на Комисията от 17 юни 2014 г. за обявяване на някои категории помощи за съвместими с вътрешния пазар в приложение на членове 107 и

108 от Договора (ОВ, L 187/1 от 26 юни 2014 г.).

61. (нова - ДВ, бр. 22 от 2015 г., в сила от 01.01.2014 г., изм. - ДВ, бр. 106 от 2023 г., в сила от 01.01.2023 г.) "Големи предприятия" са предприятия, които не отговарят на критериите, определени в приложение I на Регламент (ЕС) 2022/2472 на Комисията от 14 декември 2022 г. относно деклариране на някои категории помощи в секторите на селското и горското стопанство и в селските райони за съвместими с вътрешния пазар в приложение на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ОВ, L 327/1 от 21 декември 2022 г.).

62. (нова - ДВ, бр. 97 от 2016 г., в сила от 01.01.2017 г., изм. - ДВ, бр. 98 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) "Предметна печалба с незначителна стойност" за целите на чл. 13, т. 21 е предметна печалба, чиято пазарна цена е до 100 лв.

63. (нова - ДВ, бр. 106 от 2023 г., в сила от 01.01.2024 г.) "Виртуални валути" са тези по смисъла на § 1, т. 24 от допълнителните разпоредби на Закона за мерките срещу изпирането на пари.

64. (нова - ДВ, бр. 106 от 2023 г., в сила от 01.01.2024 г.) "Лечебни растения" са тези по смисъла на § 1, т. 1 от допълнителните разпоредби на Закона за лечебните растения.

§ 2. Този закон въвежда разпоредбите на Директива 90/434/ЕИО на Съвета относно общата схема за данъчно облагане, приложима спрямо сливанията, разделянията, прехвърлянията на активи и замените на акции по отношения на дружества от различни държави членки и Директива 2003/48/ЕО на Съвета относно данъчното облагане на доходи от спестявания под формата на лихвени плащания.

Преходни и Заключителни разпоредби

§ 3. Законът за облагане доходите на физическите лица (обн., ДВ, бр. 118 от 1997 г., бр. 35 от 1998 г. - Решение № 6 на Конституционния съд от 1998 г., изм., бр. 71 и 153 от 1998 г., бр. 50, 103 и 111 от 1999 г., бр. 105 от 2000 г., бр. 110 от 2001 г., бр. 40, 45, 61 и 118 от 2002 г., бр. 42, 67, 95 и 112 от 2003 г., бр. 36, 37, 53, 70 и 108 от 2004 г., бр. 43, 102, 103 и 105 от 2005 г., бр. 17 и 63 от 2006 г.) се отменя.

§ 4. (1) Лице, което към 31 декември 2006 г. е основен работодател по смисъла на отменения Закон за облагане доходите на физическите лица, преизчислява по реда на същия закон окончателно данъка върху доходите от трудови и приравнени по тях правоотношения на годишна база до 31 януари 2007 г.

(2) За разликата в данъка във връзка с преизчисляването по ал. 1 се прилага чл. 49, ал. 5, 6 и 7.

(3) Работодателите по смисъла на отменения Закон за облагане доходите на физическите лица издават служебната бележка по чл. 38 на същия закон за доходи от трудови правоотношения, получени през 2006 г.

§ 5. За облагаем доход от трудови правоотношения по смисъла на този закон, начислен, но неизплатен до влизането в сила на този закон, размерът на дължимия авансов данък при окончателното изплащане на дохода се определя по чл. 42, ал. 3.

§ 6. (1) Доходите, получени до влизането в сила на този закон, различни от доходи от трудови правоотношения, и подлежащи на облагане по отменения Закон за облагане доходите на физическите лица, за които датата на придобиване на дохода по този закон е след 1 януари 2007 г., се приспадат при определяне на облагаемия доход по този закон.

(2) Частта от облагаемите доходи, които на основание чл. 22, ал. 2 от отменения Закон за облагане доходите на физическите лица не са участвали при определяне на данъчната основа по смисъла на същия закон, се декларират като облагаем доход по този закон през следващите данъчни години до изчерпване на остатъка от годините по чл. 22, ал. 2 от отменения Закон за облагане доходите на физическите лица.

§ 7. (1) Доходите, получени през 2006 г. и подлежащи на деклариране по реда на отменения Закон за облагане доходите на физическите лица, се декларират до 15 април 2007 г. с подаване на годишната данъчна декларация по чл. 41 от същия закон.

(2) Предприятията, изплатили през 2006 г. на физически лица доходи, различни от доходи от трудови правоотношения и пенсии, подават справката по чл. 57 от отменения Закон за облагане доходите на физическите лица в срок до 15 април 2007 г.

§ 8. (1) Дължимият данък за доходи, получени през 2006 г., се внася в сроковете и по реда на отменения Закон за облагане доходите на физическите лица.

(2) За внесения данък по ал. 1 се ползва отстъпка при условията, по реда и в размера, определени с отменения Закон за облагане доходите на физическите лица.

§ 9. Образците на годишна данъчна декларация за 2006 г. и справката за 2006 г. по чл. 57 от отменения Закон за облагане доходите на физическите лица се утвърждават в срок до 10 януари 2007 г. със заповед на министъра на финансите, която се обнародва в "Държавен вестник".

§ 9а. (Нов - ДВ, бр. 105 от 2014 г., в сила от 01.01.2015 г.) Доходите от дейността на физическите лица, регистрирани като тютюнопроизводители и земеделски производители, включително извършващите дейност като еднолични търговци, за производство на непреработена растителна и животинска продукция, с изключение на доходите от производство на декоративна растителност, изплатени през 2014 г. под формата на държавни помощи, субсидии и друго подпомагане от Европейския фонд за гарантиране на земеделието, от Европейския фонд за развитие на селските райони и от държавния бюджет, не се включват в облагаемия доход по чл. 26 и 29 и не подлежат на облагане с данък, когато са за 2009 г. или за предходни години. Тези доходи се декларират в годишната данъчна декларация по чл. 50 от Закона за данъците върху доходите на физическите лица за 2014 г.

§ 9б. (Нов - ДВ, бр. 105 от 2014 г., в сила от 01.01.2015 г.) Разпоредбите на чл. 53 се прилагат и при декларирането на доходите за 2014 г. в годишната данъчна декларация по чл. 50.

§ 10. (В сила от 24.11.2006 г.) Образците на сметката за изплатени суми и служебната бележка по чл. 45, ал. 4, на удостоверение по чл. 58 и на данъчната декларация по чл. 59, ал. 1 се утвърждават в срок до 31 декември 2006 г. със заповеди на министъра на финансите. Образците и заповедите се обнародват в "Държавен вестник".

§ 10а. (Нов - ДВ, бр. 41 от 2009 г., в сила от 01.07.2009 г.) (1) Лицата с определени с валидно решение на компетентен орган вид и степен на увреждане 50 и над 50 на сто ползват данъчното облекчение за лица с намалена работоспособност по реда на този закон.

(2) Лицата, на които до 31 декември 2009 г. пожизнено е определена степен на трайно намалена работоспособност по реда на Закона за здравето, и лицата, които са с пожизнено определена степен на трайно намалена работоспособност по силата на § 3 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за здравето, се смятат с пожизнено определени вид и степен на увреждане.

(3) (Нова - ДВ, бр. 99 от 2011 г., в сила от 01.01.2012 г.) Лицата с намалена работоспособност 50 и над 50 на сто, установена след навършване на възрастта за придобиване право на пенсия за осигурителен стаж и възраст по чл. 68 от Кодекса за социално осигуряване, както и лицата, навършили възраст за придобиване право на пенсия за осигурителен стаж и възраст по чл. 68 от Кодекса за социално осигуряване, в срока на решението на ТЕЛК (НЕЛК), ползват данъчно облекчение за лица с намалена работоспособност по реда на този закон, независимо от определения в експертното решение срок.

§ 10б. (Нов - ДВ, бр. 49 от 2010 г., в сила от 01.07.2010 г.) В облагаемия доход по трудови правоотношения не се включват изплатените възнаграждения съгласно § 22о, т. 1 от преходните и заключителните разпоредби на Кодекса за социално осигуряване.

§ 11. В Кодекса за социално осигуряване (обн., ДВ, бр. 110 от 1999 г., бр. 55 от 2000 г. - Решение № 5 на Конституционния съд на РБ от 2000 г., изм., бр. 64 от 2000 г., бр. 1, 35 и 41 от 2001 г., бр. 1, 10, 45, 74, 112, 119 и 120 от 2002 г., бр. 8, 42, 67, 95, 112 и 114 от 2003 г., бр. 12, 38, 52, 53, 69, 70, 112 и 115 от 2004 г., бр. 38, 39, 76, 102, 103, 104 и 105 от 2005 г., бр. 17, 30, 34, 56, 57, 59, 68 и 82 от 2006 г.) навсякъде думите "Закона за облагане доходите на физическите лица" се заменят със "Закона за данъците върху доходите на физическите лица".

§ 12. В Закона за защита от вредното въздействие на химичните вещества и препарати (обн., ДВ, бр. 10 от 2000 г.; изм., бр. 91 от 2002 г., бр. 86 и 114 от 2003 г., бр. 100 и 101 от 2005 г., бр. 30 и 34 от 2006 г.) в § 1, т. 17 от допълнителната разпоредба думите "Закона за облагане доходите на физическите лица" се заменят със "Закона за данъците върху доходите на физическите лица".

§ 13. В Закона за здравното осигуряване (обн., ДВ, бр. 70 от 1998 г.; изм., бр. 93 и 153 от 1998 г., бр. 62, 65, 67, 69, 110 и 113 от 1999 г., бр. 1, 31 и 64 от 2000 г., бр. 41 от 2001 г., бр. 1, 54, 74, 107, 112, 119 и 120 от 2002 г., бр. 8, 50, 107 и 114 от 2003 г., бр. 28, 38, 49, 70, 85 и 111 от 2004 г., бр. 39, 45, 76, 99, 102, 103 и 105 от 2005 г., бр. 17, 18, 30, 33, 34 и 59 от 2006 г.) в чл. 42, ал. 1 и 3 и § 19г, ал. 5 от преходните и заключителните разпоредби думите "Закона за облагане доходите на физическите лица" се заменят със "Закона за данъците върху доходите на физическите лица".

§ 14. В Закона за интеграция на хората с увреждания (обн., ДВ, бр. 81 от 2004 г.; изм., бр. 28, 88, 94, 103 и 105 от 2005 г., бр. 18, 30, 33, 37 и 63 от 2006 г.) в чл. 40, ал. 3 и чл. 41 думите "Закона за облагане доходите на физическите лица" се заменят със "Закона за данъците върху доходите на физическите лица".

§ 15. В Закона за някои права на лицата, които са били президенти на Република България (ДВ, бр. 59 от 2003 г.) в чл. 2, ал. 2 думите "Закона за облагане доходите на

физическите лица" се заменят със "Закона за данъците върху доходите на физическите лица".

§ 16. В Закона за семейни помощи за деца (обн., ДВ, бр. 32 от 2002 г.; изм., бр. 120 от 2002 г., бр. 112 от 2003 г., бр. 69 от 2004 г., бр. 105 от 2005 г., бр. 21, 30, 33 и 68 от 2006 г.) в § 1, т. 2 от допълнителните разпоредби думите "Закона за облагане доходите на физическите лица" се заменят със "Закона за данъците върху доходите на физическите лица".

§ 17. В Закона за местните избори (обн., ДВ, бр. 66 от 1995 г.; попр., бр. 68 от 1995 г.; бр. 85 от 1995 г. - Решение № 15 на Конституционния съд от 1995 г.; изм., бр. 33 от 1996 г.; бр. 22 от 1997 г. - Решение № 4 на Конституционния съд от 1997 г.; изм., бр. 11 и 59 от 1998 г., бр. 69 и 85 от 1999 г., бр. 29 от 2000 г., бр. 24 от 2001 г., бр. 45 от 2002 г., бр. 69 и 93 от 2003 г., бр. 28 от 2005 г., бр. 17, 24, 30 и 69 от 2006 г.) в чл. 33, ал. 2 думите "Закона за облагане доходите на физическите лица" се заменят със "Закона за данъците върху доходите на физическите лица".

§ 18. В Закона за избиране на народни представители (обн., ДВ, бр. 37 от 2001 г.; бр. 44 от 2001 г. - Решение № 8 на Конституционния съд от 2001 г.; изм., бр. 45 от 2002 г., бр. 28, 32 и 38 от 2005 г., бр. 24, 30 и 63 от 2006 г.) в чл. 15а думите "Закона за облагане доходите на физическите лица" се заменят със "Закона за данъците върху доходите на физическите лица".

§ 19. В Данъчно-осигурителния процесуален кодекс (обн., ДВ, бр. 105 от 2005 г.; изм., бр. 30, 33, 34, 59, 63, 73, 82 и 86 от 2006 г.) в чл. 178, ал. 2, т. 1 думите "Закона за облагане доходите на физическите лица" се заменят със "Закона за данъците върху доходите на физическите лица".

§ 20. В Закона за избиране на президент и вицепрезидент на републиката (обн., ДВ, бр. 82 от 1991 г.; изм., бр. 98 от 1991 г., бр. 44 от 1996 г., бр. 59 от 1998 г., бр. 24, 80 и 90 от 2001 г., бр. 45 от 2002 г., бр. 28 от 2005 г., бр. 24 и 63 от 2006 г.) в чл. 10л, ал. 3 думите "Закона за облагане доходите на физическите лица" се заменят със "Закона за данъците върху доходите на физическите лица".

§ 21. Законът влиза в сила от 1 януари 2007 г., с изключение на § 10, който влиза в сила от деня на обнародването на закона в "Държавен вестник".

Законът е приет от 40-то Народно събрание на 9 ноември 2006 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

Преходни и Заключителни разпоредби КЪМ ЗАКОНА ЗА ПАЗАРИТЕ НА ФИНАНСОВИ ИНСТРУМЕНТИ

(ОБН. - ДВ, БР. 52 ОТ 2007 Г., В СИЛА ОТ 01.11.2007 Г.)

.....
§ 27. (1) Този закон влиза в сила от 1 ноември 2007 г. с изключение на § 7, т. 6, 7, 8, 18, 19, 22 - 24, 26 - 28, 30 - 40, т. 44, буква "б", т. 47, 48, т. 49, буква "а", т. 50 - 62, 67, 68, 70, 71, 72, 75, 76, 77, т. 83, букви "а" и "г", т. 85, буква "а", т. 91, 93, 94, т. 98, буква "а", подбуква "аа", изречение второ относно замяната, подбуква "бб", изречение второ относно замяната, подбуква "вв", изречение второ относно замяната, и подбуква "гг", изречение второ относно замяната, т. 99, букви "г" и "д", т. 101, буква "б" и т. 102, § 8, § 9, т. 4, буква "а", т. 5 и 7, § 14, т. 1 и § 19, които влизат в сила три дни

след обнародването на закона в "Държавен вестник".

(2) Параграф 7, точки 6, 7 и 8 се прилагат до 1 ноември 2007 г.

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ДАНЪЦИТЕ
ВЪРХУ ДОХОДИТЕ НА ФИЗИЧЕСКИТЕ ЛИЦА**

(ОБН. - ДВ, БР. 113 ОТ 2007 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2008 Г.)

§ 48. (1) С окончателен данък по чл. 38, ал. 8 се облага бруtnата сума на облагаемите доходи от застраховки "Живот", придобити на датата на изменение на застрахователния договор, за който е ползвано данъчно облекчение по реда на отменения Закон за облагане доходите на физическите лица (обн., ДВ, бр. 118 от 1997 г., бр. 35 от 1998 г. - Решение № 6 на Конституционния съд от 1998 г.; изм., бр. 71 и 153 от 1998 г., бр. 50, 103 и 111 от 1999 г., бр. 105 от 2000 г., бр. 110 от 2001 г., бр. 40, 45, 61 и 118 от 2002 г., бр. 42, 67, 95 и 112 от 2003 г., бр. 36, 37, 53, 70 и 108 от 2004 г., бр. 43, 102, 103 и 105 от 2005 г., бр. 17, 63 и 102 от 2006 г.; отм., бр. 95 от 2006 г.), в договор, за който не може да се ползва данъчно облекчение по чл. 19.

(2) Не се облагат с окончателен данък доходите по чл. 38, ал. 8, съответстващи на частта от вноските/премиите, за които не е ползвано данъчно облекчение по отменения Закон за облагане доходите на физическите лица.

§ 49. Предвидените в закона облекчения за трайно намалена работоспособност се ползват пожизнено, когато срокът в експертното решение на ТЕЛК/НЕЛК не е изтекъл към 31 декември 2004 г. и лицето е навършило 65-годишна възраст преди тази дата или в срока на експертното решение.

§ 50. (1) Доходите по чл. 33, ал. 3, за които датата на прехвърляне на собствеността е преди 1 януари 2007 г., се смятат за придобити на датата, определена в чл. 11, ал. 1.

(2) Доходите по чл. 33, ал. 11, за които датата на съдебното решение за прехвърляне е преди 1 януари 2007 г., се смятат за придобити на датата, определена в чл. 11, ал. 1.

§ 51. (1) За задълженията за окончателен годишен (патентен) данък, възникнали до 31 декември 2007 г. включително, се прилагат разпоредбите на Закона за данъците върху доходите на физическите лица или на отменения Закон за облагане доходите на физическите лица, като установяването, обезпечаването и събирането се извършват по реда на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс от органите на Националната агенция за приходите.

(2) Започналите към 31 декември 2007 г. производства по установяване, обезпечаване и събиране на задължения за окончателен годишен (патентен) данък се довършват от органите на Националната агенция за приходите.

§ 52. Законът влиза в сила от 1 януари 2008 г.

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ДАНЪЦИТЕ
ВЪРХУ ДОХОДИТЕ НА ФИЗИЧЕСКИТЕ ЛИЦА**

(ОБН. - ДВ, БР. 106 ОТ 2008 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2009 Г.)

§ 19. В справката по чл. 73, ал. 1 за изплатени доходи на физически лица за данъчната 2008 г. се включват и изплатените през същата година доходи по чл. 38, ал. 1, когато тези доходи не са включени в справка за предходни данъчни години.

§ 20. Законът влиза в сила от 1 януари 2009 г.

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАНИЯТА И ЗАДЪРЖАНЕТО ПОД
СТРАЖА**

(ОБН. - ДВ, БР. 25 ОТ 2009 Г., В СИЛА ОТ 01.06.2009 Г.)

.....
§ 13. Законът влиза в сила от 1 юни 2009 г., с изключение на разпоредбата на чл. 43, ал. 3, която влиза в сила три години след приемането на програмата по § 11.

**Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ДАНЪЦИТЕ
ВЪРХУ ДОХОДИТЕ НА ФИЗИЧЕСКИТЕ ЛИЦА**

(ОБН. - ДВ, БР. 32 ОТ 2009 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2010 Г.)

.....
§ 6. Законът влиза в сила от 1 януари 2010 г.

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ОТБРАНАТА И ВЪОРЪЖЕНИТЕ СИЛИ НА РЕПУБЛИКА
БЪЛГАРИЯ**

(ОБН. - ДВ, БР. 35 ОТ 2009 Г., В СИЛА ОТ 12.05.2009 Г.)

.....
§ 46. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник".

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ЗДРАВЕТО**

(ОБН. - ДВ, БР. 41 ОТ 2009 Г., В СИЛА ОТ 02.06.2009 Г.)

.....
§ 96. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник", с изключение на:

1. параграфи 3, 5, 6 и 9, които влизат в сила от 1 януари 2009 г.;
2. параграфи 26, 36, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 65, 66, 69, 70, 73, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 88, 89 и 90, които влизат в сила от 1 юли 2009 г.;
3. параграф 21, който влиза в сила от 1 юни 2010 г.

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ДАНЪЦИТЕ
ВЪРХУ ДОХОДИТЕ НА ФИЗИЧЕСКИТЕ ЛИЦА**

(ОБН. - ДВ, БР. 95 ОТ 2009 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2010 Г., ИЗМ. - ДВ, БР. 99 ОТ 2009 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2010 Г., ИЗМ. - ДВ, БР. 100 ОТ 2013 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2014 Г., ИЗМ. - ДВ, БР. 58 ОТ 2017 Г., В СИЛА ОТ 18.07.2017 Г., ИЗМ. - ДВ, БР. 102 ОТ 2022

Г., В СИЛА ОТ 01.01.2023 Г., ИЗМ. - ДВ, БР. 102 ОТ 2023 Г.)

§ 24. Когато доход по § 1, т. 26, буква "и" от допълнителните разпоредби е начислен, но неизплатен до 31 декември 2009 г., размерът на дължимия авансов данък се определя по реда на чл. 42 на базата на месечната данъчна основа, определена от изплатения през съответния месец доход.

§ 25. Член 51 се прилага и по отношение на годишния отчет за дейността за 2009 г. Годишни финансови отчети за 2009 г. и одиторски доклади към тях не се подават в Националната агенция за приходите.

§ 26. Преотстъпването на данък по чл. 48, ал. 6 се прилага след постановяване на положително решение от Европейската комисия за съвместимост с правилата в областта на държавните помощи. При условие че Европейската комисия постанови положително решение до 31 март 2011 г., преотстъпването може да се приложи и за 2010 г. Преотстъпване на авансови вноски за данъка на земеделските производители не се допуска до датата на положителното решение на Европейската комисия.

§ 27. (Изм. - ДВ, бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 01.01.2023 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2023 г.) Администратор на държавната помощ по чл. 48, ал. 6 е министърът на земеделието и храните. Министърът на земеделието и храните уведомява Европейската комисия по реда и процедурите, установени в Закона за държавните помощи.

§ 28. (Изм. - ДВ, бр. 100 от 2013 г., в сила от 01.01.2014 г.) Данъчното облекчение по чл. 48, ал. 6 може да се ползва до 31 декември 2013 г., включително за данъка върху годишната данъчна основа по чл. 28 за 2013 г.

§ 29. Авансовият данък за доходи от трудови правоотношения на морски лица, начислени след 31 декември 2009 г. за предходни данъчни години, се определя по реда на чл. 42, ал. 4, в сила към датата на начисляване на дохода.

§ 29а. (Нов - ДВ, бр. 99 от 2009 г., в сила от 01.01.2010 г.) С годишната данъчна декларация по чл. 50 за 2009 г. се декларираат и паричните заеми по чл. 50, ал. 1, т. 5.

§ 30. Законът влиза в сила от 1 януари 2010 г.

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ДЪРЖАВНИЯ БЮДЖЕТ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ЗА 2010 Г.
(ОБН. - ДВ, БР. 99 ОТ 2009 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2010 Г.)

.....
§ 84. Законът влиза в сила от 1 януари 2010 г., с изключение на § 80, който влиза в сила от 15 декември 2009 г.

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ОТБРАНАТА И
ВЪОРЪЖЕНИТЕ СИЛИ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
(ОБН - ДВ, БР. 16 ОТ 2010 Г., В СИЛА ОТ 26.02.2010 Г.)

.....
§ 155. Законът влиза в сила от датата на обнародването му в "Държавен вестник", с изключение на разпоредбата на § 74, който влиза в сила от 1 март 2010 г., и на § 135, който влиза в сила от 1 януари 2011 г.

**Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА КОДЕКСА ЗА СОЦИАЛНО
ОСИГУРЯВАНЕ**

(ОБН. - ДВ, БР. 49 ОТ 2010 Г., В СИЛА ОТ 01.07.2010 Г.)

.....
§ 10. Законът влиза в сила от 1 юли 2010 г.

**Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ДАНЪЦИТЕ
ВЪРХУ ДОХОДИТЕ НА ФИЗИЧЕСКИТЕ ЛИЦА**

(ОБН. - ДВ, БР. 94 ОТ 2010 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2011 Г.)

§ 10. Законът влиза в сила от 1 януари 2011 г.

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА КОДЕКСА ЗА СОЦИАЛНО
ОСИГУРЯВАНЕ**

(ОБН. - ДВ, БР. 100 ОТ 2010 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2011 Г.)

.....
§ 65. Законът влиза в сила от 1 януари 2011 г. с изключение на § 32, 33, 36 и 51, които влизат в сила от 1 януари 2012 г.

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ДАНЪК ВЪРХУ
ДОБАВЕНАТА СТОЙНОСТ**

(ОБН. - ДВ, БР. 19 ОТ 2011 Г., В СИЛА ОТ 08.03.2011 Г.)

.....
§ 11. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник".

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ДАНЪЦИТЕ
ВЪРХУ ДОХОДИТЕ НА ФИЗИЧЕСКИТЕ ЛИЦА**

(ОБН. - ДВ, БР. 31 ОТ 2011 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2011 Г.)

§ 15. Доходите от дейността на физическите лица, регистрирани като тютюнопроизводители и земеделски производители, включително извършващите дейност като еднолични търговци, за производство на непреработена растителна и животинска продукция, с изключение доходите от производство на декоративна растителност, изплатени през 2010 г. под формата на държавни помощи, субсидии и друго подпомагане от Европейския фонд за гарантиране на земеделието,

Европейския фонд за развитие на селските райони и държавния бюджет, не се включват в облагаемия доход по чл. 29 и чл. 26 и не подлежат на облагане с данък, когато са за 2009 г. или за предходни години. Тези доходи се декларират в годишната данъчна декларация по чл. 50 за 2010 г., като в Приложение 3 и 3а, Част 1, Таблица 1 се посочват с код 10.

§ 16. Декларацията по чл. 29а, ал. 4, с която се упражнява правото на избор от лицата по чл. 29а, ал. 3, за 2011 г. се подава в срок до 31 май 2011 г.

§ 17. (1) Регистрираните тютюнопроизводители и земеделски производители, независимо от регистрацията им по Закона за данък върху добавената стойност, могат да изберат облагаемият им доход за 2010 г. да се определи по чл. 26 и да се обложи с данък върху годишната данъчна основа по чл. 28.

(2) Правото на избор по ал. 1 се декларира в годишната данъчна декларация по чл. 50 за 2010 г., а ако такава е подадена преди обнародването на този закон в "Държавен вестник" - с подаване на нова декларация в срок до 30 април 2011 г.

.....
§ 22. Законът влиза в сила от 1 януари 2011 г., с изключение на § 8, който влиза в сила от началото на месеца, следващ месеца на обнародване на този закон в "Държавен вестник".

Преходни и Заключителни разпоредби КЪМ ЗАКОНА ЗА ЕНЕРГИЯТА ОТ ВЪЗОБНОВЯЕМИ ИЗТОЧНИЦИ

(ОБН. - ДВ, БР. 35 ОТ 2011 Г., В СИЛА ОТ 03.05.2011 Г.)

.....
§ 25. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник", с изключение на разпоредбите на:

1. член 20, ал. 1, 2 и 3, които влизат в сила от 1 януари 2012 г. за сгради за обществено обслужване, а за останалите сгради - от 31 декември 2014 г.;
2. член 21, ал. 1, 2, 3 и 4, които влизат в сила от 31 декември 2012 г.;
3. член 22, ал. 1, 2, 3, 4 и 5, които влизат в сила от 1 януари 2012 г.;
4. член 23, ал. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11 и 12, които влизат в сила от 1 юли 2012 г.

Преходни и Заключителни разпоредби КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА СОЦИАЛНО ПОДПОМАГАНЕ

(ОБН. - ДВ, БР. 51 ОТ 2011 Г.)

§ 10. (1) Закрива се фонд "Социално подпомагане" - второстепенен разпоредител с бюджетни кредити към министъра на труда и социалната политика. Наличните средства на закрития фонд "Социално подпомагане" се прехвърлят по бюджета на фонд "Социална закрила".

(2) Фонд "Социална закрила" е право-приемник на активите, пасивите, правата и задълженията на закрития фонд "Социално подпомагане" по баланса и отчета към деня на влизане в сила на този закон.

§ 11. (1) В тримесечен срок от влизането в сила на този закон министърът на труда и социалната политика утвърждава правилника за организацията и дейността на фонд "Социална закрила" и методика за разпределение на средствата по фонда.

(2) В тримесечен срок от влизането в сила на този закон министърът на труда и социалната политика определя членовете на управителния съвет и назначава изпълнителния директор на фонд "Социална закрила".

(3) До определянето на членовете на управителния съвет и назначаването на изпълнителния директор по ал. 2 досегашните членове на управителния съвет на закрития фонд "Социално подпомагане" продължават да осъществяват правомощията си.

(4) До утвърждаването на правилника по ал. 1 се прилага Правилникът за дейността на управителния съвет на фонд "Социално подпомагане" (необнародван), издаден на основание на отменения чл. 30.

.....

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ДАНЪЦИТЕ
ВЪРХУ ДОХОДИТЕ НА ФИЗИЧЕСКИТЕ ЛИЦА**

(ОБН. - ДВ, БР. 99 ОТ 2011 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2012 Г.)

§ 17. Доходите от наем или друго възмездно предоставяне на имущество в режим на етажна собственост с форма на управление общо събрание на собствениците, начислени, но неизплатени до 31 декември 2011 г., се облагат по реда на чл. 38, ал. 12 при изплащането им.

§ 18. Доходите от дейността на физическите лица, регистрирани като тютюнопроизводители и земеделски производители, включително извършващите дейност като еднолични търговци, за производство на непреработена растителна и животинска продукция, с изключение на доходите от производство на декоративна растителност, изплатени през 2011 г., под формата на държавни помощи, субсидии и друго подпомагане от Европейския фонд за гарантиране на земеделието, Европейския фонд за развитие на селските райони и държавния бюджет, не се включват в облагаемия доход по чл. 26 и 29 и не подлежат на облагане с данък, когато са за 2009 г. или за предходни години. Тези доходи се декларират в годишната данъчна декларация по чл. 50 за съответната година.

§ 19. Член 48, ал. 8, чл. 52, ал. 1 и 2 и чл. 53, ал. 4 се прилагат и при облагане на доходите за 2011 г.

.....

§ 21. Законът влиза в сила от 1 януари 2012 г., с изключение на § 1, който влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник".

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ЗДРАВЕТО**

(ОБН. - ДВ, БР. 40 ОТ 2012 Г.)

§ 18. В срок до 7 дни от влизането в сила на този закон лечебните заведения, към които има разкрити ТЕЛК, извършващи освидетелстване (преосвидетелстване) на деца до 16-годишна възраст, са длъжни да осигурят участието на специалист по детски болести в състава на ТЕЛК.

.....

§ 22. Разпоредбите на § 1, 2, 3, 12, 13, 14, 15 и 21 влизат в сила от 1 юни 2012 г.

**Заклучителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА КОДЕКСА ЗА СОЦИАЛНО
ОСИГУРЯВАНЕ**

(ОБН. - ДВ, БР. 81 ОТ 2012 Г., В СИЛА ОТ 01.09.2012 Г.)

.....
§ 6. Законът влиза в сила от 1 септември 2012 г.

**Преходни и Заклучителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ДАНЪК ВЪРХУ
ДОБАВЕНАТА СТОЙНОСТ**

(ОБН. - ДВ, БР. 94 ОТ 2012 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2013 Г.)

.....
§ 58. Доходите от дейността на физическите лица, регистрирани като тютюнопроизводители и земеделски производители, включително извършващите дейност като еднолични търговци, за производство на непреработена растителна и животинска продукция, с изключение на доходите от производство на декоративна растителност, изплатени през 2012 г. под формата на държавни помощи, субсидии и друго подпомагане от Европейския фонд за гарантиране на земеделието, от Европейския фонд за развитие на селските райони и от държавния бюджет, не се включват в облагаемия доход по чл. 26 и 29 от Закона за данъците върху доходите на физическите лица и не подлежат на облагане с данък, когато са за 2009 г. или за предходни години. Тези доходи се декларират в годишната данъчна декларация по чл. 50 от Закона за данъците върху доходите на физическите лица за 2012 г.

§ 59. Внесеният през четвъртото тримесечие на 2012 г. окончателен данък за начислени/изплатени доходи на чуждестранни лица по глава шеста от Закона за данъците върху доходите на физическите лица се декларира в действащите към 31 декември 2012 г. срокове и ред на раздел II от глава единадесета на Закона за данъците върху доходите на физическите лица.

§ 60. По реда на раздел II от глава единадесета на Закона за данъците върху доходите на физическите лица се декларират и данъците, дължими за доходи, начислени/изплатени до 31 декември 2012 г., подлежащи на внасяне след 1 януари 2013 г., както и данъците, дължими, но невнесени към 31 декември 2012 г. За данъците, дължими, но невнесени към 31 декември 2012 г., срокът за подаване на декларацията по чл. 55, ал. 1 от Закона за данъците върху доходите на физическите лица е 31 юли 2013 г.

.....
§ 65. Законът влиза в сила от 1 януари 2013 г., с изключение на § 61, т. 2, буква "а", т. 3, 4 и 6, т. 7 - относно чл. 86, ал. 7, и т. 9 и § 64, които влизат в сила от деня на обнародването на този закон в "Държавен вестник", § 61, т. 5, т. 7 - относно чл. 86, ал. 5 и 6, и т. 8, които влизат в сила от 1 април 2013 г., и § 47, т. 9, буква "в" - относно чл. 159, ал. 5, и т. 11, които влизат в сила от 1 юли 2013 г.

**Заклучителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ДАНЪК ВЪРХУ
ДОБАВЕНАТА СТОЙНОСТ**

(ОБН. - ДВ, БР. 23 ОТ 2013 Г., В СИЛА ОТ 08.03.2013 Г.)

.....
§ 14. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник".

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА УСТРОЙСТВО
НА ТЕРИТОРИЯТА**

(ОБН. - ДВ, БР. 66 ОТ 2013 Г., В СИЛА ОТ 26.07.2013 Г.)

.....
§ 117. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник".

**Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ДАНЪЧНО-ОСИГУРИТЕЛНИЯ
ПРОЦЕСУАЛЕН КОДЕКС**

(ОБН. - ДВ, БР. 109 ОТ 2013 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2014 Г.)

.....
§ 24. Законът влиза в сила от 1 януари 2014 г., с изключение на § 23, който влиза в сила след постановяване на решение на Европейската комисия за удължаване срока на действие на съществуващата разрешена схема на държавна помощ.

**Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ДЪРЖАВНИЯ БЮДЖЕТ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ЗА 2014 Г.**

(ОБН. - ДВ, БР. 109 ОТ 2013 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2014 Г.)

.....
§ 10. Законът влиза в сила от 1 януари 2014 г. с изключение на § 2, който влиза в сила от деня на обнародването на закона в "Държавен вестник".

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ДЕЙНОСТТА НА
КОЛЕКТИВНИТЕ ИНВЕСТИЦИОННИ СХЕМИ И НА ДРУГИ ПРЕДПРИЯТИЯ ЗА
КОЛЕКТИВНО ИНВЕСТИРАНЕ**

(ОБН. - ДВ, БР. 109 ОТ 2013 Г., В СИЛА ОТ 20.12.2013 Г.)

.....
§ 95. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник" с изключение на § 88, 89 и 90, които влизат в сила от 1 януари 2014 г.

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ДАНЪЦИТЕ
ВЪРХУ ДОХОДИТЕ НА ФИЗИЧЕСКИТЕ ЛИЦА**

(ОБН. - ДВ, БР. 100 ОТ 2013 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2014 Г., ИЗМ. - ДВ, БР. 105 ОТ 2014 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2015 Г., ИЗМ. - ДВ, БР. 22 ОТ 2015 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2014 Г.)

§ 11. Декларацията по чл. 29а, ал. 4, с която се упражнява правото на избор от регистрираните по Закона за данък върху добавената стойност лица по чл. 29а, ал. 1, за 2014 г. се подава в срок до 31 януари 2014 г.

§ 12. Доходите от дейността на физическите лица, регистрирани като тютюнопроизводители и земеделски производители, включително извършващите дейност като еднолични търговци, за производство на непреработена растителна и животинска продукция, с изключение на доходите от производство на декоративна растителност, изплатени през 2013 г. под формата на държавни помощи, субсидии и друго подпомагане от Европейския фонд за гарантиране на земеделието, от Европейския фонд за развитие на селските райони и от държавния бюджет, не се включват в облагаемия доход по чл. 26 и 29 и не подлежат на облагане с данък, когато са за 2009 г. или за предходни години. Тези доходи се декларират в годишната данъчна декларация по чл. 50 от Закона за данъците върху доходите на физическите лица за 2013 г.

§ 13. (Изм. - ДВ, бр. 105 от 2014 г., в сила от 01.01.2015 г., изм. - ДВ, бр. 22 от 2015 г., в сила от 01.01.2014 г.) (1) Данъчното облекчение по чл. 48, ал. 6 може да се ползва до 31 декември 2020 г. само след получаване на разписка с окончателния идентификационен номер на помощта от Европейската комисия съгласно Регламент (ЕС) № 702/2014 на Комисията от 25 юни 2014 г. относно деклариране на някои категории помощи в секторите на селското и горското стопанство и в селските райони за съвместими с вътрешния пазар в приложение на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз и за отмяна на Регламент (ЕС) № 1857/2006 на Комисията. При условие че разписката от Европейската комисия бъде получена до 31 март 2015 г., данъчното облекчение може да се приложи за 2014 г. Преотстъпване на авансови вноски за данък върху годишната данъчна основа по чл. 28 на земеделските стопани не се допуска до датата на получаване на разписката от Европейската комисия с окончателния идентификационен номер на помощта.

(2) Данъчното облекчение по чл. 48, ал. 6 представлява последваща фискална схема по смисъла на регламента по ал. 1, тъй като дейността вече е обхваната от предходна схема под формата на данъчно облекчение, поради което е допустимо инвестирането в активи по чл. 48, ал. 6 да е започнало и преди да е получена разписката от Европейската комисия с окончателния идентификационен номер на помощта, но след 31 декември 2013 г.

§ 14. Законът влиза в сила от 1 януари 2014 г.

**Заклучителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИКОНОМИЧЕСКИТЕ И ФИНАНСОВИТЕ ОТНОШЕНИЯ С
ДРУЖЕСТВАТА, РЕГИСТРИРАНИ В ЮРИСДИКЦИИ С ПРЕФЕРЕНЦИАЛЕН
ДАНЪЧЕН РЕЖИМ, СВЪРЗАНИТЕ С ТЯХ ЛИЦА И ТЕХНИТЕ ДЕЙСТВИТЕЛНИ
СОБСТВЕНИЦИ**

(ОБН. - ДВ, БР. 1 ОТ 2014 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2014 Г.)

.....
§ 8. Законът влиза в сила от 1 януари 2014 г.

**Преходни и Заклучителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА УСТРОЙСТВО
НА ТЕРИТОРИЯТА**

(ОБН. - ДВ, БР. 98 ОТ 2014 Г., В СИЛА ОТ 28.11.2014 Г.)

.....

§ 117. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник".

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ДАНЪК ВЪРХУ
ДОБАВЕНАТА СТОЙНОСТ**

(ОБН. - ДВ, БР. 105 ОТ 2014 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2015 Г.)

.....
§ 46. Законът влиза в сила от 1 януари 2015 г., с изключение на:
1. параграф 17 относно чл. 154, ал. 2 и чл. 156, ал. 2, които влизат в сила от деня на обнародването на закона в "Държавен вестник";
2. параграф 39, т. 7, буква "б", т. 9 - 13 и т. 19, букви "а", "б", "в", "г", "д" и буква "е" - относно т. 71 - 74, и т. 23, буква "а" и § 42, т. 11 и 17, които влизат в сила от 1 януари 2014 г.;
3. параграф 34, т. 7, която влиза в сила от 1 януари 2016 г., т. 21, буква "а" (относно чл. 84, ал. 6, т. 9), която влиза в сила от 1 юли 2015 г., и т. 2, буква "в", т. 30, 31, 32, 35 и 39 и § 35, които влизат в сила след постановяване на положително решение от Европейската комисия по процедура по нотификация, предприета от Министерството на финансите по реда на Директива 98/34/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 22 юни 1998 г., установяваща процедура за предоставянето на информация в сферата на техническите стандарти и регламенти и правила относно услугите на информационното общество.

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ДЪРЖАВНИЯ БЮДЖЕТ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ЗА 2015 Г.**

(ОБН. - ДВ, БР. 107 ОТ 2014 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2015 Г.)

.....
§ 21. Законът влиза в сила от 1 януари 2015 г. с изключение на § 19, който влиза в сила от 1 декември 2014 г.

**Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА
КОРПОРАТИВНОТО ПОДОХОДНО ОБЛАГАНЕ**

(ОБН. - ДВ, БР. 22 ОТ 2015 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2014 Г.)

§ 6. Законът влиза в сила от 1 януари 2014 г.

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА НАЦИОНАЛНАТА СЛУЖБА ЗА ОХРАНА**

(ОБН. - ДВ, БР. 61 ОТ 2015 Г., В СИЛА ОТ 01.11.2015 Г.)

.....
§ 15. Законът влиза в сила от 1 ноември 2015 г.

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ "РАЗУЗНАВАНЕ"**

(ОБН. - ДВ, БР. 79 ОТ 2015 Г., В СИЛА ОТ 01.11.2015 Г.)

.....
§ 31. Законът влиза в сила от 1 ноември 2015 г., с изключение на § 17, т. 4 относно чл. 69, който влиза в сила от 1 януари 2016 г.

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ПРЕДУЧИЛИЩНОТО И УЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ**

(ОБН. - ДВ, БР. 79 ОТ 2015 Г., В СИЛА ОТ 01.08.2016 Г.)

.....
§ 60. Законът влиза в сила от 1 август 2016 г., с изключение на:
1. член 22, ал. 2, т. 3, 4 и 13 и ал. 3, глава шеста, раздели I, II и III и § 58, които влизат в сила един месец след обнародването на закона в "Държавен вестник";
2. глава седма, която влиза в сила два месеца след обнародването на закона в "Държавен вестник";
3. глава шестнадесета, която влиза в сила от 1 януари 2017 г.;
4. параграф 46, т. 1, буква "а", която влиза в сила от 1 август 2022 г.

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА СЧЕТОВОДСТВОТО**

(ОБН. - ДВ, БР. 95 ОТ 2015 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2016 Г.)

.....
§ 29. Законът влиза в сила от 1 януари 2016 г., с изключение на чл. 48 - 52, които влизат в сила от 1 януари 2017 г.

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА
КОРПОРАТИВНОТО ПОДОХОДНО ОБЛАГАНЕ**

(ОБН. - ДВ, БР. 95 ОТ 2015 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2016 Г.)

§ 16. В Закона за данъците върху доходите на физическите лица (обн., ДВ, бр. 95 от 2006 г.; изм., бр. 52, 64 и 113 от 2007 г., бр. 28, 43 и 106 от 2008 г., бр. 25, 32, 35, 41, 82, 95 и 99 от 2009 г., бр. 16, 49, 94 и 100 от 2010 г., бр. 19, 31, 35, 51 и 99 от 2011 г., бр. 40, 81 и 94 от 2012 г., бр. 23, 66, 100 и 109 от 2013 г., бр. 1, 53, 98, 105 и 107 от 2014 г. и бр. 12, 22, 61 и 79 от 2015 г.) се правят следните изменения и допълнения:

.....
11. Навсякъде в закона думата "републиканския" се заменя с "държавния".

§ 17. Дипломатическите представителства могат да упражнят правото на избор по § 1, т. 27, буква "б" от допълнителните разпоредби на Закона за данъците върху доходите на физическите лица за 2016 г. включително, като уведомят компетентната териториална дирекция на Националната агенция за приходите, в срок до 31 януари 2016 г.

.....
§ 24. Законът влиза в сила от 1 януари 2016 г.

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА МЕСТНИТЕ ДАНЪЦИ И ТАКСИ
(ОБН. - ДВ, БР. 32 ОТ 2016 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2017 Г.)

.....
§ 8. Законът влиза в сила от 1 януари 2017 г., с изключение на § 3, който влиза в сила от деня на обнародването на закона в "Държавен вестник", и § 6, който влиза в сила от 1 април 2016 г.

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА
ЮРИДИЧЕСКИТЕ ЛИЦА С НЕСТОПАНСКА ЦЕЛ
(ОБН. - ДВ, БР. 74 ОТ 2016 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2018 Г.)

.....
§ 40. Законът влиза в сила от 1 януари 2018 г.

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА
КОРПОРАТИВНОТО ПОДОХОДНО ОБЛАГАНЕ
(ОБН. - ДВ, БР. 75 ОТ 2016 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2016 Г.)

§ 13. (1) Данъчно задължените лица декларират избора си по чл. 24, ал. 3 от Закона за данъците върху доходите на физическите лица за 2016 г. в годишната данъчна декларация за 2016 г.

(2) Данъчно задължено лице, което до датата на обнародване на този закон е прилагало реда за облагане на разходите в натура като непарични доходи на физическите лица по реда на Закона за данъците върху доходите на физическите лица, може да избере, като декларира с годишната си данъчна декларация, подавана за 2016 г.:

1. да продължи да прилага този ред до края на 2016 г., или
2. (В сила от 01.10.2016 г.) да приложи чл. 204, ал. 1, т. 4 до края на 2016 г.

.....
§ 19. Законът влиза в сила от 1 януари 2016 г., с изключение на:
1. параграф 13, ал. 2, т. 2, който влиза в сила от 1-во число на месеца, следващ датата на обнародването му в "Държавен вестник";
2. параграфи 2, 8, 9, 10, 17 и 18, които влизат в сила от датата на обнародването му в "Държавен вестник".

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА АКЦИЗИТЕ И
ДАНЪЧНИТЕ СКЛАДОВЕ
(ОБН. - ДВ, БР. 97 ОТ 2016 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2017 Г.)

.....
§ 52. В случаите по чл. 53, ал. 2 от Закона за данъците върху доходите на физическите лица при откриване през 2017 г. на грешка в декларираните данни и обстоятелства, основата и определените задължения за 2016 г. данъчно задълженото лице може еднократно в срок до 30 септември 2017 г. да направи промени чрез подаване на нова декларация за 2016 г.

§ 53. Декларацията по чл. 29а, ал. 4 от Закона за данъците върху доходите на физическите лица, с която се упражнява правото на избор по чл. 29а, ал. 6, т. 2, за 2017 г. се подава в срок до 31 януари 2017 г.

§ 54. Разпоредбата на чл. 22г, ал. 2, т. 2 от Закона за данъците върху доходите на физическите лица се прилага и при ползване на данъчни облекчения за 2016 г.

§ 55. Разпоредбата на чл. 23, ал. 3 от Закона за данъците върху доходите на физическите лица се прилага и при ползване на данъчни облекчения за 2016 г. с подаване на годишна данъчна декларация по чл. 50 от същия закон.

§ 56. Разпоредбата на чл. 53, ал. 6 от Закона за данъците върху доходите на физическите лица се прилага и при декларирането на доходите за 2016 г. в годишната данъчна декларация по чл. 50 от същия закон.

§ 61. Законът влиза в сила от 1 януари 2017 г., с изключение на § 47, т. 1 и т. 5, буква "б", § 48 и § 49, които влизат в сила от 1 януари 2018 г.

**Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА БЪЛГАРСКАТА АГЕНЦИЯ ПО
БЕЗОПАСНОСТ НА ХРАНИТЕ**

(ОБН. - ДВ, БР. 58 ОТ 2017 Г., В СИЛА ОТ 18.07.2017 Г.)

§ 35. В Закона за изменение и допълнение на Закона за данъците върху доходите на физическите лица (обн., ДВ, бр. 95 от 2009 г.; изм., бр. 99 от 2009 г. и бр. 100 от 2013 г.) в § 27 от преходните и заключителните разпоредби навсякъде думите "министърът на земеделието и храните" се заменят с "министърът на земеделието, храните и горите".

§ 76. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник".

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ДАНЪЧНО-ОСИГУРИТЕЛНИЯ
ПРОЦЕСУАЛЕН КОДЕКС**

(ОБН. - ДВ, БР. 63 ОТ 2017 Г., В СИЛА ОТ 04.08.2017 Г.)

§ 83. (1) Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник" с изключение на:

1. параграф 64, който влиза в сила от 1 януари 2022 г.;
2. параграф 68, т. 1, която влиза в сила от 1 януари 2018 г.;
3. параграф 68, т. 2, която влиза в сила от 30 юни 2017 г.;
4. параграф 69, който влиза в сила от 1 януари 2018 г.;
5. параграф 71, ал. 1, която влиза в сила от 26 април 2017 г.;
6. параграфи 6 и 72 - 82, които влизат в сила от 1 януари 2018 г.

(2) В 6-месечен срок от влизането в сила на този закон подзаконовите нормативни актове, които съдържат задължение за представяне на удостоверение за наличие или липса на задължения от лицата, се привеждат в съответствие с него.

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ДАНЪК ВЪРХУ
ДОБАВЕНАТА СТОЙНОСТ

(ОБН. - ДВ, БР. 97 ОТ 2017 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2018 Г.)

.....
§ 46. Разпоредбите на § 45, т. 1 и 2 се прилагат и за доходи, придобити от физическите лица през 2017 г.

§ 47. Предприятията подават декларацията по чл. 55, ал. 1 от Закона за данъците върху доходите на физическите лица само по електронен път, ако задължението за подаване на декларацията възниква след 31 декември 2017 г.

§ 48. Данъчно задължените лица по Закона за данъците върху доходите на физическите лица ползват отстъпката по чл. 53, ал. 6 върху данъка за донасяне и за годишната данъчна декларация за 2017 г.

§ 49. Срокът за подаване на справка по чл. 73, ал. 1 от Закона за данъците върху доходите на физическите лица за доходи, изплатени през 2017 г., е до 15 март 2018 г.

.....
§ 52. Законът влиза в сила от 1 януари 2018 г. с изключение на § 8 и 9, които влизат в сила от 1 декември 2017 г., и § 41 относно т. 17, буква "а", която влиза в сила от 20 май 2019 г.

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ПАЗАРИТЕ НА ФИНАНСОВИ ИНСТРУМЕНТИ

(ОБН. - ДВ, БР. 15 ОТ 2018 Г., В СИЛА ОТ 16.02.2018 Г.)

.....
§ 42. Този закон влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник", с изключение на:

1. член 222, ал. 1 - 3, които влизат в сила от 3 септември 2019 г.;
2. параграф 13, т. 12, буква "а", която влиза в сила от 1 януари 2018 г.;
3. параграф 13, т. 12, буква "б", която влиза в сила от 21 ноември 2017 г.;
4. параграф 17, т. 37 относно чл. 264а и т. 39 относно чл. 273б, които влизат в сила от 1 януари 2020 г.

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА
КОРПОРАТИВНОТО ПОДОХОДНО ОБЛАГАНЕ

(ОБН. - ДВ, БР. 98 ОТ 2018 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2019 Г.)

.....
§ 33. Параграф 32, т. 1, 2 и 3 относно чл. 22а, 22в и 22г от Закона за данъците върху доходите на физическите лица се прилагат и при ползване на данъчни облекчения за 2018 г.

§ 34. Параграф 32, т. 7 и т. 20 относно чл. 45 и чл. 81а, ал. 1 от Закона за данъците върху доходите на физическите лица се прилагат за изплатени доходи след 31 декември 2018 г.

§ 35. Параграф 32, т. 9 относно чл. 48 от Закона за данъците върху доходите на физическите лица се прилага и при деклариране на доходите за 2018 г. в годишната данъчна декларация по чл. 50 от същия закон.

§ 36. Параграф 32, т. 11 и т. 12, буква "а" относно чл. 51, ал. 2 и чл. 53, ал. 1 от Закона за данъците върху доходите на физическите лица се прилагат и за 2018 г.

§ 37. Параграф 32, т. 10, буква "б", т. 12, букви "б" и "в", т. 18, т. 19, буква "а", относно чл. 50, ал. 4, чл. 53, ал. 6 и 7, чл. 73 и чл. 73а, ал. 5 от Закона за данъците върху доходите на физическите лица се прилагат за данъчните декларации и съответно за справките, за които задължението за подаване възниква след 31 декември 2019 г.

§ 38. Параграф 32, т. 14, буква "а" относно чл. 56, ал. 2 от Закона за данъците върху доходите на физическите лица не се прилага при деклариране на дължимите данъци за 2018 г.

.....
§ 70. Законът влиза в сила от 1 януари 2019 г. с изключение на:

1. параграф 43, т. 2 - относно чл. 4, т. 65, т. 4, буква "а", т. 5, буква "б", подбуква "бб", т. 9, т. 15, буква "б", т. 31 и т. 34 и § 64, които влизат в сила от деня на обнародването на закона в "Държавен вестник";
2. параграф 63, който влиза в сила от 18 ноември 2018 г.;
3. параграф 41, т. 1, § 43, т. 36, § 50, т. 1 - 3, т. 4, буква "а", т. 5 - 10, § 52, т. 3, § 53, т. 1 и 3 и § 65 - 69, които влизат в сила от 7 януари 2019 г.;
4. параграф 43, т. 11 - относно чл. 47, ал. 4, т. 1 и ал. 5, които влизат в сила от 28 януари 2019 г.;
5. параграф 52, т. 1, 2, 4 и 5 и § 53, т. 2, които влизат в сила от 20 май 2019 г.;
6. параграф 43, т. 22, § 57, т. 9, т. 11, буква "в", т. 31, т. 32 и 37, които влизат в сила от 1 юли 2019 г.;
7. параграф 50, т. 4, букви "в" и "г", които влизат в сила от 1 октомври 2019 г.;
8. параграф 39, т. 3, буква "б" - относно чл. 14, ал. 2, която влиза в сила от 1 януари 2020 г.;
9. параграф 43, т. 11 - относно чл. 47, ал. 4, т. 2, която влиза в сила от 28 юли 2020 г.

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА БЮДЖЕТА НА НАЦИОНАЛНАТА ЗДРАВНООСИГУРИТЕЛНА
КАСА ЗА 2019 Г.**

(ОБН. - ДВ, БР. 102 ОТ 2018 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2019 Г.)

.....
§ 43. Законът влиза в сила от 1 януари 2019 г., с изключение на:

1. параграф 29, т. 13, буква "б", т. 14 и 15, § 30 и § 42, т. 2, които влизат в сила от деня на обнародването на закона в "Държавен вестник";
2. параграф 28, т. 6 - 12 и т. 14 - 19, § 35, т. 3, с изключение на чл. 7а, ал. 4 и чл. 7в, ал. 4, т. 5 и 6, т. 8 - 22 и т. 36 - 40, § 41, т. 2 - 8, т. 9, букви "а" и "в" и т. 10, които влизат в сила от 1 април 2019 г.;
3. параграф 29, т. 5, буква "а" относно думите "и чрез бюджета на Министерството на здравеопазването за заплащане на медицинските изделия, помощните средства, приспособленията и съоръженията за хората с увреждания", т. 9, буква "а" относно думите "както и медицински изделия, помощни средства, приспособления и съоръжения за хората с увреждания", т. 9, буква "г" относно думите "и помощните средства, приспособленията и съоръженията за хората с увреждания" и относно

думите "както и с лицата, осъществяващи дейности по предоставяне и ремонт на медицински изделия, помощни средства, приспособления и съоръжения за хора с увреждания, регистрирани като търговци и вписани в регистъра на лицата, осъществяващи дейности по предоставяне и ремонт на помощни средства, приспособления, съоръжения и медицински изделия за хората с увреждания" и т. 9, буква "д" относно ал. 15, т. 3 и ал. 16 относно думите "както и с лицата, осъществяващи дейности по предоставяне и ремонт на помощни средства, приспособления, съоръжения и медицински изделия за хора с увреждания, регистрирани като търговци и вписани в регистъра на лицата, осъществяващи дейности по предоставяне и ремонт на помощни средства, приспособления, съоръжения и медицински изделия за хората с увреждания - за заплащане на медицински изделия, помощни средства, приспособления и съоръжения за хора с увреждания", т. 25, буква "а" - ал. 1, т. 13 относно думите "помощни средства, приспособления и съоръжения за хората с увреждания" и т. 25, буква "б" относно ал. 4 относно думите "и лицата, осъществяващи дейности по предоставяне и ремонт на медицински изделия, помощни средства, приспособления и съоръжения за хора с увреждания, регистрирани като търговци и вписани в регистъра на лицата, осъществяващи дейности по предоставяне и ремонт на помощни средства, приспособления, съоръжения и медицински изделия за хората с увреждания" и "и помощни средства, приспособления и съоръжения за хората с увреждания", § 36 и § 37 относно чл. 14, ал. 8, т. 2, буква "б", които влизат в сила от 1 януари 2020 г.

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ХОРАТА С УВРЕЖДЕНИЯ**

(ОБН. - ДВ, БР. 105 ОТ 2018 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2019 Г.)

.....
§ 28. Законът влиза в сила от 1 януари 2019 г., с изключение на:

1. член 73, ал. 3 и § 16 и 18, които влизат в сила от 1 януари 2020 г.;
2. параграф 7, ал. 6, която влиза в сила от деня на обнародването на закона в "Държавен вестник";
3. параграфи 12 и 13, които влизат в сила от 1 януари 2021 г.

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ**

*(ОБН. - ДВ, БР. 24 ОТ 2019 Г., В СИЛА ОТ 01.07.2020 Г., ИЗМ. ОТНОСНО
ВЛИЗАНЕТО В СИЛА - ДВ, БР. 101 ОТ 2019 Г.)*

.....
§ 41. (1) Разпоредбите на Закона за здравето, Закона за здравното осигуряване, Закона за насърчаване на заетостта, Закона за правната помощ, Закона за местните данъци и такси, Закона за ветеринарномедицинската дейност, Закона за българските лични документи, Закона за гражданската регистрация и Закона за опазване на околната среда, приложими за социалните и интегрираните здравно-социални услуги за резидентна грижа, за техните ръководители и за лицата, които ги ползват, се прилагат съответно за домовете за деца, лишени от родителска грижа, за техните директори и за лицата, настанени в тях, до закриването на тези домове.
(2) Разпоредбите на Закона за здравето, Закона за здравното осигуряване, Закона за правната помощ, Закона за насърчаване на заетостта, Закона за ветеринарномедицинската дейност, Закона за опазване на околната среда, Закона за военноинвалидите и военнопострадалите, Закона за хората с увреждания и Закона

за местните данъци и такси, приложими за социалните и интегрираните здравно-социални услуги за резидентна грижа и за лицата, които ги ползват, се прилагат съответно за домовете за пълнолетни лица с умствена изостаналост, домовете за пълнолетни лица с психични разстройства, домовете за пълнолетни лица с физически увреждания, домовете за пълнолетни лица със сетивни нарушения и домовете за пълнолетни лица с деменция и за лицата, настанени в тях, до закриването на тези домове.

(3) До закриването на домовете за медико-социални грижи за деца чл. 124, ал. 2 от Закона за здравето се прилага за децата, настанени в тези домове.

(4) До закриването на домовете за деца, лишени от родителска грижа, и на домовете за медико-социални грижи за деца чл. 8д, ал. 6 от Закона за семейни помощи за деца, чл. 22в, ал. 2, т. 3 и чл. 22г, ал. 2, т. 3 от Закона за данъците върху доходите на физическите лица се прилагат при настаняване на деца в тези домове.

(5) Разпоредбите на Закона за данъците върху доходите на физическите лица и Закона за корпоративното подоходно облагане, приложими при дарения в полза на социални и интегрирани здравно-социални услуги за резидентна грижа, се прилагат съответно при дарения за домовете за деца, лишени от родителска грижа, домовете за пълнолетни лица с умствена изостаналост, домовете за пълнолетни лица с психични разстройства, домовете за пълнолетни лица с физически увреждания, домовете за пълнолетни лица със сетивни нарушения и домовете за пълнолетни лица с деменция до тяхното закриване.

§ 45. (Изм. - ДВ, бр. 101 от 2019 г.) Законът влиза в сила от 1 юли 2020 г., с изключение на:

1. параграф 6, т. 5, буква "а", § 7, т. 2, букви "а" и "б", т. 3, т. 6, буква "а", т. 9 и 10, § 18, т. 2 в частта относно "домове за медико-социални грижи за деца съгласно Закона за лечебните заведения" и § 20, т. 2 в частта относно заличаването на думите "и домовете за медико-социални грижи за деца", и т. 5, буква "в", които влизат в сила от 1 януари 2021 г.;

2. параграф 3, т. 4, букви "е", "ж" и "з" и § 28, т. 1, буква "а", т. 2 и 5, които влизат в сила от 1 януари 2019 г.

3. член 22, ал. 4, чл. 40, чл. 109, ал. 1, чл. 124, чл. 161, ал. 2, § 3, т. 6, § 30, 36, 37 и 43, които влизат в сила от деня на обнародването на закона в "Държавен вестник".

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА
КОРПОРАТИВНОТО ПОДОХОДНО ОБЛАГАНЕ**

(ОБН. - ДВ, БР. 96 ОТ 2019 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2020 Г.)

.....
§ 24. Параграф 23, т. 1 относно чл. 23, ал. 1, т. 1, 2 и 9 от Закона за данъците върху доходите на физическите лица се прилага и при ползване на данъчни облекчения за 2019 г.

§ 25. Параграф 23, т. 3 относно чл. 73, ал. 1, т. 4 от Закона за данъците върху доходите на физическите лица се прилага и за справките по чл. 73, ал. 1 за 2019 г.

§ 26. Доходите на специализантите по договори, сключени по реда на отменената Наредба № 34 от 2006 г. за придобиване на специалност в системата на здравеопазването (обн., ДВ, бр. 7 от 2007 г.; изм. и доп., бр. 89 от 2007 г., бр. 55 от 2008 г., бр. 12 и 72 от 2010 г., бр. 58 от 2011 г.; попр., бр. 60 от 2011 г., бр. 50 от 2012 г., бр. 24 и 73 от 2013 г.; Решение № 15612 на Върховния административен съд от 2013

г. - бр. 59 от 2014 г.; отм., бр. 7 от 2015 г.), които не са изплатени до 31 декември 2019 г., се облагат като доходи по трудови правоотношения.

.....

§ 45. Законът влиза в сила от 1 януари 2020 г. с изключение на § 30, т. 28, букви "а", "б", "в" и "г", т. 35, буква "а", подбуква "гг" и подбуква "дд" относно т. 96 от допълнителните разпоредби на Закона за данък върху добавената стойност, които влизат в сила три дни след обнародването на закона в "Държавен вестник".

Заклучителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ВАЛУТНИЯ ЗАКОН

(ОБН. - ДВ, БР. 14 ОТ 2020 Г.)

.....

§ 16. Параграф 13 влиза в сила от 1 януари 2021 г.

Преходни и Заклучителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА НЕЗАВИСИМИЯ
ФИНАНСОВ ОДИТ

(ОБН. - ДВ, БР. 18 ОТ 2020 Г., В СИЛА ОТ 28.02.2020 Г.)

.....

§ 66. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник", с изключение на:

1. параграф 57, т. 2 и § 60, които влизат в сила от 1 януари 2020 г.;
2. параграф 57, т. 1, която влиза в сила от 1 януари 2021 г.

Преходни и Заклучителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ТЪРГОВСКИЯ
РЕГИСТЪР И РЕГИСТЪРА НА ЮРИДИЧЕСКИТЕ ЛИЦА С НЕСТОПАНСКА ЦЕЛ

(ОБН. - ДВ, БР. 38 ОТ 2020 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2022 Г.)

.....

§ 11. Законът влиза в сила от 1 януари 2022 г., с изключение на § 5 и 10, които влизат в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник".

Преходни и Заклучителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА
МИНИСТЕРСТВОТО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

(ОБН. - ДВ, БР. 60 ОТ 2020 Г.)

.....

§ 105. (1) Параграф 1, т. 1, § 4, 5, 6, 8, § 10 - 15, § 17, § 32, т. 1, § 33, т. 2, § 43, § 83 - 91, § 95 и § 103 влизат в сила от 1 октомври 2020 г.

(2) Параграф 32, т. 2 относно думите "чл. 185, ал. 1", § 49, 50 и § 94 влизат в сила от 1 август 2020 г.

(3) Параграф 96, т. 10, § 101 и 102 влизат в сила от 1 февруари 2020 г.

(4) Параграф 96, т. 1, 2, 4, 5, 6, 7, 9, 11, 12 и 13 влизат в сила от 2 август 2021 г.

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ДАНЪК ВЪРХУ
ДОБАВЕНАТА СТОЙНОСТ

(ОБН. - ДВ, БР. 104 ОТ 2020 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2021 Г., ДОП. - ДВ, БР. 14 ОТ 2021 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2021 Г.)

.....
§ 80. (1) До 31 декември 2025 г. "разпореждане с финансови инструменти" за целите на чл. 13, ал. 1, т. 3 от Закона за данъците върху доходите на физическите лица са и сделките с дялове и акции на колективни инвестиционни схеми и на национални инвестиционни фондове, акции, права и държавни ценни книжа, извършени на пазар за растеж по смисъла на чл. 122, ал. 1 от Закона за пазарите на финансови инструменти. "Права" за целите на изречение първо са ценните книжа, даващи право за записване на определен брой акции във връзка с взето решение за увеличаване на капитала.

(2) До 31 декември 2025 г. с окончателен данък по чл. 37, ал. 1, т. 3 от Закона за данъците върху доходите на физическите лица не се облагат лихвите по облигации или други дългови ценни книжа, издадени от държавата или общините и допуснати до търговия на пазар за растеж по смисъла на чл. 122, ал. 1 от Закона за пазарите на финансови инструменти в страната или в държава - членка на Европейския съюз, или в друга държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство.

§ 81. Параграф 79, т. 5 и 6 относно чл. 53, ал. 1 и 6, чл. 67, ал. 5 от Закона за данъците върху доходите на физическите лица се прилага и за годишната данъчна декларация и внасянето на съответните данъци за 2020 г.

§ 81а. (Нов - ДВ, бр. 14 от 2021 г., в сила от 01.01.2021 г.) Данъчното облекчение по чл. 48, ал. 6 от Закона за данъците върху доходите на физическите лица, представляващо държавна помощ за земеделски стопани, може да се ползва до 31 декември 2022 г., включително за данъка върху годишната данъчна основа по чл. 28 от Закона за данъците върху доходите на физическите лица за 2022 г.

.....
§ 94. Законът влиза в сила от 1 януари 2021 г. с изключение на:

1. параграф 17, § 31, § 59 - 61 и § 68, 69, § 71, т. 11, § 88, 89, 91 и 92, които влизат в сила в тридневен срок от обнародването на закона в "Държавен вестник";
2. параграф 39 относно чл. 154, ал. 2, § 41 относно чл. 156, ал. 2, § 43 относно чл. 157а, ал. 4 и § 63, които влизат в сила от 1 април 2021 г.;
3. параграфи 1 - 9, § 11 - 13, § 15, 16, § 18 - 30, § 32, § 33 - 58, § 62, т. 1, букви "а", "д", "е" и т. 2, § 64 - 66 и § 67, ал. 1, 2, 3, 12, 13 и 14, които влизат в сила от 1 юли 2021 г.;
4. параграф 71, т. 4, който влиза в сила от 1 януари 2022 г.

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА МЕРКИТЕ И
ДЕЙСТВИЯТА ПО ВРЕМЕ НА ИЗВЪНРЕДНОТО ПОЛОЖЕНИЕ, ОБЯВЕНО С
РЕШЕНИЕ НА НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ ОТ 13 МАРТ 2020 Г., И ЗА
ПРЕОДОЛЯВАНЕ НА ПОСЛЕДИЦИТЕ

(ОБН. - ДВ, БР. 14 ОТ 2021 Г., В СИЛА ОТ 17.02.2021 Г.)

.....
§ 16. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник" с изключение на:

1. параграфи 4 и 7, които влизат в сила от 1 януари 2021 г.;
2. параграф 5, който влиза в сила от 11 декември 2020 г.;
3. параграф 15, т. 1 относно чл. 22 от Закона за местните данъци и такси, който влиза в сила от 20 април 2019 г.

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА
КОРПОРАТИВНОТО ПОДОХОДНО ОБЛАГАНЕ**

(ОБН. - ДВ, БР. 14 ОТ 2022 Г., В СИЛА ОТ 18.02.2022 Г.)

§ 6. Параграф 5, т. 2 относно чл. 73, ал. 8 от Закона за данъците върху доходите на физическите лица се прилага и за справките по чл. 73, ал. 1 и 6 от същия закон, за които задължението за подаване възниква след 31 декември 2021 г.

§ 7. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник" с изключение на § 1 и 4, които влизат в сила от 1 януари 2022 г.

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА КОРПОРАТИВНОТО ПОДОХОДНО
ОБЛАГАНЕ**

(ОБН. - ДВ, БР. 17 ОТ 2022 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2022 Г.)

.....
§ 4. Параграф 3, т. 3 и 4 относно чл. 22в, ал. 7 и чл. 22г, ал. 5 от Закона за данъците върху доходите на физическите лица се прилагат и при ползване на данъчни облекчения за 2021 г.
.....

§ 9. Законът влиза в сила от 1 януари 2022 г., с изключение на § 3, т. 1, 2, 5 - 11 и § 5, 6 и 7, които влизат в сила от 1 април 2022 г.

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ДЪРЖАВНИЯ
БЮДЖЕТ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ЗА 2022 Г.**

(ОБН. - ДВ, БР. 52 ОТ 2022 Г., В СИЛА ОТ 01.07.2022 Г.)

.....
§ 31. (1) Министерският съвет може да одобри допълнителни трансфери по бюджета на Националния осигурителен институт за 2022 г. в размер на до 5 500,0 хил. лв. по реда на чл. 109, ал. 3 от Закона за публичните финанси за увеличаване на разходите за персонал.

(2) Увеличението е за сметка на бюджетното взаимоотношение между централния бюджет и бюджета на държавното обществено осигуряване по чл. 1, ал. 2.
.....

§ 33. Законът влиза в сила от 1 юли 2022 г., с изключение на:

1. параграф 17, § 25, т. 9 относно § 15д, ал. 1, т. 2, ал. 2, 3 и 6 и § 28, т. 2, които влизат в сила в тридневен срок от обнародването на закона в "Държавен вестник";
2. параграф 28, т. 1 и § 30, които влизат в сила от 1 януари 2023 г.;
3. параграф 32, който влиза в сила от 10 юли 2022 г.

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ДАНЪЧНО-ОСИГУРИТЕЛНИЯ
ПРОЦЕСУАЛЕН КОДЕКС**

(ОБН. - ДВ, БР. 100 ОТ 2022 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2023 Г.)

.....
§ 32. Законът влиза в сила от 1 януари 2023 г., с изключение на:

1. параграф 31, който влиза в сила от 1 март 2023 г.;
2. параграфи 4 и 12, които влизат в сила от 1 януари 2024 г.

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ДАНЪЦИТЕ
ВЪРХУ ДОХОДИТЕ НА ФИЗИЧЕСКИТЕ ЛИЦА**

(ОБН. - ДВ, БР. 102 ОТ 2022 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2023 Г.)

§ 6. (В сила от 23.12.2022 г.) (1) За целите на прилагане на чл. 48, ал. 3 за 2022 г. във връзка с чл. 48, ал. 1 и в случаите, в които чл. 49 не е приложен, данъкът, авансово удържан и/или внесен през данъчната година, се намалява със сумите, възстановени от работодателя по реда на § 2, ал. 7 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за държавния бюджет на Република България за 2022 г.

(2) За целите на прилагане на чл. 49, ал. 5 и 6 за 2022 г. размерът на удържания от работника/служителя през годината данък, съответно размерът на авансово удържания данък, се намалява със сумите, възстановени от работодателя по реда на § 2, ал. 7 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за държавния бюджет на Република България за 2022 г.

§ 7. Параграф 1 относно чл. 22в, ал. 6 и § 2 относно чл. 22г, ал. 6 се прилагат и при ползване на данъчни облекчения за 2022 г.

§ 8. Параграф 3 и § 5, т. 2 се прилагат и за доходи, изплатени през 2022 г.

.....
§ 11. Законът влиза в сила от 1 януари 2023 г., с изключение на § 6, който влиза в сила от деня на обнародването на закона в "Държавен вестник".

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ПОДПОМАГАНЕ
НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ ПРОИЗВОДИТЕЛИ**

(ОБН. - ДВ, БР. 102 ОТ 2022 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2023 Г.)

.....
§ 106. Законът влиза в сила от 1 януари 2023 г. с изключение на чл. 33а, ал. 2, която влиза в сила от 1 март 2023 г.

**Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ДАНЪЦИТЕ
ВЪРХУ ДОХОДИТЕ НА ФИЗИЧЕСКИТЕ ЛИЦА**

(ОБН. - ДВ, БР. 106 ОТ 2023 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2024 Г.)

§ 19. Данъчното облекчение по § 4 се прилага от 1 януари на годината, в която

Европейската комисия се е произнесла, че мярката не е държавна помощ или е съвместима държавна помощ. Ако Европейската комисия се произнесе до 30 април 2024 г., данъчното облекчение може да се прилага и за 2023 г.

.....

§ 25. Законът влиза в сила от 1 януари 2024 г. с изключение на § 17, т. 1, буква "б" - относно думите "т. 24, когато годишният размер на дохода, изплатен на физическо лице, превишава 3000 лв.", която влиза в сила от 1 януари 2023 г.

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА
КОРПОРАТИВНОТО ПОДОХОДНО ОБЛАГАНЕ**

(ОБН. - ДВ, БР. 106 ОТ 2023 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2024 Г.)

.....

§ 19. (В сила от 01.01.2023 г.) (1) Данъчното облекчение по чл. 48, ал. 6 от Закона за данъците върху доходите на физическите лица се прилага само след датата на получаване на окончателния номер на помощта в Регистъра на държавните помощи на Европейската комисия, при спазване на условията на глава I и чл. 14 от Регламент (ЕС) 2022/2472 на Комисията от 14 декември 2022 г. относно деклариране на някои категории помощи в секторите на селското и горското стопанство и в селските райони за съвместими с вътрешния пазар в приложение на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ОВ, L 327/1 от 21 декември 2022 г.). Преотстъпване на авансови вноски за данък върху годишната данъчна основа по чл. 28 на земеделските стопани не се допуска до датата на получаване на окончателния номер на помощта в Регистъра на държавните помощи на Европейската комисия. Данъчното облекчение се прилага за 2023 г., в случай че окончателният номер на помощта в Регистъра на държавните помощи на Европейската комисия е получен до 30 юни 2024 г. включително.

(2) Данъчното облекчение по чл. 48, ал. 6 от Закона за данъците върху доходите на физическите лица може да се ползва до 31 декември 2029 г., включително за данъка върху годишната данъчна основа по чл. 28 за 2029 г.

§ 20. Законът влиза в сила от 1 януари 2024 г. с изключение на:

1. параграфи 7, 8, § 14, т. 1, букви "б" и "в", § 15, § 18 и 19, които влизат в сила от 1 януари 2023 г.;

2. параграф 3, относно чл. 5, ал. 7 - 10 и § 5, т. 2 относно чл. 93, ал. 2, които влизат в сила от 1 януари на годината, следваща годината, в която Европейската комисия се е произнесла, че мярката не е държавна помощ или е съвместима държавна помощ.

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ВЪВЕЖДАНЕ НА ЕВРОТО В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

(ОБН. - ДВ, БР. 70 ОТ 2024 Г.)

.....

§ 5. (1) [*] Действащите нормативни актове, които уреждат задължения за плащане на такси, санкции, глоби и други публични задължения към държавата и общините в български левове, продължават да се прилагат в съответствие с предвидените в този закон правила за превалутиране.

(2) Когато паричната сума в левове е посочена в закон или в подзаконов нормативен акт като резултат от въвеждане в българското законодателство на правен акт на

Европейския съюз, в който изрично е посочена съответна сума в евро, при изменение на закона, съответно на подзаконовия нормативен акт, се посочва сумата в евро от правния акт на Европейския съюз.

§ 60. Параграф 5, ал. 1, § 8 - 36, § 37, т. 1 - 12 и 14 - 20 и § 38 - 59 влизат в сила от датата, определена в Решение на Съвета на Европейския съюз за приемането на еврото от Република България, прието в съответствие с чл. 140, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз и Регламент на Съвета на Европейския съюз, приет в съответствие с чл. 140, параграф 3 от Договора за функционирането на Европейския съюз.

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ДЪРЖАВНИЯ БЮДЖЕТ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ЗА 2025 Г.
(ОБН. - ДВ, БР. 26 ОТ 2025 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2025 Г.)

§ 41. Законът влиза в сила от 1 януари 2025 г., с изключение на:

1. параграф 27, т. 2 - 4, т. 50, букви "а", "г", "ж" и "ц", § 28 и § 29, които влизат в сила от 1 януари 2024 г.;
2. параграф 16, т. 1, 4 и 5, § 17, 20, 21, 32 и 33, които влизат в сила три дни след обнародването му в "Държавен вестник";
3. параграфи 22 - 24 и 25, които влизат в сила от 1 април 2025 г.;
4. параграф 18, който влиза в сила от 1 май 2025 г.;
5. параграф 9, т. 1, т. 2, буква "а" и т. 3, които влизат в сила от 1 юли 2025 г.;
6. параграф 9, т. 2, букви "б" и "в", § 35, 36, 37 и 39, които влизат в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник".

Приложение към глава седма
(Отм. - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г.)

Релевантни актове от Европейското законодателство

Директиви:

ДИРЕКТИВА (ЕС) 2015/1535 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 9 септември 2015 година установяваща процедура за предоставянето на информация в сферата на техническите регламенти и правила относно услугите на информационното общество

ДИРЕКТИВА 2009/133/ЕО НА СЪВЕТА от 19 октомври 2009 година относно общата система за данъчно облагане, приложима спрямо сливанията, разделянията, отделянията, прехвърлянията на активи и замените на акции по отношение на дружества от различни държави-членки, както и при прехвърлянето на седалище на SE или SCE в друга държава-членка

ДИРЕКТИВА 2009/55/ЕО НА СЪВЕТА от 25 май 2009 година за освобождаване от данъчно облагане при окончателно въвеждане на лично имущество на физически лица, което произхожда от държава-членка (кодифицирана версия)

Регламенти:

РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2022/2472 НА КОМИСИЯТА от 14 декември 2022 година относно деклариране на някои категории помощи в секторите на селското и горското стопанство и в селските райони за съвместими с вътрешния пазар в приложение на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз

РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2020/972 НА КОМИСИЯТА от 2 юли 2020 година за изменение на Регламент (ЕС) № 1407/2013 по отношение на удължаването на срока на неговото действие и за изменение на Регламент (ЕС) № 651/2014 по отношение на удължаването на срока на неговото действие и съответни промени

РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 702/2014 НА КОМИСИЯТА от 25 юни 2014 година относно деклариране на някои категории помощи в секторите на селското и горското стопанство и в селските райони за съвместими с вътрешния пазар в приложение на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз и за отмяна на Регламент (ЕС) № 1857/2006 на Комисията